

Informacje dotyczące planowanych do podjęcia odpowiednich działań, tak aby okresy, w których poziomy dopuszczalne oraz pułap stężenia ekspozycji nie są dotrzymane, były jak najkrótsze, jak również mających na celu osiągnięcie poziomów docelowych w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych.

Poniżej scharakteryzowano działania naprawcze w ramach priorytetowych kierunków działań niezbędnych do realizacji w celu osiągnięcia poziomów dopuszczalnych i docelowych oraz pułapu stężenia ekspozycji.

1. Wykaz i opis wszystkich planowanych do realizacji działań naprawczych w województwie mazowieckim wraz z harmonogramem realizacji.

1.1. Działania przewidziane do realizacji we wszystkich strefach województwa mazowieckiego

Tabela 1 Wykaz planowanych działań naprawczych w strefach województwa mazowieckiego: mazowieckiej, aglomeracja warszawska, miasto Płock i miasto Radom

Numer działania	Kod działania	Nazwa działania
1.	WMaOePow	Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej
2.	WMaObZi	Zwiększanie powierzchni zieleni w wybranych gminach województwa mazowieckiego
3.	WMaEdEk	Edukacja ekologiczna
4.	WMaKoJa	Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej ¹ oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych
5.	WMaMMu	Ograniczanie wtórnej emisji pyłu – czyszczenie ulic na mokro w gminach miejskich województwa mazowieckiego, w granicach obszaru zabudowanego, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści we wszystkich gminach województwa

Tabela 2 Wykaz dodatkowych planowanych działań naprawczych w strefie aglomeracja warszawska

Numer działania	Kod działania	Nazwa działania
6.	SaWaZiDr	Zwiększanie powierzchni zieleni, w tym nasadzenia zieleni średniej wzdłuż największych ciągów komunikacyjnych w Warszawie, o średnim dobowym ruchu pojazdów w roku (SDR) >30 000 pojazdów
7.	SaWaKoMi	Poprawa jakości taboru komunikacji miejskiej poprzez wymianę autobusów na autobusy o napędzie elektrycznym lub spełniające przynajmniej normę EURO VI, w strefie aglomeracja warszawska
8.	SaWaKoSz	Rozwój komunikacji tramwajowej

¹ uchwała nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 9600)

Numer działania	Kod działania	Nazwa działania
9.	SaWaRaRu	Opracowanie raportu dotyczącego możliwości zminimalizowania zatorów i obniżenia emisji ditlenku azotu na skrzyżowaniach objętych systemem ITS w strefie aglomeracja warszawska oraz jego wdrażanie
10.	SaWaStrOgTr	Przygotowanie i przedłożenie Zarządowi Województwa Mazowieckiego szczegółowego planu stworzenia i wdrożenia stref ograniczonego transportu w oparciu o normy emisji EURO, Wdrożenie stref ograniczonego transportu w wersji pilotażowej, Wdrożenie stref ograniczonego transportu w wersji docelowej
11.	SaWaSyMon	Przygotowanie i wdrożenie systemu monitorowania emisji z transportu, pozwalającego na bieżący monitoring wpływu ruchu drogowego na jakość powietrza

Poniżej zamieszczono szczegółowy opis wszystkich działań przewidzianych do realizacji.

1.1.1. Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej (kod działania WMaOePow).

Za wykonanie działania odpowiedzialne są samorządy gminne, a także podmioty korzystające ze środowiska² oraz osoby fizyczne niebędące podmiotami korzystającym ze środowiska.

Podstawowym działaniem zmierzającym do obniżenia stężeń zanieczyszczeń na terenie stref w województwie mazowieckim jest ograniczenie emisji pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej. W ramach tego działania wyszczególniono dwa typy poddziałań:

1. szczegółowa inwentaryzacja źródeł niskiej emisji – ogrzewania lokali mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w gminach województwa mazowieckiego oraz przekazywanie wyników inwentaryzacji Zarządowi Województwa Mazowieckiego,
2. wymiana/likwidacja źródeł ciepła.

Tabela 3 Działanie WMaOePow - ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w strefach województwa mazowieckiego

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaOePow
1	Typ działania naprawczego	Strefa mazowiecka, Strefa aglomeracja warszawska, Strefa miasto Płock, Strefa miasto Radom – <u>Poddziałanie 1</u> II typ działań - jeden rok, krótkoterminowe - na okres nie dłuższy niż 2 lata <u>Poddziałanie 2</u> III typ działań - powyżej jednego roku, długoterminowe - na okres nie dłuższy niż 6 lat
2	Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa mazowiecka, strefa aglomeracja warszawska, strefa miasto Płock, strefa miasto Radom: <u>Poddziałanie 1</u> I etap – dzień wejścia w życie Programu – 2021-12-31- sporządzenie inwentaryzacji

² W rozumieniu art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219)

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaOePow
		II etap – 2022-01-01 - 2022-12-31 – aktualizacja za rok 2022 III etap – 2023-01-01 - 2023-12-31 – aktualizacja za rok 2023 IV etap – 2024-01-01 - 2024-12-31 - aktualizacja za rok 2024 V etap – 2025-01-01 - 2025-12-31 - aktualizacja za rok 2025 VI etap – 2026-01-01 - 2026-12-31 - aktualizacja za rok 2026 <u>Poddziałanie 2</u> I etap – 2021-01-01 - 2021-12-31 II etap – 2022-01-01 - 2022-12-31 III etap – 2023-01-01 - 2023-12-31 IV etap – 2024-01-01 - 2024-12-31 V etap – 2025-01-01 - 2025-12-31 VI etap – 2026-01-01 - 2026-12-31
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa mazowiecka, strefa aglomeracja warszawska, strefa miasto Płock, strefa miasto Radom: <u>Poddziałanie 1</u> I etap – 2021-12-31 II etap – 2022-12-31 III etap – 2023-12-31 IV etap – 2024-12-31 V etap – 2025-12-31 VI etap – 2026-12-31 <u>Poddziałanie 2</u> I etap – 2021-12-31 II etap - 2022-12-31 III etap - 2023-12-31 IV etap - 2024-12-31 V etap - 2025-12-31 VI etap - 2026-12-31
4	Obszar działania	gminy w województwie mazowieckim
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	D: źródła związane z handlem i mieszkalnictwem
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	<u>Poddziałanie 1</u> Strefa mazowiecka łącznie: 40 000 000 zł, w tym: I etap – 40 000 000 zł II etap – VI etap – 0 zł Strefa aglomeracja warszawska łącznie: 1 000 000 zł, w tym: I etap – 1 000 000 zł II etap – VI etap – 0 zł Strefa miasto Płock łącznie: 200 000 zł, w tym: I etap – 100 000 zł II etap – VI etap – 0 zł Strefa miasto Radom łącznie: 200 000 zł, w tym: I etap – 100 000 zł II etap – VI etap – 0 zł <u>Poddziałanie 2</u> Strefa mazowiecka łącznie: 7 026 495 000 zł, w tym: I etap – 1 171 082 500 zł II etap – 1 171 082 500 zł III etap – 1 171 082 500 zł IV etap – 1 171 082 500 zł

L.p.	Kod działania naprawczego	WMAOePow
		<p>V etap – 1 171 082 500 zł VI etap – 1 171 082 500 zł Strefa aglomeracja warszawska łącznie: 293 025 000 zł, w tym: I etap – 48 837 500 zł II etap – 48 837 500 zł III etap – 48 837 500 zł IV etap – 48 837 500 zł V etap – 48 837 500 zł VI etap – 48 837 500 zł Strefa miasto Płock łącznie: 54 525 000 zł, w tym: I etap –9 087 500 zł II etap –9 087 500 zł III etap –9 087 500 zł IV etap –9 087 500 zł V etap –9 087 500 zł VI etap –9 087 500 zł Strefa miasto Radom łącznie: 127 095 000 zł, w tym: I etap –21 182 500zł II etap –21 182 500zł III etap –21 182 500zł IV etap –21 182 500zł V etap –21 182 500zł VI etap –21 182 500zł</p>
8	Wskaźanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	<p><u>Poddziałanie 1</u> Budżety gminne, Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza, Program STOP SMOG <u>Poddziałanie 2</u> Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego; Program „Czyste Powietrze”, Program „Ciepłownictwo powiatowe”, Program „Mój Prąd”, Program STOP SMOG; programy lokalne (gminne) wspierające zmianę sposobu ogrzewania</p>
9	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	<p><u>Poddziałanie 1</u> % zinwentaryzowanych budynków z ogrzewaniem indywidualnym Dokument [szt.] zawierający wyniki inwentaryzacji <u>Poddziałanie 2</u> Liczba kotłów (liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których jest jedno źródło ciepła, lub lokali, w tym w budynkach wielolokalowych, w których każdy z nich ma swoje źródło ciepła, w których zlikwidowano pozaklasowe źródła ciepła na paliwo stałe lub/ oraz kotły grzewcze klasy 3, 4, 5, klasyfikowane zgodnie z normą PN-EN 303-5:2012, na paliwa stałe, liczone w sztukach i m², wraz z podaniem zmiany sposobu ogrzewania na: - przyłącze do sieci ciepłowniczej, - przyłącze do sieci gazowej, - odnawialne źródła energii, - kocioł węglowy ekoprojekt, - kocioł na biomasę ekoprojekt, - ogrzewanie elektryczne, ogrzewanie olejowe).</p>
10	Planowany do osiągnięcia efekt	<p><u>Poddziałanie 1</u> Brak bezpośredniego efektu ekologicznego – działanie wspomagające realizację działania WMAOePow</p>

L.p.	Kod działania naprawczego	WMOePow
	ekologiczny działania naprawczego	<p><u>Poddziałanie 2</u></p> <p>Strefa mazowiecka Redukcja wielkości emisji: Pył zawieszony PM10 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 16765,56 Mg, w tym: w 2021 r.- 2794,26 Mg/rok w 2022 r.- 2794,26 Mg/rok w 2023 r.- 2794,26 Mg/rok w 2024 r.- 2794,26 Mg/rok w 2025 r.- 2794,26 Mg/rok w 2026 r.- 2794,26 Mg/rok Pył zawieszony PM2,5 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 16279,11 Mg, w tym: w 2021 r.- 2713,185 Mg/rok w 2022 r.- 2713,185 Mg/rok w 2023 r.- 2713,185 Mg/rok w 2024 r.- 2713,185 Mg/rok w 2025 r.- 2713,185 Mg/rok w 2026 r.- 2713,185 Mg/rok Benzo(a)piren – łącznie po zrealizowaniu Programu 9505,083 kg, w tym: w 2021 r.- 1584,1805 kg/rok w 2022 r.- 1584,1805 kg/rok w 2023 r.- 1584,1805 kg/rok w 2024 r.- 1584,1805 kg/rok w 2025 r.- 1584,1805 kg/rok w 2026 r.- 1584,1805 kg/rok</p> <p>Strefa aglomeracja warszawska Redukcja wielkości emisji: Pył zawieszony PM10 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 651,691 Mg, w tym: w 2021 r.- 108,615 Mg/rok w 2022 r.- 108,615 Mg/rok w 2023 r.- 108,615 Mg/rok w 2024 r.- 108,615 Mg/rok w 2025 r.- 108,615 Mg/rok w 2026 r.- 108,615 Mg/rok Pył zawieszony PM2,5 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 629,219 Mg, w tym: w 2021 r.- 104,870 Mg/rok w 2022 r.- 104,870 Mg/rok w 2023 r.- 104,870 Mg/rok w 2024 r.- 104,870 Mg/rok w 2025 r.- 104,870 Mg/rok w 2026 r.- 104,870 Mg/rok Benzo(a)piren – łącznie po zrealizowaniu Programu 370,029 kg, w tym: w 2021 r.- 61,6715 kg/rok w 2022 r.- 61,6715 kg/rok w 2023 r.- 61,6715 kg/rok w 2024 r.- 61,6715 kg/rok w 2025 r.- 61,6715 kg/rok w 2026 r.- 61,6715 kg/rok</p> <p>Strefa miasto Płock Redukcja wielkości emisji: Pył zawieszony PM10 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 173,63 Mg, w tym: w 2021 r.- 28,938 Mg/rok</p>

L.p.	Kod działania naprawczego	WMAOePow
		<p>w 2022 r.- 28,938 Mg/rok w 2023 r.- 28,938 Mg/rok w 2024 r.- 28,938 Mg/rok w 2025 r.- 28,938 Mg/rok w 2026 r.- 28,938 Mg/rok Pył zawieszony PM2,5 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 168,751 Mg, w tym: w 2021 r.- 28,125 Mg/rok w 2022 r.- 28,125 Mg/rok w 2023 r.- 28,125 Mg/rok w 2024 r.- 28,125 Mg/rok w 2025 r.- 28,125 Mg/rok w 2026 r.- 28,125 Mg/rok Benzo(a)piren – łącznie po zrealizowaniu Programu 98,949 kg, w tym: w 2021 r.- 16,4915 kg/rok w 2022 r.- 16,4915 kg/rok w 2023 r.- 16,4915 kg/rok w 2024 r.- 16,4915 kg/rok w 2025 r.- 16,4915 kg/rok w 2026 r.- 16,4915 kg/rok Strefa miasto Radom Redukcja wielkości emisji: Pył zawieszony PM10 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 246,51 Mg, w tym: w 2021 r.- 41,085 Mg/rok w 2022 r.- 41,085 Mg/rok w 2023 r.- 41,085 Mg/rok w 2024 r.- 41,085 Mg/rok w 2025 r.- 41,085 Mg/rok w 2026 r.- 41,085 Mg/rok Pył zawieszony PM2,5 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 239,07 Mg, w tym: w 2021 r.- 39,845 Mg/rok w 2022 r.- 39,845 Mg/rok w 2023 r.- 39,845 Mg/rok w 2024 r.- 39,845 Mg/rok w 2025 r.- 39,845 Mg/rok w 2026 r.- 39,845 Mg/rok Benzo(a)piren – łącznie po zrealizowaniu Programu 141,541 kg, w tym: w 2021 r.- 23,5902 kg/rok w 2022 r.- 23,5902 kg/rok w 2023 r.- 23,5902 kg/rok w 2024 r.- 23,5902 kg/rok w 2025 r.- 23,5902 kg/rok w 2026 r.- 23,5902 kg/rok</p>
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Samorządy gminne, a także podmioty korzystające ze środowiska oraz osoby fizyczne niebędące podmiotem korzystającym ze środowiska

1.1.1.1. Poddziałanie 1: Szczegółowa inwentaryzacja źródeł niskiej emisji – ogrzewania lokali mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w gminach województwa mazowieckiego oraz przekazywanie wyników inwentaryzacji Zarządowi Województwa Mazowieckiego.

Poddziałanie polega na przeprowadzeniu i bieżącej aktualizacji inwentaryzacji źródeł niskiej emisji oraz przekazywaniu jej wyników Zarządowi Województwa Mazowieckiego.

Inwentaryzację należy wykonać i przekazać Zarządowi Województwa Mazowieckiego w terminie do dnia 31 grudnia 2021 r. Wyniki aktualizacji należy przekazywać Zarządowi Województwa Mazowieckiego corocznie w terminie do 31 stycznia roku następnego po roku sprawozdawczym.

Inwentaryzacja musi jednoznacznie wskazać wszystkie źródła ciepła w każdym lokalu lub budynku położonym na terenie gminy ogrzewanym indywidualnie, w tym w szczególności: mieszkalnym, handlowym, usługowym użyteczności publicznej. Szczegółowe dane dotyczące źródła ciepła powinny być zbierane w odniesieniu do wszystkich budynków/lokalii posiadających indywidualne źródło ciepła (np. kocioł węglowy, kocioł gazowy). Budynki/lokale podłączone do sieci ciepłowniczej z zasady nie posiadają indywidualnego źródła ogrzewania – są użytkownikami systemu ciepłowniczego, obejmującego wielu odbiorców. Jednakże niektóre z nich mogą być wyposażone w kominki i inne miejscowe ogrzewacze pomieszczeń. W takich przypadkach zbieraniem szczegółowych danych powinny być również objęte takie budynki/lokale.

Preferowanymi metodami prowadzenia inwentaryzacji źródeł emisji są: metoda wywiadu bezpośredniego, metoda rejestrowa oraz metoda kombinowana.

Metoda wywiadu bezpośredniego oparta jest na wypełnianiu formularza w formie papierowej lub elektronicznej przez reprezentanta gminy podczas oględzin. W ramach tej metody informacje muszą zostać pozyskane od użytkowników lokali lub budynków (np. najemców, właścicieli, zarządców) i spisane na podstawie bezpośredniego kontaktu, z wyłączeniem zbierania i przetwarzania danych osobowych.

Metoda rejestrowa polega na analizie danych zawartych w rejestrach administracyjnych. W ramach tej metody na podstawie danych jednostkowych pochodzących z różnych źródeł, np. planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, map sieci ciepłowniczej i gazowej, uchwał w sprawie podziału administracyjnego oraz serwisu geoportal.gov.pl, tworzony jest rejestr pełny.

Metoda kombinowana jest połączeniem metody rejestrowej z metodą wywiadu bezpośredniego. Polega ona na wykorzystaniu danych zgromadzonych w rejestrach administracyjnych (np. dotyczących przyłączy do sieci gminnej) i uzupełnienia ich za pomocą danych spisanych w wyniku bezpośredniego kontaktu.

Dopuszcza się zastosowanie innej metody, pozwalającej na jednoznaczną identyfikację źródła i sposobu ogrzewania budynku lub lokalu.

Dla lokali lub budynków, których użytkownicy uniemożliwili przeprowadzenie inwentaryzacji, za sposób ogrzewania uznaje się wykorzystanie najbardziej emisyjnego źródła bezklasowego (nieekologicznego). W takim przypadku w odpowiednim formularzu należy podać informację o braku możliwości przeprowadzenia wizji lokalnej. Jednakże uznanie źródła za bezklasowe powinno być poprzedzone dokonaniem wszelkich starań w celu stwierdzenia rodzaju źródła ciepła, np. poprzez zastosowanie innej metody.

Dane niezbędne do pozyskania w trakcie inwentaryzacji, w odniesieniu do inwentaryzowanego obiektu:

1. dane adresowe:

- a. powiat,
 - b. gmina,
 - c. miejscowość (ew. dzielnica),
 - d. ulica,
 - e. numer budynku,
 - f. numer lokalu,
2. dane o budynku/lokalu:
- a. typ budynku,
 - b. powierzchnia użytkowa budynku/lokalu wyrażona w m²,
 - c. ocieplenie, przeprowadzone termomodernizacje,
3. dane o źródle/źródłach ciepła – dla budynku lub lokalu:
- a. kocioł na paliwa stałe:
 - i. liczba źródeł,
 - ii. charakter produkowanego ciepła (ogrzewanie, ciepła woda użytkowa),
 - iii. rodzaj komory spalania (otwarta, zamknięta), jeśli jest znany,
 - iv. klasa kotła na podstawie tabliczki znamionowej lub dokumentu poświadczającego emisję (brak klasy lub brak informacji, klasa 3, klasa 4, klasa 5, ekoprojekt),
 - v. sposób podawania paliwa (ręczny bez wentylatora, ręczny z wentylatorem, podajnik automatyczny), jeśli jest znany,
 - vi. urządzenie odpylające (jeśli tak, deklarowana sprawność urządzenia [%]),
 - vii. sprawność cieplna, jeśli jest znana,
 - viii. rok instalacji, jeśli jest znany,
 - ix. rok produkcji, jeśli jest znany,
 - x. moc [MW], jeśli jest znana,
 - xi. źródło danych (z tabliczki znamionowej, z dokumentacji technicznej, inne – podać jakie),
 - b. kocioł gazowy, kocioł olejowy, ogrzewanie elektryczne:
 - i. liczba źródeł,
 - ii. charakter produkowanego ciepła (ogrzewanie, ciepła woda użytkowa),
 - c. sieć ciepłownicza, pompa ciepła, kolektory słoneczne:
 - i. charakter produkowanego ciepła (ogrzewanie, ciepła woda użytkowa),
 - d. piec, piecokuchnia, piec wolnostojący, kominek:
 - i. liczba źródeł,
 - ii. charakter produkowanego ciepła (ogrzewanie, ciepła woda użytkowa),
 - iii. rodzaj komory spalania (otwarta, zamknięta), jeśli jest znany,
 - iv. ekoprojekt (tak lub nie),
 - v. urządzenie odpylające (jeśli tak, deklarowana sprawność urządzenia [%]),
 - vi. sprawność cieplna, jeśli jest znana,
 - vii. rok instalacji, jeśli jest znany,
 - viii. rok produkcji, jeśli jest znany,
 - ix. moc [MW], jeśli jest znana,
 - x. źródło danych (z tabliczki znamionowej, z dokumentacji technicznej, inne – podać jakie),
 - e. piec kaflowy:
 - i. liczba źródeł,
 - ii. rodzaj komory spalania (otwarta, zamknięta), jeśli jest znany,
 - iii. urządzenie odpylające (jeśli tak, deklarowana sprawność urządzenia [%]),

- iv. sprawność cieplna, jeśli jest znana,
 - v. rok instalacji, jeśli jest znany,
 - vi. moc [MW], jeśli jest znana,
 - vii. źródło danych (z tabliczki znamionowej, z dokumentacji technicznej, inne – podać jakie),
- f. roczne zużycie paliw dla kotła (węgiel orzech [ton], węgiel kostka [ton], węgiel groszek [ton], węgiel miał [ton], węgiel brunatny [ton], drewno kawałkowe [metr przestrzenny], pellet/brykiet [ton], inna biomasa [ton], gaz przewodowy (sieć) [m³], gaz butla/zbiornik LPG/zbiornik LNG [m³], olej opałowy [litr]), jeśli jest znane,
- g. plany dotyczące zmiany sposobu ogrzewania.

Poprzez powierzchnię użytkową rozumie się powierzchnię ogrzewaną budynku/lokalu.

Po przeprowadzonej inwentaryzacji, samorząd gminny powinien na bieżąco monitorować stan realizacji wymiany kotłów nieekologicznych (aktualizacja inwentaryzacji) i w miarę spływających informacji na temat wymienionego źródła ciepła uzupełniać rejestr źródeł ciepła. Zestawienie podsumowujące prowadzone działania powinno być przekazywane corocznie Zarządowi Województwa, w terminie do 31 stycznia roku następnego po roku sprawozdawczym.

1.1.1.2. Poddziałanie 2: Wymiana/Likwidacja źródeł ciepła

Poddziałanie należy prowadzić przez cały okres obowiązywania Programu, a jego wyniki przekazywać corocznie w terminie do 31 stycznia roku następnego po roku sprawozdawczym.

Realizacja działania będzie się odbywała poprzez wymianę/likwidację ogrzewania z kotłów bezklasowych opalanych paliwem stałym, a także wymianę/likwidację ogrzewania z kotłów klasy 3 i 4 opalanych paliwem stałym, na:

- a) kotły opalane paliwem stałym spełniające normy ekoprojektu³, wraz z ewentualną termomodernizacją,
- b) kotły opalane paliwem gazowym, wraz z ewentualną termomodernizacją,
- c) kotły opalane paliwem olejowym, wraz z ewentualną termomodernizacją,
- d) ogrzewanie elektryczne, wraz z ewentualną termomodernizacją,
- e) odnawialne źródła energii⁴, wraz z ewentualną termomodernizacją,
- f) ogrzewanie z sieci ciepłowniczej, wraz z ewentualną termomodernizacją.

Należy dążyć do likwidacji ogrzewania indywidualnego wykorzystującego paliwo stałe. Jedynie w obszarach, gdzie występuje brak możliwości technicznych i ekonomicznie uzasadnionych przyłączenia do sieci ciepłowniczej lub gazowej, powinna być dopuszczona wymiana na kotły na paliwa stałe spełniające wymagania ekoprojektu. Przy planowaniu działań związanych z wymianą kotłów należy uwzględnić przepisy uchwały antysmogowej.

W województwie mazowieckim przyjęto uchwałę antysmogową⁵ (akt prawa miejscowego na mocy art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska) obowiązującą na obszarze

³ rozporządzenie Komisji Europejskiej (UE) 2015/1189 z 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe

⁴ zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2020 r. poz. 261, z późn. zm.)

⁵ uchwała nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego poz. 9600)

całego województwa. Uchwała obowiązuje wszystkich użytkowników kotłów na paliwo stałe do 1,0 MW, w tym samorządy gminne i powiatowe (w zakresie gminnych zasobów mieszkaniowych oraz budynków użyteczności publicznej) oraz osoby fizyczne, przedsiębiorców i osoby prowadzące działalność gospodarczą, rolniczą i inne.

Uchwała antysmogowa obowiązuje od 11 listopada 2017 r. i wprowadza następujące ograniczenia:

- od 11 listopada 2017 r. można montować tylko kotły spełniające normy emisyjne zgodne z wymogami ekoprojektu (wynikającymi z treści rozporządzenia Komisji UE)
- od 1 lipca 2018 r. nie wolno spalać w kotłach, piecach i kominkach (lub innych miejscowych ogrzewaczach pomieszczeń):
 - a. mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
 - b. węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z ich wykorzystaniem,
 - c. węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm,
 - d. paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20% (np. mokrego drewna),
- od 1 stycznia 2023 r. nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno nie spełniających wymogów dla klas 3,4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012,
- od 1 stycznia 2028 r. nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- użytkownicy kotłów klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012 będą mogli z nich korzystać do końca ich żywotności,
- posiadacze kominków (lub innych miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń) będą musieli wymienić je do końca 2022 roku na takie, które spełniają wymogi ekoprojektu, lub wyposażyć je w urządzenie ograniczające emisję pyłu do wartości określonych w ekoprojekcie.

Nakazy i zakazy wskazane w uchwale antysmogowej posłużyły do sformułowania założenia, że kotły bezklasowe wymienione będą w pierwszej kolejności, a kotły klasy 3 i 4 w dalszych latach obowiązywania programu. Wyznaczone zostały roczne minimalne liczby kotłów do wymiany/likwidacji (równomiernie w każdym roku) w gminach województwa mazowieckiego w podziale na poszczególne lata obowiązywania Programu oraz korespondujące z nimi efekty ekologiczne.

Szacunkową liczbę kotłów do wymiany wyznaczono przy założeniu, że "uchwała antysmogowa", w zależności od wielkości stężeń substancji w powietrzu występujących na terenie gmin zostanie zrealizowana w 70, 80, 85, 90 i 100%. Analizy wykazały, że po zrealizowaniu powyższych założeń poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, pułap stężenia ekspozycji oraz krajowy cel redukcji narażenia powinny zostać dotrzymane.

Tabela 4 Szacunkowa liczba kotłów do wymiany w ramach działania WMaOePow, w gminach województwa mazowieckiego, w kolejnych latach w okresie 2021–2026

L-p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
1	Andrzejewo	gmina wiejska	672	112	112	112	112	112	112
2	Baboszewo	gmina wiejska	1294	216	216	216	216	216	216
3	Baranowo	gmina wiejska	1273	212	212	212	212	212	212
4	Baranów	gmina wiejska	700	117	117	117	117	117	117
5	Belsk Duży	gmina wiejska	1381	230	230	230	230	230	230
6	Białobrzegi	miasto	936	156	156	156	156	156	156
7	Białobrzegi	obszar wiejski	646	108	108	108	108	108	108
8	Bielany	gmina wiejska	601	100	100	100	100	100	100
9	Bielsk	gmina wiejska	1208	201	201	201	201	201	201
10	Biezuń	miasto	396	66	66	66	66	66	66
11	Biezuń	obszar wiejski	784	131	131	131	131	131	131
12	Błędów	gmina wiejska	1373	229	229	229	229	229	229
13	Błonie	miasto	589	98	98	98	98	98	98
14	Błonie	obszar wiejski	493	82	82	82	82	82	82
15	Bodzanów	gmina wiejska	1106	184	184	184	184	184	184
16	Boguty-Pianki	gmina wiejska	470	78	78	78	78	78	78
17	Borkowice	gmina wiejska	666	111	111	111	111	111	111
18	Borowie	gmina wiejska	1021	170	170	170	170	170	170
19	Brańszczyk	gmina wiejska	1115	186	186	186	186	186	186
20	Brochów	gmina wiejska	781	130	130	130	130	130	130
21	Brok	miasto	329	55	55	55	55	55	55
22	Brok	obszar wiejski	201	34	34	34	34	34	34
23	Brudzeń Duży	gmina wiejska	1281	214	214	214	214	214	214
24	Brwinów	miasto	698	116	116	116	116	116	116
25	Brwinów	obszar wiejski	1055	176	176	176	176	176	176
26	Bulkowo	gmina wiejska	709	118	118	118	118	118	118
27	Ceglów	gmina wiejska	1232	205	205	205	205	205	205
28	Celestynów	gmina wiejska	1503	251	251	251	251	251	251

L-p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
29	Ceranów	gmina wiejska	453	76	76	76	76	76	76
30	Chlewiska	gmina wiejska	977	163	163	163	163	163	163
31	Chorzele	miasto	419	70	70	70	70	70	70
32	Chorzele	obszar wiejski	795	133	133	133	133	133	133
33	Chotcza	gmina wiejska	467	78	78	78	78	78	78
34	Chynów	gmina wiejska	2211	369	369	369	369	369	369
35	Ciechanów	gmina miejska	5360	893	893	893	893	893	893
36	Ciechanów	gmina wiejska	917	153	153	153	153	153	153
37	Ciepielów	gmina wiejska	935	156	156	156	156	156	156
38	Czarnia	gmina wiejska	442	74	74	74	74	74	74
39	Czernice Borowe	gmina wiejska	457	76	76	76	76	76	76
40	Czerwin	gmina wiejska	1198	200	200	200	200	200	200
41	Czerwińsk nad Wisłą	gmina wiejska	1605	268	268	268	268	268	268
42	Czerwonka	gmina wiejska	464	77	77	77	77	77	77
43	Czosnów	gmina wiejska	2216	369	369	369	369	369	369
44	Dąbrówka	gmina wiejska	912	152	152	152	152	152	152
45	Dębe Wielkie	gmina wiejska	1847	308	308	308	308	308	308
46	Długosiodło	gmina wiejska	994	166	166	166	166	166	166
47	Dobre	gmina wiejska	1157	193	193	193	193	193	193
48	Domanice	gmina wiejska	583	97	97	97	97	97	97
49	Drobin	miasto	436	73	73	73	73	73	73
50	Drobin	obszar wiejski	587	98	98	98	98	98	98
51	Dzierżążnia	gmina wiejska	627	105	105	105	105	105	105
52	Dzierzgowo	gmina wiejska	412	69	69	69	69	69	69
53	Garbatka-Letnisko	gmina wiejska	708	118	118	118	118	118	118
54	Garwolin	gmina miejska	2475	413	413	413	413	413	413
55	Garwolin	gmina wiejska	3144	524	524	524	524	524	524
56	Gąbin	miasto	579	97	97	97	97	97	97
57	Gąbin	obszar wiejski	1024	171	171	171	171	171	171

L-p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
58	Gielniów	gmina wiejska	807	135	135	135	135	135	135
59	Glińnojeck	miasto	352	59	59	59	59	59	59
60	Glińnojeck	obszar wiejski	564	94	94	94	94	94	94
61	Głowaczów	gmina wiejska	1098	183	183	183	183	183	183
62	Gniewoszków	gmina wiejska	595	99	99	99	99	99	99
63	Gołymin-Osrodek	gmina wiejska	406	68	68	68	68	68	68
64	Gostynin	gmina miejska	2419	403	403	403	403	403	403
65	Gostynin	gmina wiejska	2514	419	419	419	419	419	419
66	Goszczyn	gmina wiejska	399	67	67	67	67	67	67
67	Goworowo	gmina wiejska	1911	319	319	319	319	319	319
68	Gozdowo	gmina wiejska	1123	187	187	187	187	187	187
69	Góra Kalwaria	miasto	444	74	74	74	74	74	74
70	Góra Kalwaria	obszar wiejski	2231	372	372	372	372	372	372
71	Górzno	gmina wiejska	1327	221	221	221	221	221	221
72	Gózd	gmina wiejska	1995	333	333	333	333	333	333
73	Grabów nad Pilicą	gmina wiejska	644	107	107	107	107	107	107
74	Grębków	gmina wiejska	1115	186	186	186	186	186	186
75	Grodzisk Mazowiecki	miasto	3082	514	514	514	514	514	514
76	Grodzisk Mazowiecki	obszar wiejski	3751	625	625	625	625	625	625
77	Grójec	miasto	917	153	153	153	153	153	153
78	Grójec	obszar wiejski	1747	291	291	291	291	291	291
79	Grudusk	gmina wiejska	416	69	69	69	69	69	69
80	Gzy	gmina wiejska	815	136	136	136	136	136	136
81	Halinów	miasto	747	125	125	125	125	125	125
82	Halinów	obszar wiejski	2955	493	493	493	493	493	493
83	Huszelw	gmina wiejska	726	121	121	121	121	121	121
84	Itów	gmina wiejska	1148	191	191	191	191	191	191
85	Itża	miasto	714	119	119	119	119	119	119
86	Itża	obszar wiejski	2032	339	339	339	339	339	339

L.p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
87	Izabelin	gmina wiejska	855	143	143	143	143	143	143
88	Jabłonna	gmina wiejska	2200	367	367	367	367	367	367
89	Jabłonna Lacka	gmina wiejska	843	141	141	141	141	141	141
90	Jadów	gmina wiejska	1325	221	221	221	221	221	221
91	Jaktorów	gmina wiejska	2624	437	437	437	437	437	437
92	Jakubów	gmina wiejska	1008	168	168	168	168	168	168
93	Jasieniec	gmina wiejska	800	133	133	133	133	133	133
94	Jastrzęb	gmina wiejska	770	128	128	128	128	128	128
95	Jastrzębia	gmina wiejska	1442	240	240	240	240	240	240
96	Jedlińsk	gmina wiejska	2902	484	484	484	484	484	484
97	Jedlnia-Letnisko	gmina wiejska	2146	358	358	358	358	358	358
98	Jednorozec	gmina wiejska	917	153	153	153	153	153	153
99	Joniec	gmina wiejska	765	128	128	128	128	128	128
100	Józefów	gmina miejska	6727	1121	1121	1121	1121	1121	1121
101	Kadzidło	gmina wiejska	2581	430	430	430	430	430	430
102	Kałużyn	miasto	470	78	78	78	78	78	78
103	Kałużyn	obszar wiejski	687	115	115	115	115	115	115
104	Kampinos	gmina wiejska	157	26	26	26	26	26	26
105	Karczew	miasto	1679	280	280	280	280	280	280
106	Karczew	obszar wiejski	961	160	160	160	160	160	160
107	Karniewo	gmina wiejska	859	143	143	143	143	143	143
108	Kazanów	gmina wiejska	680	113	113	113	113	113	113
109	Klembów	gmina wiejska	1042	174	174	174	174	174	174
110	Klwów	gmina wiejska	590	98	98	98	98	98	98
111	Kobyłka	gmina miejska	2144	357	357	357	357	357	357
112	Kołbiel	gmina wiejska	1098	183	183	183	183	183	183
113	Konstancin-Jeziorna	miasto	827	138	138	138	138	138	138
114	Konstancin-Jeziorna	obszar wiejski	1278	213	213	213	213	213	213

L.p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
115	Korczew	gmina wiejska	754	126	126	126	126	126	126
116	Korytnica	gmina wiejska	1594	266	266	266	266	266	266
117	Kosów Lacki	miasto	434	72	72	72	72	72	72
118	Kosów Lacki	obszar wiejski	1020	170	170	170	170	170	170
119	Kotuń	gmina wiejska	2088	348	348	348	348	348	348
120	Kowala	gmina wiejska	1861	310	310	310	310	310	310
121	Kozienice	miasto	1546	258	258	258	258	258	258
122	Kozienice	obszar wiejski	1811	302	302	302	302	302	302
123	Krasne	gmina wiejska	436	73	73	73	73	73	73
124	Krasnosielc	gmina wiejska	981	164	164	164	164	164	164
125	Krzynowłoga Mała	gmina wiejska	412	69	69	69	69	69	69
126	Kuczbork-Osada	gmina wiejska	1019	170	170	170	170	170	170
127	Latowicz	gmina wiejska	991	165	165	165	165	165	165
128	Legionowo	gmina miejska	733	122	122	122	122	122	122
129	Lelis	gmina wiejska	2257	376	376	376	376	376	376
130	Leoncin	gmina wiejska	1305	218	218	218	218	218	218
131	Leszno	gmina wiejska	535	89	89	89	89	89	89
132	Lesznówola	gmina wiejska	1302	217	217	217	217	217	217
133	Lipowiec Kościelny	gmina wiejska	515	86	86	86	86	86	86
134	Lipsko	miasto	969	162	162	162	162	162	162
135	Lipsko	obszar wiejski	1632	272	272	272	272	272	272
136	Liw	gmina wiejska	1894	316	316	316	316	316	316
137	Lubowidz	gmina wiejska	1447	241	241	241	241	241	241
138	Lutocin	gmina wiejska	875	146	146	146	146	146	146
139	Łaskarzew	gmina miejska	945	158	158	158	158	158	158
140	Łaskarzew	gmina wiejska	946	158	158	158	158	158	158
141	Łąck	gmina wiejska	781	130	130	130	130	130	130
142	Łochów	miasto	1788	298	298	298	298	298	298
143	Łochów	obszar wiejski	2902	484	484	484	484	484	484

L.p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
144	Łomianki	miasto	829	138	138	138	138	138	138
145	Łomianki	obszar wiejski	856	143	143	143	143	143	143
146	Łosice	miasto	1396	233	233	233	233	233	233
147	Łosice	obszar wiejski	1114	186	186	186	186	186	186
148	Łyse	gmina wiejska	1465	244	244	244	244	244	244
149	Maciejowice	gmina wiejska	1419	237	237	237	237	237	237
150	Magnuszew	gmina wiejska	1083	181	181	181	181	181	181
151	Maków Mazowiecki	gmina miejska	1486	248	248	248	248	248	248
152	Mała Wieś	gmina wiejska	760	127	127	127	127	127	127
153	Małkinia Górna	gmina wiejska	2446	408	408	408	408	408	408
154	Marki	gmina miejska	4500	750	750	750	750	750	750
155	Miastków Kościelny	gmina wiejska	1061	177	177	177	177	177	177
156	Michałowice	gmina wiejska	2041	340	340	340	340	340	340
157	Miedzna	gmina wiejska	1092	182	182	182	182	182	182
158	Milanówek	gmina miejska	700	117	117	117	117	117	117
159	Mińsk Mazowiecki	gmina miejska	2887	481	481	481	481	481	481
160	Mińsk Mazowiecki	gmina wiejska	4356	726	726	726	726	726	726
161	Mirów	gmina wiejska	503	84	84	84	84	84	84
162	Mława	gmina miejska	4783	797	797	797	797	797	797
163	Młodzieszyn	gmina wiejska	1043	174	174	174	174	174	174
164	Młynarze	gmina wiejska	397	66	66	66	66	66	66
165	Mochowo	gmina wiejska	1082	180	180	180	180	180	180
166	Mogielnica	miasto	316	53	53	53	53	53	53
167	Mogielnica	obszar wiejski	863	144	144	144	144	144	144
168	Mokobody	gmina wiejska	1263	211	211	211	211	211	211
169	Mordy	miasto	460	77	77	77	77	77	77
170	Mordy	obszar wiejski	1113	186	186	186	186	186	186
171	Mrozy	miasto	467	78	78	78	78	78	78
172	Mrozy	obszar wiejski	810	135	135	135	135	135	135

L-p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
173	Mszczonów	miasto	656	109	109	109	109	109	109
174	Mszczonów	obszar wiejski	596	99	99	99	99	99	99
175	Myszyniec	miasto	572	95	95	95	95	95	95
176	Myszyniec	obszar wiejski	873	146	146	146	146	146	146
177	Nadarzyn	gmina wiejska	1673	279	279	279	279	279	279
178	Naruszewo	gmina wiejska	1148	191	191	191	191	191	191
179	Nasielsk	miasto	1279	213	213	213	213	213	213
180	Nasielsk	obszar wiejski	1874	312	312	312	312	312	312
181	Nieporęt	gmina wiejska	2109	352	352	352	352	352	352
182	Nowa Sucha	gmina wiejska	1449	242	242	242	242	242	242
183	Nowe Miasto	gmina wiejska	1037	173	173	173	173	173	173
184	Nowe Miasto nad Pilicą	miasto	541	90	90	90	90	90	90
185	Nowe Miasto nad Pilicą	obszar wiejski	598	100	100	100	100	100	100
186	Nowy Duninów	gmina wiejska	600	100	100	100	100	100	100
187	Nowy Dwór Mazowiecki	gmina miejska	1740	290	290	290	290	290	290
188	Nur	gmina wiejska	830	138	138	138	138	138	138
189	Obryte	gmina wiejska	1370	228	228	228	228	228	228
190	Odrzywół	gmina wiejska	970	162	162	162	162	162	162
191	Ojrzeń	gmina wiejska	455	76	76	76	76	76	76
192	Olszanka	gmina wiejska	785	131	131	131	131	131	131
193	Olszewo-Borki	gmina wiejska	1983	331	331	331	331	331	331
194	Opinogóra Górna	gmina wiejska	598	100	100	100	100	100	100
195	Orońsko	gmina wiejska	861	144	144	144	144	144	144
196	Osieck	gmina wiejska	372	62	62	62	62	62	62
197	Ostrołęka	miasto na prawach powiatu	1699	283	283	283	283	283	283
198	Ostrów Mazowiecka	gmina miejska	2965	494	494	494	494	494	494
199	Ostrów Mazowiecka	gmina wiejska	3153	526	526	526	526	526	526

L-p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
200	Otwock	gmina miejska	2518	420	420	420	420	420	420
201	Ożarów Mazowiecki	miasto	625	104	104	104	104	104	104
202	Ożarów Mazowiecki	obszar wiejski	1002	167	167	167	167	167	167
203	Pacyna	gmina wiejska	503	84	84	84	84	84	84
204	Paprotnia	gmina wiejska	667	111	111	111	111	111	111
205	Parysów	gmina wiejska	777	130	130	130	130	130	130
206	Piaseczno	miasto	1950	325	325	325	325	325	325
207	Piaseczno	obszar wiejski	4074	679	679	679	679	679	679
208	Piastów	gmina miejska	1612	269	269	269	269	269	269
209	Pilawa	miasto	952	159	159	159	159	159	159
210	Pilawa	obszar wiejski	1049	175	175	175	175	175	175
211	Pionki	gmina miejska	1260	210	210	210	210	210	210
212	Pionki	gmina wiejska	1364	227	227	227	227	227	227
213	Platerów	gmina wiejska	1208	201	201	201	201	201	201
214	Płock	gmina miejska	3635	606	606	606	606	606	606
215	Płoniawy-Bramura	gmina wiejska	1158	193	193	193	193	193	193
216	Płońsk	gmina miejska	2953	492	492	492	492	492	492
217	Płońsk	gmina wiejska	1725	288	288	288	288	288	288
218	Pniewy	gmina wiejska	621	104	104	104	104	104	104
219	Podkowa Leśna	gmina miejska	255	43	43	43	43	43	43
220	Pokrzywnica	gmina wiejska	1414	236	236	236	236	236	236
221	Policzna	gmina wiejska	838	140	140	140	140	140	140
222	Pomiechówek	gmina wiejska	1579	263	263	263	263	263	263
223	Poświętne	gmina wiejska	646	108	108	108	108	108	108
224	Potworów	gmina wiejska	943	157	157	157	157	157	157
225	Prażmów	gmina wiejska	1249	208	208	208	208	208	208
226	Promna	gmina wiejska	917	153	153	153	153	153	153
227	Pruszków	gmina miejska	278	46	46	46	46	46	46

L.p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
228	Przasnysz	gmina miejska	1980	330	330	330	330	330	330
229	Przasnysz	gmina wiejska	1038	173	173	173	173	173	173
230	Przesmyki	gmina wiejska	899	150	150	150	150	150	150
231	Przyłęk	gmina wiejska	1022	170	170	170	170	170	170
232	Przysucha	miasto	952	159	159	159	159	159	159
233	Przysucha	obszar wiejski	1479	247	247	247	247	247	247
234	Przytyk	gmina wiejska	925	154	154	154	154	154	154
235	Pułtusk	miasto	2702	450	450	450	450	450	450
236	Pułtusk	obszar wiejski	1424	237	237	237	237	237	237
237	Puszcza Mariańska	gmina wiejska	1253	209	209	209	209	209	209
238	Raciąż	gmina miejska	870	145	145	145	145	145	145
239	Raciąż	gmina wiejska	1715	286	286	286	286	286	286
240	Radom	gmina miejska	8473	1412	1412	1412	1412	1412	1412
241	Radzanowo	gmina wiejska	1646	274	274	274	274	274	274
242	Radzanów	gmina wiejska	527	88	88	88	88	88	88
243	Radzanów	gmina wiejska	394	66	66	66	66	66	66
244	Radziejowice	gmina wiejska	850	142	142	142	142	142	142
245	Radzymin	miasto	1914	319	319	319	319	319	319
246	Radzymin	obszar wiejski	1149	192	192	192	192	192	192
247	Raszyn	gmina wiejska	2388	398	398	398	398	398	398
248	Regimin	gmina wiejska	431	72	72	72	72	72	72
249	Repki	gmina wiejska	1401	234	234	234	234	234	234
250	Rościszewo	gmina wiejska	782	130	130	130	130	130	130
251	Różan	miasto	477	80	80	80	80	80	80
252	Różan	obszar wiejski	338	56	56	56	56	56	56
253	Rusinów	gmina wiejska	852	142	142	142	142	142	142
254	Rybno	gmina wiejska	678	113	113	113	113	113	113
255	Rząśnik	gmina wiejska	839	140	140	140	140	140	140
256	Rzecznów	gmina wiejska	1373	229	229	229	229	229	229

L.p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
257	Rzekuń	gmina wiejska	2154	359	359	359	359	359	359
258	Rzewnie	gmina wiejska	416	69	69	69	69	69	69
259	Sabnie	gmina wiejska	1006	168	168	168	168	168	168
260	Sadowne	gmina wiejska	1514	252	252	252	252	252	252
261	Sanniki	miasto	567	95	95	95	95	95	95
262	Sanniki	obszar wiejski	594	99	99	99	99	99	99
263	Sarnaki	gmina wiejska	1460	243	243	243	243	243	243
264	Serock	miasto	562	94	94	94	94	94	94
265	Serock	obszar wiejski	1210	202	202	202	202	202	202
266	Sieciechów	gmina wiejska	891	149	149	149	149	149	149
267	Siedlce	gmina wiejska	5173	862	862	862	862	862	862
268	Siedlce	miasto na prawach powiatu	3735	623	623	623	623	623	623
269	Siemiątkowo	gmina wiejska	646	108	108	108	108	108	108
270	Siennica	gmina wiejska	954	159	159	159	159	159	159
271	Sienno	gmina wiejska	1620	270	270	270	270	270	270
272	Sierpc	gmina miejska	3141	524	524	524	524	524	524
273	Sierpc	gmina wiejska	1399	233	233	233	233	233	233
274	Skaryszew	miasto	939	157	157	157	157	157	157
275	Skaryszew	obszar wiejski	2207	368	368	368	368	368	368
276	Skórzec	gmina wiejska	1632	272	272	272	272	272	272
277	Słubice	gmina wiejska	578	96	96	96	96	96	96
278	Słupno	gmina wiejska	2179	363	363	363	363	363	363
279	Sobienie-Jeziory	gmina wiejska	787	131	131	131	131	131	131
280	Sobolew	gmina wiejska	1961	327	327	327	327	327	327
281	Sochaczew	gmina miejska	5083	847	847	847	847	847	847
282	Sochaczew	gmina wiejska	2900	483	483	483	483	483	483
283	Sochocin	gmina wiejska	1117	186	186	186	186	186	186
284	Sokołów Podlaski	gmina miejska	3700	617	617	617	617	617	617

L-p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
285	Sokołów Podlaski	gmina wiejska	1228	205	205	205	205	205	205
286	Solec nad Wisłą	gmina wiejska	1496	249	249	249	249	249	249
287	Somianka	gmina wiejska	826	138	138	138	138	138	138
288	Sońsk	gmina wiejska	847	141	141	141	141	141	141
289	Stanisławów	gmina wiejska	738	123	123	123	123	123	123
290	Stara Biała	gmina wiejska	1984	331	331	331	331	331	331
291	Stara Błotnica	gmina wiejska	1057	176	176	176	176	176	176
292	Stara Kornica	gmina wiejska	793	132	132	132	132	132	132
293	Stare Babice	gmina wiejska	1722	287	287	287	287	287	287
294	Staroźreby	gmina wiejska	1022	170	170	170	170	170	170
295	Stary Lubotyń	gmina wiejska	786	131	131	131	131	131	131
296	Sterdyń	gmina wiejska	773	129	129	129	129	129	129
297	Stoczek	gmina wiejska	1224	204	204	204	204	204	204
298	Strachówka	gmina wiejska	531	89	89	89	89	89	89
299	Stromiec	gmina wiejska	1250	208	208	208	208	208	208
300	Strzegowo	gmina wiejska	990	165	165	165	165	165	165
301	Stupsk	gmina wiejska	757	126	126	126	126	126	126
302	Suchożebry	gmina wiejska	1167	195	195	195	195	195	195
303	Sulejówek	gmina miejska	3396	566	566	566	566	566	566
304	Sypniewo	gmina wiejska	575	96	96	96	96	96	96
305	Szczawin Kościelny	gmina wiejska	661	110	110	110	110	110	110
306	Szczutowo	gmina wiejska	782	130	130	130	130	130	130
307	Szelków	gmina wiejska	692	115	115	115	115	115	115
308	Szreńsk	gmina wiejska	706	118	118	118	118	118	118
309	Szulborze Wielkie	gmina wiejska	382	64	64	64	64	64	64
310	Szydłowiec	miasto	1400	233	233	233	233	233	233
311	Szydłowiec	obszar wiejski	1082	180	180	180	180	180	180
312	Szydłowo	gmina wiejska	672	112	112	112	112	112	112

L-p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
313	Świercze	gmina wiejska	1119	187	187	187	187	187	187
314	Tarczyn	miasto	107	18	18	18	18	18	18
315	Tarczyn	obszar wiejski	231	39	39	39	39	39	39
316	Tczów	gmina wiejska	696	116	116	116	116	116	116
317	Teresin	gmina wiejska	2704	451	451	451	451	451	451
318	Tłuszcz	miasto	353	59	59	59	59	59	59
319	Tłuszcz	obszar wiejski	1418	236	236	236	236	236	236
320	Trojanów	gmina wiejska	1643	274	274	274	274	274	274
321	Troszyn	gmina wiejska	766	128	128	128	128	128	128
322	Warka	miasto	1938	323	323	323	323	323	323
323	Warka	obszar wiejski	1366	228	228	228	228	228	228
324	Warszawa	gmina miejska	19535	3256	3256	3256	3256	3256	3256
325	Wąsewo	gmina wiejska	874	146	146	146	146	146	146
326	Węgrów	gmina miejska	1476	246	246	246	246	246	246
327	Wiązowna	gmina wiejska	2740	457	457	457	457	457	457
328	Wieczfnia Kościelna	gmina wiejska	595	99	99	99	99	99	99
329	Wieliszew	gmina wiejska	1908	318	318	318	318	318	318
330	Wieniawa	gmina wiejska	1194	199	199	199	199	199	199
331	Wierzbica	gmina wiejska	1707	285	285	285	285	285	285
332	Wierzbnio	gmina wiejska	730	122	122	122	122	122	122
333	Wilga	gmina wiejska	1296	216	216	216	216	216	216
334	Winnica	gmina wiejska	819	137	137	137	137	137	137
335	Wiskitki	gmina wiejska	1198	200	200	200	200	200	200
336	Wiśniew	gmina wiejska	1368	228	228	228	228	228	228
337	Wiśniewo	gmina wiejska	965	161	161	161	161	161	161
338	Wodynie	gmina wiejska	1004	167	167	167	167	167	167
339	Wolanów	gmina wiejska	1891	315	315	315	315	315	315
340	Wołomin	miasto	2872	479	479	479	479	479	479
341	Wołomin	obszar wiejski	2446	408	408	408	408	408	408

L.p.	Gmina	Obszar	Łączna liczba kotłów do wymiany w latach 2021-2026	Liczba kotłów do wymiany w 2021 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2022 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2023 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2024 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2025 roku	Liczba kotłów do wymiany w 2026 roku
342	Wyszków	miasto	1945	324	324	324	324	324	324
343	Wyszków	obszar wiejski	2489	415	415	415	415	415	415
344	Wyszogród	miasto	422	70	70	70	70	70	70
345	Wyszogród	obszar wiejski	561	94	94	94	94	94	94
346	Wyśmierzyce	miasto	225	38	38	38	38	38	38
347	Wyśmierzyce	obszar wiejski	319	53	53	53	53	53	53
348	Zabrodzie	gmina wiejska	730	122	122	122	122	122	122
349	Zakroczym	miasto	632	105	105	105	105	105	105
350	Zakroczym	obszar wiejski	594	99	99	99	99	99	99
351	Zakrzew	gmina wiejska	3397	566	566	566	566	566	566
352	Załużki	gmina wiejska	1150	192	192	192	192	192	192
353	Zaręby Kościelne	gmina wiejska	761	127	127	127	127	127	127
354	Zatory	gmina wiejska	1037	173	173	173	173	173	173
355	Zawidz	gmina wiejska	1300	217	217	217	217	217	217
356	Ząbki	gmina miejska	2528	421	421	421	421	421	421
357	Zbuczyn	gmina wiejska	2373	396	396	396	396	396	396
358	Zielonka	gmina miejska	1424	237	237	237	237	237	237
359	Zwoleń	miasto	1040	173	173	173	173	173	173
360	Zwoleń	obszar wiejski	1001	167	167	167	167	167	167
361	Żabia Wola	gmina wiejska	1724	287	287	287	287	287	287
362	Żelechów	miasto	887	148	148	148	148	148	148
363	Żelechów	obszar wiejski	683	114	114	114	114	114	114
364	Żuromin	miasto	2048	341	341	341	341	341	341
365	Żuromin	obszar wiejski	1316	219	219	219	219	219	219
366	Żyrardów	gmina miejska	4889	815	815	815	815	815	815

W przypadku gdy wymieniona/zlikwidowana zostanie większa liczba kotłów w danym roku, niż wskazana w tabeli, nadwyżka jest zaliczana na poczet wymaganej liczby wymienionych/zlikwidowanych kotłów dotyczącej następnego roku. Ponadto do uzyskanej liczby wymienionych/zlikwidowanych kotłów zaliczana jest wymiana/likwidacja przeprowadzona w latach 2019-2020. Natomiast jeżeli w danym roku nie zostanie osiągnięta wymagana liczba wymienionych/zlikwidowanych kotłów, to w roku następnym do osiągnięcia niezbędna jest wymagana liczba kotłów (wskazana w tabeli) powiększona o niedomiar z roku

poprzedniego. Powiększenie wymaganej liczby kotłów o niedomiar wymienionych kotłów za rok poprzedzający nie wyłącza odpowiedzialności za niedotrzymanie terminu realizacji działania w danym roku. Jeśli wymianie/likwidacji poddana zostanie cała, łączna liczba kotłów do wymiany, przed upływem wyznaczonego terminu realizacji, to działanie uznaje się za zrealizowane.

Jednocześnie mając na uwadze dostępne dane i sposób wyznaczenia liczby kotłów do wymiany, jeżeli przeprowadzona inwentaryzacja skutkować będzie uzyskaniem wyników odmiennych od danych wskazanych w Tabeli 4, do wyznaczenia wskaźnika realizacji zadania przyjmuje się liczbę kotłów wynikającą z przeprowadzonej inwentaryzacji, zgodnie z założeniem, że kotły bezklasowe opalane paliwem stałym będą wymieniane w pierwszej kolejności, a kotły klasy 3 i 4 wymienione zostaną w kolejnych latach obowiązywania programu (liczba wszystkich kotłów do wymiany rozłożona zostanie proporcjonalnie na lata 2021–2026 – dla każdego roku 1/6 łącznej liczby kotłów).

Tabela 5 Efekt ekologiczny realizacji działania WMaOePow w gminach województwa mazowieckiego, w odniesieniu do pyłu zawieszony PM10, w kolejnych latach, w okresie 2021–2026

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
1	Andrzejewo	gmina wiejska	33,309	5,552	5,552	5,552	5,552	5,552	5,552
2	Baboszewo	gmina wiejska	35,68	5,947	5,947	5,947	5,947	5,947	5,947
3	Baranowo	gmina wiejska	35,63	5,938	5,938	5,938	5,938	5,938	5,938
4	Baranów	gmina wiejska	29,842	4,974	4,974	4,974	4,974	4,974	4,974
5	Belsk Duży	gmina wiejska	26,779	4,463	4,463	4,463	4,463	4,463	4,463
6	Białobrzegi	miasto	33,41	5,568	5,568	5,568	5,568	5,568	5,568
7	Białobrzegi	obszar wiejski	25,58	4,263	4,263	4,263	4,263	4,263	4,263
8	Bielany	gmina wiejska	29,012	4,835	4,835	4,835	4,835	4,835	4,835
9	Bielsk	gmina wiejska	48,089	8,015	8,015	8,015	8,015	8,015	8,015
10	Biežuń	miasto	15,81	2,635	2,635	2,635	2,635	2,635	2,635
11	Biežuń	obszar wiejski	25,23	4,205	4,205	4,205	4,205	4,205	4,205
12	Błędów	gmina wiejska	50,5	8,417	8,417	8,417	8,417	8,417	8,417
13	Błonie	miasto	41,49	6,915	6,915	6,915	6,915	6,915	6,915
14	Błonie	obszar wiejski	38,439	6,407	6,407	6,407	6,407	6,407	6,407
15	Bodzanów	gmina wiejska	62,36	10,393	10,393	10,393	10,393	10,393	10,393
16	Boguty-Pianki	gmina wiejska	22,99	3,832	3,832	3,832	3,832	3,832	3,832
17	Borkowice	gmina wiejska	41,321	6,887	6,887	6,887	6,887	6,887	6,887

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
18	Borowie	gmina wiejska	25,14	4,190	4,190	4,190	4,190	4,190	4,190
19	Brańszczyk	gmina wiejska	49,219	8,203	8,203	8,203	8,203	8,203	8,203
20	Brochów	gmina wiejska	33,531	5,589	5,589	5,589	5,589	5,589	5,589
21	Brok	miasto	19,06	3,177	3,177	3,177	3,177	3,177	3,177
22	Brok	obszar wiejski	8,18	1,363	1,363	1,363	1,363	1,363	1,363
23	Brudzeń Duży	gmina wiejska	66,429	11,072	11,072	11,072	11,072	11,072	11,072
24	Brwinów	miasto	39,229	6,538	6,538	6,538	6,538	6,538	6,538
25	Brwinów	obszar wiejski	62,731	10,455	10,455	10,455	10,455	10,455	10,455
26	Bulkowo	gmina wiejska	35,999	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000
27	Cegłów	gmina wiejska	38,55	6,425	6,425	6,425	6,425	6,425	6,425
28	Celestynów	gmina wiejska	95,049	15,842	15,842	15,842	15,842	15,842	15,842
29	Ceranów	gmina wiejska	15,73	2,622	2,622	2,622	2,622	2,622	2,622
30	Chlewiska	gmina wiejska	60,821	10,137	10,137	10,137	10,137	10,137	10,137
31	Chorzele	miasto	19,09	3,182	3,182	3,182	3,182	3,182	3,182
32	Chorzele	obszar wiejski	49,111	8,185	8,185	8,185	8,185	8,185	8,185
33	Chotcza	gmina wiejska	15,22	2,537	2,537	2,537	2,537	2,537	2,537
34	Chynów	gmina wiejska	72,731	12,122	12,122	12,122	12,122	12,122	12,122
35	Ciechanów	gmina miejska	139,23	23,205	23,205	23,205	23,205	23,205	23,205
36	Ciechanów	gmina wiejska	59,512	9,919	9,919	9,919	9,919	9,919	9,919
37	Ciepielów	gmina wiejska	31,099	5,183	5,183	5,183	5,183	5,183	5,183
38	Czarnia	gmina wiejska	14,56	2,427	2,427	2,427	2,427	2,427	2,427
39	Czernice Borowe	gmina wiejska	28,05	4,675	4,675	4,675	4,675	4,675	4,675
40	Czerwin	gmina wiejska	31,899	5,317	5,317	5,317	5,317	5,317	5,317
41	Czerwińsk nad Wisłą	gmina wiejska	36,5	6,083	6,083	6,083	6,083	6,083	6,083
42	Czerwonka	gmina wiejska	22,639	3,773	3,773	3,773	3,773	3,773	3,773
43	Czosnów	gmina wiejska	49,42	8,237	8,237	8,237	8,237	8,237	8,237

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
44	Dąbrówka	gmina wiejska	59,751	9,959	9,959	9,959	9,959	9,959	9,959
45	Dębe Wielkie	gmina wiejska	91,94	15,323	15,323	15,323	15,323	15,323	15,323
46	Długosiodło	gmina wiejska	51,54	8,590	8,590	8,590	8,590	8,590	8,590
47	Dobre	gmina wiejska	44,03	7,338	7,338	7,338	7,338	7,338	7,338
48	Domanice	gmina wiejska	17,651	2,942	2,942	2,942	2,942	2,942	2,942
49	Drobin	miasto	12,811	2,135	2,135	2,135	2,135	2,135	2,135
50	Drobin	obszar wiejski	19,899	3,317	3,317	3,317	3,317	3,317	3,317
51	Dzierżążnia	gmina wiejska	17,892	2,982	2,982	2,982	2,982	2,982	2,982
52	Dzierzgowo	gmina wiejska	14,8	2,467	2,467	2,467	2,467	2,467	2,467
53	Garbatka-Letnisko	gmina wiejska	28,501	4,750	4,750	4,750	4,750	4,750	4,750
54	Garwolin	gmina miejska	34,751	5,792	5,792	5,792	5,792	5,792	5,792
55	Garwolin	gmina wiejska	64,701	10,784	10,784	10,784	10,784	10,784	10,784
56	Gąbin	miasto	21,171	3,529	3,529	3,529	3,529	3,529	3,529
57	Gąbin	obszar wiejski	50,271	8,379	8,379	8,379	8,379	8,379	8,379
58	Gielniów	gmina wiejska	47,48	7,913	7,913	7,913	7,913	7,913	7,913
59	Głinojeck	miasto	16,12	2,687	2,687	2,687	2,687	2,687	2,687
60	Głinojeck	obszar wiejski	26,89	4,482	4,482	4,482	4,482	4,482	4,482
61	Głowaczów	gmina wiejska	47,02	7,837	7,837	7,837	7,837	7,837	7,837
62	Gniewoszków	gmina wiejska	25,999	4,333	4,333	4,333	4,333	4,333	4,333
63	Gołymin-Ośrodek	gmina wiejska	20,919	3,487	3,487	3,487	3,487	3,487	3,487
64	Gostynin	gmina miejska	50,41	8,402	8,402	8,402	8,402	8,402	8,402
65	Gostynin	gmina wiejska	85,18	14,197	14,197	14,197	14,197	14,197	14,197
66	Goszczyń	gmina wiejska	19,679	3,280	3,280	3,280	3,280	3,280	3,280
67	Goworowo	gmina wiejska	51,989	8,665	8,665	8,665	8,665	8,665	8,665
68	Gozdowo	gmina wiejska	25,42	4,237	4,237	4,237	4,237	4,237	4,237
69	Góra Kalwaria	miasto	50,579	8,430	8,430	8,430	8,430	8,430	8,430
70	Góra Kalwaria	obszar wiejski	91,02	15,170	15,170	15,170	15,170	15,170	15,170

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
71	Górzno	gmina wiejska	28,751	4,792	4,792	4,792	4,792	4,792	4,792
72	Gózd	gmina wiejska	61,314	10,219	10,219	10,219	10,219	10,219	10,219
73	Grabów nad Pilicą	gmina wiejska	32,44	5,407	5,407	5,407	5,407	5,407	5,407
74	Grębków	gmina wiejska	42,729	7,122	7,122	7,122	7,122	7,122	7,122
75	Grodzisk Mazowiecki	miasto	81,86	13,643	13,643	13,643	13,643	13,643	13,643
76	Grodzisk Mazowiecki	obszar wiejski	83,979	13,997	13,997	13,997	13,997	13,997	13,997
77	Grójec	miasto	26,482	4,414	4,414	4,414	4,414	4,414	4,414
78	Grójec	obszar wiejski	32,012	5,335	5,335	5,335	5,335	5,335	5,335
79	Grudusk	gmina wiejska	23,531	3,922	3,922	3,922	3,922	3,922	3,922
80	Gzy	gmina wiejska	16,782	2,797	2,797	2,797	2,797	2,797	2,797
81	Halinów	miasto	16,419	2,737	2,737	2,737	2,737	2,737	2,737
82	Halinów	obszar wiejski	83,819	13,970	13,970	13,970	13,970	13,970	13,970
83	Huszew	gmina wiejska	18,83	3,138	3,138	3,138	3,138	3,138	3,138
84	Ilów	gmina wiejska	50,311	8,385	8,385	8,385	8,385	8,385	8,385
85	Ilża	miasto	20,38	3,397	3,397	3,397	3,397	3,397	3,397
86	Ilża	obszar wiejski	60,571	10,095	10,095	10,095	10,095	10,095	10,095
87	Izabelin	gmina wiejska	19,172	3,195	3,195	3,195	3,195	3,195	3,195
88	Jabłonna	gmina wiejska	81,421	13,570	13,570	13,570	13,570	13,570	13,570
89	Jabłonna Lacka	gmina wiejska	34,95	5,825	5,825	5,825	5,825	5,825	5,825
90	Jadów	gmina wiejska	69,44	11,573	11,573	11,573	11,573	11,573	11,573
91	Jaktorów	gmina wiejska	79,803	13,301	13,301	13,301	13,301	13,301	13,301
92	Jakubów	gmina wiejska	38,34	6,390	6,390	6,390	6,390	6,390	6,390
93	Jasieniec	gmina wiejska	34,08	5,680	5,680	5,680	5,680	5,680	5,680
94	Jastrzęb	gmina wiejska	43,389	7,232	7,232	7,232	7,232	7,232	7,232
95	Jastrzębia	gmina wiejska	43,879	7,313	7,313	7,313	7,313	7,313	7,313
96	Jedlińsk	gmina wiejska	81,32	13,553	13,553	13,553	13,553	13,553	13,553
97	Jedlnia-Letnisko	gmina wiejska	98,092	16,349	16,349	16,349	16,349	16,349	16,349

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
98	Jednorozec	gmina wiejska	45,459	7,577	7,577	7,577	7,577	7,577	7,577
99	Joniec	gmina wiejska	23,031	3,839	3,839	3,839	3,839	3,839	3,839
100	Józefów	gmina miejska	48,78	8,130	8,130	8,130	8,130	8,130	8,130
101	Kadzidło	gmina wiejska	71,36	11,893	11,893	11,893	11,893	11,893	11,893
102	Kałużyn	miasto	18	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
103	Kałużyn	obszar wiejski	21,69	3,615	3,615	3,615	3,615	3,615	3,615
104	Kampinos	gmina wiejska	28,769	4,795	4,795	4,795	4,795	4,795	4,795
105	Karczew	miasto	52,149	8,692	8,692	8,692	8,692	8,692	8,692
106	Karczew	obszar wiejski	60,22	10,037	10,037	10,037	10,037	10,037	10,037
107	Karniewo	gmina wiejska	40,429	6,738	6,738	6,738	6,738	6,738	6,738
108	Kazanów	gmina wiejska	22,271	3,712	3,712	3,712	3,712	3,712	3,712
109	Klembów	gmina wiejska	43,63	7,272	7,272	7,272	7,272	7,272	7,272
110	Klwów	gmina wiejska	30,94	5,157	5,157	5,157	5,157	5,157	5,157
111	Kobyłka	gmina miejska	48,061	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010	8,010
112	Koźbiel	gmina wiejska	63,619	10,603	10,603	10,603	10,603	10,603	10,603
113	Konstancin-Jeziorna	miasto	31,609	5,268	5,268	5,268	5,268	5,268	5,268
114	Konstancin-Jeziorna	obszar wiejski	18,329	3,055	3,055	3,055	3,055	3,055	3,055
115	Korczew	gmina wiejska	21,24	3,540	3,540	3,540	3,540	3,540	3,540
116	Korytnica	gmina wiejska	56,44	9,407	9,407	9,407	9,407	9,407	9,407
117	Kosów Lacki	miasto	12,47	2,078	2,078	2,078	2,078	2,078	2,078
118	Kosów Lacki	obszar wiejski	24,571	4,095	4,095	4,095	4,095	4,095	4,095
119	Kotuń	gmina wiejska	67,851	11,309	11,309	11,309	11,309	11,309	11,309
120	Kowala	gmina wiejska	79,571	13,262	13,262	13,262	13,262	13,262	13,262
121	Kozienice	miasto	31,199	5,200	5,200	5,200	5,200	5,200	5,200
122	Kozienice	obszar wiejski	73,799	12,300	12,300	12,300	12,300	12,300	12,300
123	Krasne	gmina wiejska	24,97	4,162	4,162	4,162	4,162	4,162	4,162
124	Krasnosielc	gmina wiejska	43,331	7,222	7,222	7,222	7,222	7,222	7,222

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
125	Krzynowłoga Mała	gmina wiejska	26,67	4,445	4,445	4,445	4,445	4,445	4,445
126	Kuczbork-Osada	gmina wiejska	30,5	5,083	5,083	5,083	5,083	5,083	5,083
127	Latowicz	gmina wiejska	29,26	4,877	4,877	4,877	4,877	4,877	4,877
128	Legionowo	gmina miejska	85,23	14,205	14,205	14,205	14,205	14,205	14,205
129	Lelis	gmina wiejska	63,6	10,600	10,600	10,600	10,600	10,600	10,600
130	Leoncin	gmina wiejska	45,05	7,508	7,508	7,508	7,508	7,508	7,508
131	Leszno	gmina wiejska	55,382	9,230	9,230	9,230	9,230	9,230	9,230
132	Lesznowola	gmina wiejska	40,501	6,750	6,750	6,750	6,750	6,750	6,750
133	Lipowiec Kościelny	gmina wiejska	24,81	4,135	4,135	4,135	4,135	4,135	4,135
134	Lipsko	miasto	35,43	5,905	5,905	5,905	5,905	5,905	5,905
135	Lipsko	obszar wiejski	43,159	7,193	7,193	7,193	7,193	7,193	7,193
136	Liw	gmina wiejska	71,31	11,885	11,885	11,885	11,885	11,885	11,885
137	Lubowidz	gmina wiejska	45,16	7,527	7,527	7,527	7,527	7,527	7,527
138	Lutocin	gmina wiejska	28,63	4,772	4,772	4,772	4,772	4,772	4,772
139	Łaskarzew	gmina miejska	24,131	4,022	4,022	4,022	4,022	4,022	4,022
140	Łaskarzew	gmina wiejska	31,489	5,248	5,248	5,248	5,248	5,248	5,248
141	Łąck	gmina wiejska	44,911	7,485	7,485	7,485	7,485	7,485	7,485
142	Łochów	miasto	53,971	8,995	8,995	8,995	8,995	8,995	8,995
143	Łochów	obszar wiejski	112,551	18,759	18,759	18,759	18,759	18,759	18,759
144	Łomianki	miasto	4,479	0,747	0,747	0,747	0,747	0,747	0,747
145	Łomianki	obszar wiejski	33,279	5,547	5,547	5,547	5,547	5,547	5,547
146	Łosice	miasto	36,77	6,128	6,128	6,128	6,128	6,128	6,128
147	Łosice	obszar wiejski	31,29	5,215	5,215	5,215	5,215	5,215	5,215
148	Łyse	gmina wiejska	43,669	7,278	7,278	7,278	7,278	7,278	7,278
149	Maciejowice	gmina wiejska	47,87	7,978	7,978	7,978	7,978	7,978	7,978
150	Magnuszew	gmina wiejska	48,951	8,159	8,159	8,159	8,159	8,159	8,159
151	Maków Mazowiecki	gmina miejska	48,36	8,060	8,060	8,060	8,060	8,060	8,060

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
152	Mała Wieś	gmina wiejska	41,949	6,992	6,992	6,992	6,992	6,992	6,992
153	Małkinia Górna	gmina wiejska	92,071	15,345	15,345	15,345	15,345	15,345	15,345
154	Marki	gmina miejska	106,349	17,725	17,725	17,725	17,725	17,725	17,725
155	Miastków Kościelny	gmina wiejska	24,992	4,165	4,165	4,165	4,165	4,165	4,165
156	Michałowice	gmina wiejska	21,43	3,572	3,572	3,572	3,572	3,572	3,572
157	Miedzna	gmina wiejska	37,52	6,253	6,253	6,253	6,253	6,253	6,253
158	Milanówek	gmina miejska	52,871	8,812	8,812	8,812	8,812	8,812	8,812
159	Mińsk Mazowiecki	gmina miejska	163,469	27,245	27,245	27,245	27,245	27,245	27,245
160	Mińsk Mazowiecki	gmina wiejska	139,629	23,272	23,272	23,272	23,272	23,272	23,272
161	Mirów	gmina wiejska	27,25	4,542	4,542	4,542	4,542	4,542	4,542
162	Mława	gmina miejska	108,75	18,125	18,125	18,125	18,125	18,125	18,125
163	Młodzieszyn	gmina wiejska	42,742	7,124	7,124	7,124	7,124	7,124	7,124
164	Młynarze	gmina wiejska	14,37	2,395	2,395	2,395	2,395	2,395	2,395
165	Mochowo	gmina wiejska	29,83	4,972	4,972	4,972	4,972	4,972	4,972
166	Mogielnica	miasto	8,87	1,478	1,478	1,478	1,478	1,478	1,478
167	Mogielnica	obszar wiejski	50,851	8,475	8,475	8,475	8,475	8,475	8,475
168	Mokobody	gmina wiejska	38,809	6,468	6,468	6,468	6,468	6,468	6,468
169	Mordy	miasto	13,29	2,215	2,215	2,215	2,215	2,215	2,215
170	Mordy	obszar wiejski	33,781	5,630	5,630	5,630	5,630	5,630	5,630
171	Mrozy	miasto	33,69	5,615	5,615	5,615	5,615	5,615	5,615
172	Mrozy	obszar wiejski	28,99	4,832	4,832	4,832	4,832	4,832	4,832
173	Mszczonów	miasto	30,59	5,098	5,098	5,098	5,098	5,098	5,098
174	Mszczonów	obszar wiejski	69,802	11,634	11,634	11,634	11,634	11,634	11,634
175	Myszyniec	miasto	26,74	4,457	4,457	4,457	4,457	4,457	4,457
176	Myszyniec	obszar wiejski	43,41	7,235	7,235	7,235	7,235	7,235	7,235
177	Nadarzyn	gmina wiejska	40,079	6,680	6,680	6,680	6,680	6,680	6,680
178	Naruszewo	gmina wiejska	28,761	4,794	4,794	4,794	4,794	4,794	4,794
179	Nasielsk	miasto	27,641	4,607	4,607	4,607	4,607	4,607	4,607

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
180	Nasielsk	obszar wiejski	78,069	13,012	13,012	13,012	13,012	13,012	13,012
181	Nieporęt	gmina wiejska	76,771	12,795	12,795	12,795	12,795	12,795	12,795
182	Nowa Sucha	gmina wiejska	53,131	8,855	8,855	8,855	8,855	8,855	8,855
183	Nowe Miasto	gmina wiejska	32,572	5,429	5,429	5,429	5,429	5,429	5,429
184	Nowe Miasto nad Pilicą	miasto	23,2	3,867	3,867	3,867	3,867	3,867	3,867
185	Nowe Miasto nad Pilicą	obszar wiejski	39,001	6,500	6,500	6,500	6,500	6,500	6,500
186	Nowy Duninów	gmina wiejska	32,59	5,432	5,432	5,432	5,432	5,432	5,432
187	Nowy Dwór Mazowiecki	gmina miejska	88,071	14,679	14,679	14,679	14,679	14,679	14,679
188	Nur	gmina wiejska	28,411	4,735	4,735	4,735	4,735	4,735	4,735
189	Obryte	gmina wiejska	29,05	4,842	4,842	4,842	4,842	4,842	4,842
190	Odrzywół	gmina wiejska	40,671	6,779	6,779	6,779	6,779	6,779	6,779
191	Ojrzeń	gmina wiejska	24,73	4,122	4,122	4,122	4,122	4,122	4,122
192	Olszanka	gmina wiejska	20,88	3,480	3,480	3,480	3,480	3,480	3,480
193	Olszewo-Borki	gmina wiejska	75,131	12,522	12,522	12,522	12,522	12,522	12,522
194	Opinogóra Górna	gmina wiejska	39,029	6,505	6,505	6,505	6,505	6,505	6,505
195	Orońsko	gmina wiejska	49,501	8,250	8,250	8,250	8,250	8,250	8,250
196	Osieck	gmina wiejska	36,11	6,018	6,018	6,018	6,018	6,018	6,018
197	Ostrołęka	gmina miejska	44,86	7,477	7,477	7,477	7,477	7,477	7,477
198	Ostrów Mazowiecka	gmina miejska	100,069	16,678	16,678	16,678	16,678	16,678	16,678
199	Ostrów Mazowiecka	gmina wiejska	110,502	18,417	18,417	18,417	18,417	18,417	18,417
200	Otwock	gmina miejska	225,12	37,520	37,520	37,520	37,520	37,520	37,520
201	Ożarów Mazowiecki	miasto	41,369	6,895	6,895	6,895	6,895	6,895	6,895
202	Ożarów Mazowiecki	obszar wiejski	47,82	7,970	7,970	7,970	7,970	7,970	7,970
203	Pacyna	gmina wiejska	23,592	3,932	3,932	3,932	3,932	3,932	3,932
204	Paprotnia	gmina wiejska	20,332	3,389	3,389	3,389	3,389	3,389	3,389
205	Parysów	gmina wiejska	21,9	3,650	3,650	3,650	3,650	3,650	3,650

Lp.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
206	Piaseczno	miasto	144,66	24,110	24,110	24,110	24,110	24,110	24,110
207	Piaseczno	obszar wiejski	99,18	16,530	16,530	16,530	16,530	16,530	16,530
208	Piastów	gmina miejska	40,779	6,797	6,797	6,797	6,797	6,797	6,797
209	Pilawa	miasto	18,52	3,087	3,087	3,087	3,087	3,087	3,087
210	Pilawa	obszar wiejski	33,1	5,517	5,517	5,517	5,517	5,517	5,517
211	Pionki	gmina miejska	39,31	6,552	6,552	6,552	6,552	6,552	6,552
212	Pionki	gmina wiejska	63,41	10,568	10,568	10,568	10,568	10,568	10,568
213	Platerów	gmina wiejska	40,03	6,672	6,672	6,672	6,672	6,672	6,672
214	Płock	gmina miejska	173,63	28,938	28,938	28,938	28,938	28,938	28,938
215	Płoniawy-Bramura	gmina wiejska	36,532	6,089	6,089	6,089	6,089	6,089	6,089
216	Płońsk	gmina miejska	50,101	8,350	8,350	8,350	8,350	8,350	8,350
217	Płońsk	gmina wiejska	51,7	8,617	8,617	8,617	8,617	8,617	8,617
218	Pniewy	gmina wiejska	36,44	6,073	6,073	6,073	6,073	6,073	6,073
219	Podkowa Leśna	gmina miejska	13,64	2,273	2,273	2,273	2,273	2,273	2,273
220	Pokrzywnica	gmina wiejska	33,152	5,525	5,525	5,525	5,525	5,525	5,525
221	Policzna	gmina wiejska	29,02	4,837	4,837	4,837	4,837	4,837	4,837
222	Pomiechówek	gmina wiejska	58,689	9,782	9,782	9,782	9,782	9,782	9,782
223	Poświętne	gmina wiejska	38,97	6,495	6,495	6,495	6,495	6,495	6,495
224	Potworów	gmina wiejska	31,74	5,290	5,290	5,290	5,290	5,290	5,290
225	Prażmów	gmina wiejska	71,431	11,905	11,905	11,905	11,905	11,905	11,905
226	Promna	gmina wiejska	41,042	6,840	6,840	6,840	6,840	6,840	6,840
227	Pruszków	gmina miejska	153,42	25,570	25,570	25,570	25,570	25,570	25,570
228	Przasnysz	gmina miejska	63,93	10,655	10,655	10,655	10,655	10,655	10,655
229	Przasnysz	gmina wiejska	59,429	9,905	9,905	9,905	9,905	9,905	9,905
230	Przesmyki	gmina wiejska	25,11	4,185	4,185	4,185	4,185	4,185	4,185
231	Przyłęk	gmina wiejska	31,091	5,182	5,182	5,182	5,182	5,182	5,182

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
232	Przysucha	miasto	26,332	4,389	4,389	4,389	4,389	4,389	4,389
233	Przysucha	obszar wiejski	64,61	10,768	10,768	10,768	10,768	10,768	10,768
234	Przytyk	gmina wiejska	42,99	7,165	7,165	7,165	7,165	7,165	7,165
235	Pułtusk	miasto	66,1	11,017	11,017	11,017	11,017	11,017	11,017
236	Pułtusk	obszar wiejski	34,661	5,777	5,777	5,777	5,777	5,777	5,777
237	Puszcza Mariańska	gmina wiejska	92,44	15,407	15,407	15,407	15,407	15,407	15,407
238	Raciąż	gmina miejska	26,01	4,335	4,335	4,335	4,335	4,335	4,335
239	Raciąż	gmina wiejska	40,399	6,733	6,733	6,733	6,733	6,733	6,733
240	Radom	gmina miejska	246,51	41,085	41,085	41,085	41,085	41,085	41,085
241	Radzanowo	gmina wiejska	84,45	14,075	14,075	14,075	14,075	14,075	14,075
242	Radzanów (powiat mławski)	gmina wiejska	21,86	3,643	3,643	3,643	3,643	3,643	3,643
243	Radzanów (powiat łosicki)	gmina wiejska	15,92	2,653	2,653	2,653	2,653	2,653	2,653
244	Radziejowice	gmina wiejska	59,472	9,912	9,912	9,912	9,912	9,912	9,912
245	Radzymin	miasto	20,49	3,415	3,415	3,415	3,415	3,415	3,415
246	Radzymin	obszar wiejski	77,292	12,882	12,882	12,882	12,882	12,882	12,882
247	Raszyn	gmina wiejska	25,922	4,320	4,320	4,320	4,320	4,320	4,320
248	Regimin	gmina wiejska	28,73	4,788	4,788	4,788	4,788	4,788	4,788
249	Repki	gmina wiejska	37,01	6,168	6,168	6,168	6,168	6,168	6,168
250	Rościszewo	gmina wiejska	18,4	3,067	3,067	3,067	3,067	3,067	3,067
251	Różan	miasto	22,589	3,765	3,765	3,765	3,765	3,765	3,765
252	Różan	obszar wiejski	20,76	3,460	3,460	3,460	3,460	3,460	3,460
253	Rusinów	gmina wiejska	39,35	6,558	6,558	6,558	6,558	6,558	6,558
254	Rybno	gmina wiejska	26,43	4,405	4,405	4,405	4,405	4,405	4,405
255	Rząśnik	gmina wiejska	41,3	6,883	6,883	6,883	6,883	6,883	6,883
256	Rzeczniów	gmina wiejska	33,73	5,622	5,622	5,622	5,622	5,622	5,622
257	Rzekuń	gmina wiejska	67,89	11,315	11,315	11,315	11,315	11,315	11,315
258	Rzewnie	gmina wiejska	23,491	3,915	3,915	3,915	3,915	3,915	3,915

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
259	Sabnie	gmina wiejska	26,85	4,475	4,475	4,475	4,475	4,475	4,475
260	Sadowne	gmina wiejska	57,751	9,625	9,625	9,625	9,625	9,625	9,625
261	Sanniki	miasto	14,712	2,452	2,452	2,452	2,452	2,452	2,452
262	Sanniki	obszar wiejski	27,95	4,658	4,658	4,658	4,658	4,658	4,658
263	Sarnaki	gmina wiejska	38,321	6,387	6,387	6,387	6,387	6,387	6,387
264	Serock	miasto	15,26	2,543	2,543	2,543	2,543	2,543	2,543
265	Serock	obszar wiejski	79,939	13,323	13,323	13,323	13,323	13,323	13,323
266	Sieciechów	gmina wiejska	27,189	4,532	4,532	4,532	4,532	4,532	4,532
267	Siedlce	gmina wiejska	129,051	21,509	21,509	21,509	21,509	21,509	21,509
268	Siedlce	gmina miejska	121,99	20,332	20,332	20,332	20,332	20,332	20,332
269	Siemiatkowo	gmina wiejska	19,95	3,325	3,325	3,325	3,325	3,325	3,325
270	Siennica	gmina wiejska	50,75	8,458	8,458	8,458	8,458	8,458	8,458
271	Sienno	gmina wiejska	37,98	6,330	6,330	6,330	6,330	6,330	6,330
272	Sierpc	gmina miejska	58,281	9,714	9,714	9,714	9,714	9,714	9,714
273	Sierpc	gmina wiejska	43,93	7,322	7,322	7,322	7,322	7,322	7,322
274	Skaryszew	miasto	16,561	2,760	2,760	2,760	2,760	2,760	2,760
275	Skaryszew	obszar wiejski	51,48	8,580	8,580	8,580	8,580	8,580	8,580
276	Skórzec	gmina wiejska	50,11	8,352	8,352	8,352	8,352	8,352	8,352
277	Słubice	gmina wiejska	34,72	5,787	5,787	5,787	5,787	5,787	5,787
278	Słupno	gmina wiejska	60,46	10,077	10,077	10,077	10,077	10,077	10,077
279	Sobienie-Jeziory	gmina wiejska	59,58	9,930	9,930	9,930	9,930	9,930	9,930
280	Sobolew	gmina wiejska	50,42	8,403	8,403	8,403	8,403	8,403	8,403
281	Sochaczew	gmina miejska	172,57	28,762	28,762	28,762	28,762	28,762	28,762
282	Sochaczew	gmina wiejska	94,522	15,754	15,754	15,754	15,754	15,754	15,754
283	Sochocin	gmina wiejska	31,321	5,220	5,220	5,220	5,220	5,220	5,220
284	Sokolów Podlaski	gmina miejska	85,949	14,325	14,325	14,325	14,325	14,325	14,325

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
285	Sokołów Podlaski	gmina wiejska	48,91	8,152	8,152	8,152	8,152	8,152	8,152
286	Solec nad Wisłą	gmina wiejska	36,199	6,033	6,033	6,033	6,033	6,033	6,033
287	Somianka	gmina wiejska	47,402	7,900	7,900	7,900	7,900	7,900	7,900
288	Sońsk	gmina wiejska	49,37	8,228	8,228	8,228	8,228	8,228	8,228
289	Stanisławów	gmina wiejska	46,411	7,735	7,735	7,735	7,735	7,735	7,735
290	Stara Biała	gmina wiejska	75,46	12,577	12,577	12,577	12,577	12,577	12,577
291	Stara Błotnica	gmina wiejska	32,981	5,497	5,497	5,497	5,497	5,497	5,497
292	Stara Kornica	gmina wiejska	33,68	5,613	5,613	5,613	5,613	5,613	5,613
293	Stare Babice	gmina wiejska	47,441	7,907	7,907	7,907	7,907	7,907	7,907
294	Staroźreby	gmina wiejska	52,24	8,707	8,707	8,707	8,707	8,707	8,707
295	Stary Lubotyń	gmina wiejska	28,451	4,742	4,742	4,742	4,742	4,742	4,742
296	Sterdyń	gmina wiejska	31,09	5,182	5,182	5,182	5,182	5,182	5,182
297	Stoczek	gmina wiejska	47,929	7,988	7,988	7,988	7,988	7,988	7,988
298	Strachówka	gmina wiejska	22,9	3,817	3,817	3,817	3,817	3,817	3,817
299	Stromiec	gmina wiejska	30,84	5,140	5,140	5,140	5,140	5,140	5,140
300	Strzegowo	gmina wiejska	39,98	6,663	6,663	6,663	6,663	6,663	6,663
301	Stupsk	gmina wiejska	22,232	3,705	3,705	3,705	3,705	3,705	3,705
302	Suchożebry	gmina wiejska	32,811	5,469	5,469	5,469	5,469	5,469	5,469
303	Sulejówek	gmina miejska	61,412	10,235	10,235	10,235	10,235	10,235	10,235
304	Sypniewo	gmina wiejska	23,59	3,932	3,932	3,932	3,932	3,932	3,932
305	Szczawin Kościelny	gmina wiejska	34,43	5,738	5,738	5,738	5,738	5,738	5,738
306	Szczutowo	gmina wiejska	25,891	4,315	4,315	4,315	4,315	4,315	4,315
307	Szelków	gmina wiejska	33,88	5,647	5,647	5,647	5,647	5,647	5,647
308	Szreńsk	gmina wiejska	18,93	3,155	3,155	3,155	3,155	3,155	3,155
309	Szulborze Wielkie	gmina wiejska	12,62	2,103	2,103	2,103	2,103	2,103	2,103
310	Szydłowiec	miasto	51,531	8,589	8,589	8,589	8,589	8,589	8,589

Lp.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
311	Szydłowiec	obszar wiejski	64,771	10,795	10,795	10,795	10,795	10,795	10,795
312	Szydłowo	gmina wiejska	21,07	3,512	3,512	3,512	3,512	3,512	3,512
313	Świercze	gmina wiejska	24,25	4,042	4,042	4,042	4,042	4,042	4,042
314	Tarczyn	miasto	11,7	1,950	1,950	1,950	1,950	1,950	1,950
315	Tarczyn	obszar wiejski	37,06	6,177	6,177	6,177	6,177	6,177	6,177
316	Tczów	gmina wiejska	25,111	4,185	4,185	4,185	4,185	4,185	4,185
317	Teresin	gmina wiejska	87,309	14,552	14,552	14,552	14,552	14,552	14,552
318	Tłuszcz	miasto	43,98	7,330	7,330	7,330	7,330	7,330	7,330
319	Tłuszcz	obszar wiejski	112,111	18,685	18,685	18,685	18,685	18,685	18,685
320	Trojanów	gmina wiejska	46,611	7,769	7,769	7,769	7,769	7,769	7,769
321	Troszyn	gmina wiejska	28,191	4,699	4,699	4,699	4,699	4,699	4,699
322	Warka	miasto	42,23	7,038	7,038	7,038	7,038	7,038	7,038
323	Warka	obszar wiejski	75,25	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542	12,542
324	Warszawa	gmina miejska	651,691	108,615	108,615	108,615	108,615	108,615	108,615
325	Wąsewo	gmina wiejska	27,03	4,505	4,505	4,505	4,505	4,505	4,505
326	Węgrów	gmina miejska	67,01	11,168	11,168	11,168	11,168	11,168	11,168
327	Wiązowna	gmina wiejska	135,49	22,582	22,582	22,582	22,582	22,582	22,582
328	Wieczfnia Kościelna	gmina wiejska	19,22	3,203	3,203	3,203	3,203	3,203	3,203
329	Wieliszew	gmina wiejska	105,63	17,605	17,605	17,605	17,605	17,605	17,605
330	Wieniawa	gmina wiejska	40,861	6,810	6,810	6,810	6,810	6,810	6,810
331	Wierzbica	gmina wiejska	51,881	8,647	8,647	8,647	8,647	8,647	8,647
332	Wierzbno	gmina wiejska	30,792	5,132	5,132	5,132	5,132	5,132	5,132
333	Wilga	gmina wiejska	53,58	8,930	8,930	8,930	8,930	8,930	8,930
334	Winnica	gmina wiejska	18,782	3,130	3,130	3,130	3,130	3,130	3,130
335	Wiskitki	gmina wiejska	104,779	17,463	17,463	17,463	17,463	17,463	17,463
336	Wiśniew	gmina wiejska	41,259	6,877	6,877	6,877	6,877	6,877	6,877

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
337	Wiśniewo	gmina wiejska	25,71	4,285	4,285	4,285	4,285	4,285	4,285
338	Wodynie	gmina wiejska	29,401	4,900	4,900	4,900	4,900	4,900	4,900
339	Wolanów	gmina wiejska	55,23	9,205	9,205	9,205	9,205	9,205	9,205
340	Wołomin	miasto	155,429	25,905	25,905	25,905	25,905	25,905	25,905
341	Wołomin	obszar wiejski	71,191	11,865	11,865	11,865	11,865	11,865	11,865
342	Wyszaków	miasto	61,49	10,248	10,248	10,248	10,248	10,248	10,248
343	Wyszaków	obszar wiejski	92,419	15,403	15,403	15,403	15,403	15,403	15,403
344	Wyszogród	miasto	16,79	2,798	2,798	2,798	2,798	2,798	2,798
345	Wyszogród	obszar wiejski	21	3,500	3,500	3,500	3,500	3,500	3,500
346	Wyśmierzyce	miasto	5,74	0,957	0,957	0,957	0,957	0,957	0,957
347	Wyśmierzyce	obszar wiejski	15,322	2,554	2,554	2,554	2,554	2,554	2,554
348	Zabrodzie	gmina wiejska	39,799	6,633	6,633	6,633	6,633	6,633	6,633
349	Zakroczym	miasto	21,45	3,575	3,575	3,575	3,575	3,575	3,575
350	Zakroczym	obszar wiejski	21,331	3,555	3,555	3,555	3,555	3,555	3,555
351	Zakrzew	gmina wiejska	99,308	16,551	16,551	16,551	16,551	16,551	16,551
352	Załuski	gmina wiejska	28,711	4,785	4,785	4,785	4,785	4,785	4,785
353	Zaręby Kościelne	gmina wiejska	28,47	4,745	4,745	4,745	4,745	4,745	4,745
354	Zatory	gmina wiejska	31,95	5,325	5,325	5,325	5,325	5,325	5,325
355	Zawidz	gmina wiejska	29,892	4,982	4,982	4,982	4,982	4,982	4,982
356	Ząbki	gmina miejska	102,931	17,155	17,155	17,155	17,155	17,155	17,155
357	Zbuczyn	gmina wiejska	79,371	13,229	13,229	13,229	13,229	13,229	13,229
358	Zielonka	gmina miejska	53,999	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000
359	Zwoleń	miasto	30,581	5,097	5,097	5,097	5,097	5,097	5,097
360	Zwoleń	obszar wiejski	37,76	6,293	6,293	6,293	6,293	6,293	6,293
361	Żabia Wola	gmina wiejska	66,34	11,057	11,057	11,057	11,057	11,057	11,057
362	Żelechów	miasto	15,512	2,585	2,585	2,585	2,585	2,585	2,585
363	Żelechów	obszar wiejski	22,689	3,782	3,782	3,782	3,782	3,782	3,782
364	Żuromin	miasto	40,442	6,740	6,740	6,740	6,740	6,740	6,740

L-p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM10 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM10 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM10 w 2026 roku [Mg/rok]
365	Zuromin	obszar wiejski	39,532	6,589	6,589	6,589	6,589	6,589	6,589
366	Żyrardów	gmina miejska	122,631	20,439	20,439	20,439	20,439	20,439	20,439

Tabela 6 Efekt ekologiczny realizacji działania WMaOePow w gminach województwa mazowieckiego, w odniesieniu do pyłu zawieszony PM2,5, w kolejnych latach, w okresie 2021–2026

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
1	Andrzejewo	gmina wiejska	32,379	5,397	5,397	5,397	5,397	5,397	5,397
2	Baboszewo	gmina wiejska	34,671	5,779	5,779	5,779	5,779	5,779	5,779
3	Baranowo	gmina wiejska	34,609	5,768	5,768	5,768	5,768	5,768	5,768
4	Baranów	gmina wiejska	28,952	4,825	4,825	4,825	4,825	4,825	4,825
5	Belsk Duży	gmina wiejska	25,991	4,332	4,332	4,332	4,332	4,332	4,332
6	Białobrzegi	miasto	32,46	5,410	5,410	5,410	5,410	5,410	5,410
7	Białobrzegi	obszar wiejski	24,86	4,143	4,143	4,143	4,143	4,143	4,143
8	Bielany	gmina wiejska	28,18	4,697	4,697	4,697	4,697	4,697	4,697
9	Bielsk	gmina wiejska	46,72	7,787	7,787	7,787	7,787	7,787	7,787
10	Bieżeń	miasto	15,38	2,563	2,563	2,563	2,563	2,563	2,563
11	Bieżeń	obszar wiejski	24,51	4,085	4,085	4,085	4,085	4,085	4,085
12	Błędów	gmina wiejska	49,04	8,173	8,173	8,173	8,173	8,173	8,173
13	Błonie	miasto	40,27	6,712	6,712	6,712	6,712	6,712	6,712
14	Błonie	obszar wiejski	37,19	6,198	6,198	6,198	6,198	6,198	6,198
15	Bodzanów	gmina wiejska	60,579	10,097	10,097	10,097	10,097	10,097	10,097
16	Boguty-Pianki	gmina wiejska	22,33	3,722	3,722	3,722	3,722	3,722	3,722
17	Borkowice	gmina wiejska	40,161	6,694	6,694	6,694	6,694	6,694	6,694
18	Borowie	gmina wiejska	24,409	4,068	4,068	4,068	4,068	4,068	4,068
19	Brańszczyk	gmina wiejska	47,79	7,965	7,965	7,965	7,965	7,965	7,965
20	Brochów	gmina wiejska	32,581	5,430	5,430	5,430	5,430	5,430	5,430
21	Brok	miasto	18,53	3,088	3,088	3,088	3,088	3,088	3,088
22	Brok	obszar wiejski	7,97	1,328	1,328	1,328	1,328	1,328	1,328
23	Brudzeń Duży	gmina wiejska	64,531	10,755	10,755	10,755	10,755	10,755	10,755
24	Brwinów	miasto	37,951	6,325	6,325	6,325	6,325	6,325	6,325
25	Brwinów	obszar wiejski	60,749	10,125	10,125	10,125	10,125	10,125	10,125
26	Bulkowo	gmina wiejska	34,979	5,830	5,830	5,830	5,830	5,830	5,830
27	Cegłów	gmina wiejska	37,43	6,238	6,238	6,238	6,238	6,238	6,238
28	Celestynów	gmina wiejska	92,339	15,390	15,390	15,390	15,390	15,390	15,390

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
29	Ceranów	gmina wiejska	15,29	2,548	2,548	2,548	2,548	2,548	2,548
30	Chlewiska	gmina wiejska	59,111	9,852	9,852	9,852	9,852	9,852	9,852
31	Chorzele	miasto	18,58	3,097	3,097	3,097	3,097	3,097	3,097
32	Chorzele	obszar wiejski	47,71	7,952	7,952	7,952	7,952	7,952	7,952
33	Chotcza	gmina wiejska	14,8	2,467	2,467	2,467	2,467	2,467	2,467
34	Chynów	gmina wiejska	70,629	11,772	11,772	11,772	11,772	11,772	11,772
35	Ciechanów	gmina miejska	135,362	22,560	22,560	22,560	22,560	22,560	22,560
36	Ciechanów	gmina wiejska	57,79	9,632	9,632	9,632	9,632	9,632	9,632
37	Ciepielów	gmina wiejska	30,239	5,040	5,040	5,040	5,040	5,040	5,040
38	Czarnia	gmina wiejska	14,132	2,355	2,355	2,355	2,355	2,355	2,355
39	Czernice Borowe	gmina wiejska	27,24	4,540	4,540	4,540	4,540	4,540	4,540
40	Czerwin	gmina wiejska	30,99	5,165	5,165	5,165	5,165	5,165	5,165
41	Czerwińsk nad Wisłą	gmina wiejska	35,462	5,910	5,910	5,910	5,910	5,910	5,910
42	Czerwonka	gmina wiejska	21,98	3,663	3,663	3,663	3,663	3,663	3,663
43	Czosnów	gmina wiejska	48,01	8,002	8,002	8,002	8,002	8,002	8,002
44	Dąbrówka	gmina wiejska	57,97	9,662	9,662	9,662	9,662	9,662	9,662
45	Dębe Wielkie	gmina wiejska	89,31	14,885	14,885	14,885	14,885	14,885	14,885
46	Długosiodło	gmina wiejska	50,041	8,340	8,340	8,340	8,340	8,340	8,340
47	Dobre	gmina wiejska	42,78	7,130	7,130	7,130	7,130	7,130	7,130
48	Domanice	gmina wiejska	17,181	2,864	2,864	2,864	2,864	2,864	2,864
49	Drobin	miasto	12,471	2,079	2,079	2,079	2,079	2,079	2,079
50	Drobin	obszar wiejski	19,319	3,220	3,220	3,220	3,220	3,220	3,220
51	Dzierżążnia	gmina wiejska	17,37	2,895	2,895	2,895	2,895	2,895	2,895
52	Dzierzgowo	gmina wiejska	14,38	2,397	2,397	2,397	2,397	2,397	2,397
53	Garbatka-Letnisko	gmina wiejska	27,701	4,617	4,617	4,617	4,617	4,617	4,617
54	Garwolin	gmina miejska	33,739	5,623	5,623	5,623	5,623	5,623	5,623
55	Garwolin	gmina wiejska	62,839	10,473	10,473	10,473	10,473	10,473	10,473
56	Gąbin	miasto	20,539	3,423	3,423	3,423	3,423	3,423	3,423
57	Gąbin	obszar wiejski	48,86	8,143	8,143	8,143	8,143	8,143	8,143
58	Gielniów	gmina wiejska	46,18	7,697	7,697	7,697	7,697	7,697	7,697

Lp.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
59	Głinojeck	miasto	15,67	2,612	2,612	2,612	2,612	2,612	2,612
60	Głinojeck	obszar wiejski	26,102	4,350	4,350	4,350	4,350	4,350	4,350
61	Głowaczów	gmina wiejska	45,7	7,617	7,617	7,617	7,617	7,617	7,617
62	Gniewoszków	gmina wiejska	25,289	4,215	4,215	4,215	4,215	4,215	4,215
63	Gołymin-Osrodek	gmina wiejska	20,309	3,385	3,385	3,385	3,385	3,385	3,385
64	Gostynin	gmina miejska	48,991	8,165	8,165	8,165	8,165	8,165	8,165
65	Gostynin	gmina wiejska	82,739	13,790	13,790	13,790	13,790	13,790	13,790
66	Goszczyń	gmina wiejska	19,139	3,190	3,190	3,190	3,190	3,190	3,190
67	Goworowo	gmina wiejska	50,5	8,417	8,417	8,417	8,417	8,417	8,417
68	Gozdowo	gmina wiejska	24,7	4,117	4,117	4,117	4,117	4,117	4,117
69	Góra Kalwaria	miasto	48,901	8,150	8,150	8,150	8,150	8,150	8,150
70	Góra Kalwaria	obszar wiejski	88,324	14,721	14,721	14,721	14,721	14,721	14,721
71	Górzno	gmina wiejska	27,931	4,655	4,655	4,655	4,655	4,655	4,655
72	Gózd	gmina wiejska	59,583	9,931	9,931	9,931	9,931	9,931	9,931
73	Grabów nad Pilicą	gmina wiejska	31,51	5,252	5,252	5,252	5,252	5,252	5,252
74	Grębków	gmina wiejska	41,531	6,922	6,922	6,922	6,922	6,922	6,922
75	Grodzisk Mazowiecki	miasto	79,449	13,242	13,242	13,242	13,242	13,242	13,242
76	Grodzisk Mazowiecki	obszar wiejski	81,489	13,582	13,582	13,582	13,582	13,582	13,582
77	Grójec	miasto	25,732	4,289	4,289	4,289	4,289	4,289	4,289
78	Grójec	obszar wiejski	31,122	5,187	5,187	5,187	5,187	5,187	5,187
79	Grudusk	gmina wiejska	22,849	3,808	3,808	3,808	3,808	3,808	3,808
80	Gzy	gmina wiejska	16,29	2,715	2,715	2,715	2,715	2,715	2,715
81	Halinów	miasto	15,969	2,662	2,662	2,662	2,662	2,662	2,662
82	Halinów	obszar wiejski	81,41	13,568	13,568	13,568	13,568	13,568	13,568
83	Huszlew	gmina wiejska	18,31	3,052	3,052	3,052	3,052	3,052	3,052
84	Ilów	gmina wiejska	48,87	8,145	8,145	8,145	8,145	8,145	8,145
85	Ilża	miasto	19,792	3,299	3,299	3,299	3,299	3,299	3,299
86	Ilża	obszar wiejski	58,859	9,810	9,810	9,810	9,810	9,810	9,810
87	Izabelin	gmina wiejska	18,54	3,090	3,090	3,090	3,090	3,090	3,090
88	Jabłonna	gmina wiejska	78,84	13,140	13,140	13,140	13,140	13,140	13,140

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
89	Jabłonna Lacka	gmina wiejska	33,99	5,665	5,665	5,665	5,665	5,665	5,665
90	Jadów	gmina wiejska	67,45	11,242	11,242	11,242	11,242	11,242	11,242
91	Jaktorów	gmina wiejska	77,424	12,904	12,904	12,904	12,904	12,904	12,904
92	Jakubów	gmina wiejska	37,23	6,205	6,205	6,205	6,205	6,205	6,205
93	Jasieniec	gmina wiejska	33,1	5,517	5,517	5,517	5,517	5,517	5,517
94	Jastrząb	gmina wiejska	42,181	7,030	7,030	7,030	7,030	7,030	7,030
95	Jastrzębia	gmina wiejska	42,65	7,108	7,108	7,108	7,108	7,108	7,108
96	Jedlińsk	gmina wiejska	78,962	13,160	13,160	13,160	13,160	13,160	13,160
97	Jedlnia-Letnisko	gmina wiejska	95,27	15,878	15,878	15,878	15,878	15,878	15,878
98	Jednorozec	gmina wiejska	44,179	7,363	7,363	7,363	7,363	7,363	7,363
99	Joniec	gmina wiejska	22,37	3,728	3,728	3,728	3,728	3,728	3,728
100	Józefów	gmina miejska	47,351	7,892	7,892	7,892	7,892	7,892	7,892
101	Kadzidło	gmina wiejska	69,32	11,553	11,553	11,553	11,553	11,553	11,553
102	Kałużyn	miasto	17,5	2,917	2,917	2,917	2,917	2,917	2,917
103	Kałużyn	obszar wiejski	21,03	3,505	3,505	3,505	3,505	3,505	3,505
104	Kampinos	gmina wiejska	27,83	4,638	4,638	4,638	4,638	4,638	4,638
105	Karczew	miasto	50,65	8,442	8,442	8,442	8,442	8,442	8,442
106	Karczew	obszar wiejski	58,481	9,747	9,747	9,747	9,747	9,747	9,747
107	Karniewo	gmina wiejska	39,289	6,548	6,548	6,548	6,548	6,548	6,548
108	Kazanów	gmina wiejska	21,631	3,605	3,605	3,605	3,605	3,605	3,605
109	Klembów	gmina wiejska	42,329	7,055	7,055	7,055	7,055	7,055	7,055
110	Klwów	gmina wiejska	30,07	5,012	5,012	5,012	5,012	5,012	5,012
111	Kobyłka	gmina miejska	46,569	7,762	7,762	7,762	7,762	7,762	7,762
112	Kołbiel	gmina wiejska	61,799	10,300	10,300	10,300	10,300	10,300	10,300
113	Konstancin-Jeziorna	miasto	30,591	5,099	5,099	5,099	5,099	5,099	5,099
114	Konstancin-Jeziorna	obszar wiejski	17,77	2,962	2,962	2,962	2,962	2,962	2,962
115	Korczew	gmina wiejska	20,64	3,440	3,440	3,440	3,440	3,440	3,440
116	Korytnica	gmina wiejska	54,859	9,143	9,143	9,143	9,143	9,143	9,143
117	Kosów Lacki	miasto	12,12	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020	2,020
118	Kosów Lacki	obszar wiejski	23,891	3,982	3,982	3,982	3,982	3,982	3,982

Lp.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
119	Kotuń	gmina wiejska	65,951	10,992	10,992	10,992	10,992	10,992	10,992
120	Kowala	gmina wiejska	77,261	12,877	12,877	12,877	12,877	12,877	12,877
121	Kozienice	miasto	30,309	5,052	5,052	5,052	5,052	5,052	5,052
122	Kozienice	obszar wiejski	71,709	11,952	11,952	11,952	11,952	11,952	11,952
123	Krasne	gmina wiejska	24,28	4,047	4,047	4,047	4,047	4,047	4,047
124	Krasnosielc	gmina wiejska	42,141	7,024	7,024	7,024	7,024	7,024	7,024
125	Krzynowłoga Mała	gmina wiejska	25,94	4,323	4,323	4,323	4,323	4,323	4,323
126	Kuczbork-Osada	gmina wiejska	29,64	4,940	4,940	4,940	4,940	4,940	4,940
127	Latowicz	gmina wiejska	28,411	4,735	4,735	4,735	4,735	4,735	4,735
128	Legionowo	gmina miejska	82,111	13,685	13,685	13,685	13,685	13,685	13,685
129	Lelis	gmina wiejska	61,801	10,300	10,300	10,300	10,300	10,300	10,300
130	Leoncin	gmina wiejska	43,75	7,292	7,292	7,292	7,292	7,292	7,292
131	Leszno	gmina wiejska	53,59	8,932	8,932	8,932	8,932	8,932	8,932
132	Lesznowola	gmina wiejska	39,091	6,515	6,515	6,515	6,515	6,515	6,515
133	Lipowiec Kościelny	gmina wiejska	24,09	4,015	4,015	4,015	4,015	4,015	4,015
134	Lipsko	miasto	34,45	5,742	5,742	5,742	5,742	5,742	5,742
135	Lipsko	obszar wiejski	41,989	6,998	6,998	6,998	6,998	6,998	6,998
136	Liw	gmina wiejska	69,309	11,552	11,552	11,552	11,552	11,552	11,552
137	Lubowidz	gmina wiejska	43,91	7,318	7,318	7,318	7,318	7,318	7,318
138	Lutocin	gmina wiejska	27,86	4,643	4,643	4,643	4,643	4,643	4,643
139	Łaskarzew	gmina miejska	23,421	3,904	3,904	3,904	3,904	3,904	3,904
140	Łaskarzew	gmina wiejska	30,6	5,100	5,100	5,100	5,100	5,100	5,100
141	Łąck	gmina wiejska	43,609	7,268	7,268	7,268	7,268	7,268	7,268
142	Łochów	miasto	52,481	8,747	8,747	8,747	8,747	8,747	8,747
143	Łochów	obszar wiejski	109,429	18,238	18,238	18,238	18,238	18,238	18,238
144	Łomianki	miasto	4,339	0,723	0,723	0,723	0,723	0,723	0,723
145	Łomianki	obszar wiejski	32,191	5,365	5,365	5,365	5,365	5,365	5,365
146	Łosice	miasto	35,73	5,955	5,955	5,955	5,955	5,955	5,955
147	Łosice	obszar wiejski	30,43	5,072	5,072	5,072	5,072	5,072	5,072
148	Łyse	gmina wiejska	42,391	7,065	7,065	7,065	7,065	7,065	7,065

Lp.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
149	Maciejowice	gmina wiejska	46,511	7,752	7,752	7,752	7,752	7,752	7,752
150	Magnuszew	gmina wiejska	47,55	7,925	7,925	7,925	7,925	7,925	7,925
151	Maków Mazowiecki	gmina miejska	47,01	7,835	7,835	7,835	7,835	7,835	7,835
152	Mała Wieś	gmina wiejska	40,739	6,790	6,790	6,790	6,790	6,790	6,790
153	Małkinia Górna	gmina wiejska	89,499	14,917	14,917	14,917	14,917	14,917	14,917
154	Marki	gmina miejska	103,199	17,200	17,200	17,200	17,200	17,200	17,200
155	Miastków Kościelny	gmina wiejska	24,26	4,043	4,043	4,043	4,043	4,043	4,043
156	Michałowice	gmina wiejska	20,76	3,460	3,460	3,460	3,460	3,460	3,460
157	Miedzna	gmina wiejska	36,462	6,077	6,077	6,077	6,077	6,077	6,077
158	Milanówek	gmina miejska	51,12	8,520	8,520	8,520	8,520	8,520	8,520
159	Mińsk Mazowiecki	gmina miejska	158,669	26,445	26,445	26,445	26,445	26,445	26,445
160	Mińsk Mazowiecki	gmina wiejska	135,66	22,610	22,610	22,610	22,610	22,610	22,610
161	Mirów	gmina wiejska	26,49	4,415	4,415	4,415	4,415	4,415	4,415
162	Mława	gmina miejska	105,771	17,629	17,629	17,629	17,629	17,629	17,629
163	Młodzieszyn	gmina wiejska	41,52	6,920	6,920	6,920	6,920	6,920	6,920
164	Młynarze	gmina wiejska	13,97	2,328	2,328	2,328	2,328	2,328	2,328
165	Mochowo	gmina wiejska	28,98	4,830	4,830	4,830	4,830	4,830	4,830
166	Mogielnica	miasto	8,63	1,438	1,438	1,438	1,438	1,438	1,438
167	Mogielnica	obszar wiejski	49,399	8,233	8,233	8,233	8,233	8,233	8,233
168	Mokobody	gmina wiejska	37,721	6,287	6,287	6,287	6,287	6,287	6,287
169	Mordy	miasto	12,93	2,155	2,155	2,155	2,155	2,155	2,155
170	Mordy	obszar wiejski	32,851	5,475	5,475	5,475	5,475	5,475	5,475
171	Mrozy	miasto	32,75	5,458	5,458	5,458	5,458	5,458	5,458
172	Mrozy	obszar wiejski	28,132	4,689	4,689	4,689	4,689	4,689	4,689
173	Mszczonów	miasto	29,642	4,940	4,940	4,940	4,940	4,940	4,940
174	Mszczonów	obszar wiejski	67,682	11,280	11,280	11,280	11,280	11,280	11,280
175	Myszyniec	miasto	25,969	4,328	4,328	4,328	4,328	4,328	4,328
176	Myszyniec	obszar wiejski	42,15	7,025	7,025	7,025	7,025	7,025	7,025
177	Nadarzyn	gmina wiejska	38,819	6,470	6,470	6,470	6,470	6,470	6,470
178	Naruszewo	gmina wiejska	27,931	4,655	4,655	4,655	4,655	4,655	4,655
179	Nasielsk	miasto	26,831	4,472	4,472	4,472	4,472	4,472	4,472

Lp.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
180	Nasielsk	obszar wiejski	75,831	12,639	12,639	12,639	12,639	12,639	12,639
181	Nieporęt	gmina wiejska	74,372	12,395	12,395	12,395	12,395	12,395	12,395
182	Nowa Sucha	gmina wiejska	51,58	8,597	8,597	8,597	8,597	8,597	8,597
183	Nowe Miasto	gmina wiejska	31,64	5,273	5,273	5,273	5,273	5,273	5,273
184	Nowe Miasto nad Pilicą	miasto	22,539	3,757	3,757	3,757	3,757	3,757	3,757
185	Nowe Miasto nad Pilicą	obszar wiejski	37,9	6,317	6,317	6,317	6,317	6,317	6,317
186	Nowy Duninów	gmina wiejska	31,652	5,275	5,275	5,275	5,275	5,275	5,275
187	Nowy Dwór Mazowiecki	gmina miejska	85,56	14,260	14,260	14,260	14,260	14,260	14,260
188	Nur	gmina wiejska	27,631	4,605	4,605	4,605	4,605	4,605	4,605
189	Obryte	gmina wiejska	28,232	4,705	4,705	4,705	4,705	4,705	4,705
190	Odrzywół	gmina wiejska	39,561	6,594	6,594	6,594	6,594	6,594	6,594
191	Ojrzeń	gmina wiejska	23,992	3,999	3,999	3,999	3,999	3,999	3,999
192	Olszanka	gmina wiejska	20,291	3,382	3,382	3,382	3,382	3,382	3,382
193	Olszewo-Borki	gmina wiejska	73	12,167	12,167	12,167	12,167	12,167	12,167
194	Opinogóra Górna	gmina wiejska	37,871	6,312	6,312	6,312	6,312	6,312	6,312
195	Orońsko	gmina wiejska	48,139	8,023	8,023	8,023	8,023	8,023	8,023
196	Osieck	gmina wiejska	35,071	5,845	5,845	5,845	5,845	5,845	5,845
197	Ostrołęka	gmina miejska	43,53	7,255	7,255	7,255	7,255	7,255	7,255
198	Ostrów Mazowiecka	gmina miejska	97,259	16,210	16,210	16,210	16,210	16,210	16,210
199	Ostrów Mazowiecka	gmina wiejska	107,39	17,898	17,898	17,898	17,898	17,898	17,898
200	Otwock	gmina miejska	218,191	36,365	36,365	36,365	36,365	36,365	36,365
201	Ożarów Mazowiecki	miasto	40,079	6,680	6,680	6,680	6,680	6,680	6,680
202	Ożarów Mazowiecki	obszar wiejski	46,289	7,715	7,715	7,715	7,715	7,715	7,715
203	Pacyna	gmina wiejska	22,932	3,822	3,822	3,822	3,822	3,822	3,822
204	Paprotnia	gmina wiejska	19,782	3,297	3,297	3,297	3,297	3,297	3,297
205	Parysów	gmina wiejska	21,282	3,547	3,547	3,547	3,547	3,547	3,547
206	Piaseczno	miasto	140,462	23,410	23,410	23,410	23,410	23,410	23,410
207	Piaseczno	obszar wiejski	96,088	16,015	16,015	16,015	16,015	16,015	16,015
208	Piastów	gmina miejska	39,461	6,577	6,577	6,577	6,577	6,577	6,577
209	Pilawa	miasto	17,96	2,993	2,993	2,993	2,993	2,993	2,993

Lp.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
210	Pilawa	obszar wiejski	32,139	5,357	5,357	5,357	5,357	5,357	5,357
211	Pionki	gmina miejska	38,19	6,365	6,365	6,365	6,365	6,365	6,365
212	Pionki	gmina wiejska	61,609	10,268	10,268	10,268	10,268	10,268	10,268
213	Platerów	gmina wiejska	38,89	6,482	6,482	6,482	6,482	6,482	6,482
214	Płock	gmina miejska	168,751	28,125	28,125	28,125	28,125	28,125	28,125
215	Płoniawy-Bramura	gmina wiejska	35,5	5,917	5,917	5,917	5,917	5,917	5,917
216	Płońsk	gmina miejska	48,681	8,114	8,114	8,114	8,114	8,114	8,114
217	Płońsk	gmina wiejska	50,221	8,370	8,370	8,370	8,370	8,370	8,370
218	Pniewy	gmina wiejska	35,4	5,900	5,900	5,900	5,900	5,900	5,900
219	Podkowa Leśna	gmina miejska	13,12	2,187	2,187	2,187	2,187	2,187	2,187
220	Pokrzywnica	gmina wiejska	32,2	5,367	5,367	5,367	5,367	5,367	5,367
221	Policzna	gmina wiejska	28,23	4,705	4,705	4,705	4,705	4,705	4,705
222	Pomiechówek	gmina wiejska	57	9,500	9,500	9,500	9,500	9,500	9,500
223	Poświętne	gmina wiejska	37,8	6,300	6,300	6,300	6,300	6,300	6,300
224	Potworów	gmina wiejska	30,82	5,137	5,137	5,137	5,137	5,137	5,137
225	Prażmów	gmina wiejska	69,299	11,550	11,550	11,550	11,550	11,550	11,550
226	Promna	gmina wiejska	39,882	6,647	6,647	6,647	6,647	6,647	6,647
227	Pruszków	gmina miejska	146,46	24,410	24,410	24,410	24,410	24,410	24,410
228	Przasnysz	gmina miejska	62,17	10,362	10,362	10,362	10,362	10,362	10,362
229	Przasnysz	gmina wiejska	57,749	9,625	9,625	9,625	9,625	9,625	9,625
230	Przesmyki	gmina wiejska	24,42	4,070	4,070	4,070	4,070	4,070	4,070
231	Przyłęk	gmina wiejska	30,199	5,033	5,033	5,033	5,033	5,033	5,033
232	Przysucha	miasto	25,602	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267	4,267
233	Przysucha	obszar wiejski	62,809	10,468	10,468	10,468	10,468	10,468	10,468
234	Przytyk	gmina wiejska	41,77	6,962	6,962	6,962	6,962	6,962	6,962
235	Pułtusk	miasto	64,272	10,712	10,712	10,712	10,712	10,712	10,712
236	Pułtusk	obszar wiejski	33,691	5,615	5,615	5,615	5,615	5,615	5,615
237	Puszcza Mariańska	gmina wiejska	89,62	14,937	14,937	14,937	14,937	14,937	14,937
238	Raciąż	gmina miejska	25,26	4,210	4,210	4,210	4,210	4,210	4,210
239	Raciąż	gmina wiejska	39,27	6,545	6,545	6,545	6,545	6,545	6,545

Lp.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
240	Radom	gmina miejska	239,07	39,845	39,845	39,845	39,845	39,845	39,845
241	Radzanowo	gmina wiejska	82,05	13,675	13,675	13,675	13,675	13,675	13,675
242	Radzanów (powiat mławski)	gmina wiejska	21,27	3,545	3,545	3,545	3,545	3,545	3,545
243	Radzanów (powiat łosicki)	gmina wiejska	15,45	2,575	2,575	2,575	2,575	2,575	2,575
244	Radziejowice	gmina wiejska	57,69	9,615	9,615	9,615	9,615	9,615	9,615
245	Radzymin	miasto	19,871	3,312	3,312	3,312	3,312	3,312	3,312
246	Radzymin	obszar wiejski	74,932	12,489	12,489	12,489	12,489	12,489	12,489
247	Raszyn	gmina wiejska	25,08	4,180	4,180	4,180	4,180	4,180	4,180
248	Regimin	gmina wiejska	27,881	4,647	4,647	4,647	4,647	4,647	4,647
249	Repki	gmina wiejska	35,98	5,997	5,997	5,997	5,997	5,997	5,997
250	Rościszewo	gmina wiejska	17,87	2,978	2,978	2,978	2,978	2,978	2,978
251	Różan	miasto	21,94	3,657	3,657	3,657	3,657	3,657	3,657
252	Różan	obszar wiejski	20,19	3,365	3,365	3,365	3,365	3,365	3,365
253	Rusinów	gmina wiejska	38,28	6,380	6,380	6,380	6,380	6,380	6,380
254	Rybno	gmina wiejska	25,7	4,283	4,283	4,283	4,283	4,283	4,283
255	Rząśnik	gmina wiejska	40,142	6,690	6,690	6,690	6,690	6,690	6,690
256	Rzeczniów	gmina wiejska	32,781	5,464	5,464	5,464	5,464	5,464	5,464
257	Rzekuń	gmina wiejska	65,982	10,997	10,997	10,997	10,997	10,997	10,997
258	Rzewnie	gmina wiejska	22,809	3,802	3,802	3,802	3,802	3,802	3,802
259	Sabnie	gmina wiejska	26,12	4,353	4,353	4,353	4,353	4,353	4,353
260	Sadowne	gmina wiejska	56,119	9,353	9,353	9,353	9,353	9,353	9,353
261	Sanniki	miasto	14,302	2,384	2,384	2,384	2,384	2,384	2,384
262	Sanniki	obszar wiejski	27,17	4,528	4,528	4,528	4,528	4,528	4,528
263	Sarnaki	gmina wiejska	37,241	6,207	6,207	6,207	6,207	6,207	6,207
264	Serock	miasto	14,802	2,467	2,467	2,467	2,467	2,467	2,467
265	Serock	obszar wiejski	77,459	12,910	12,910	12,910	12,910	12,910	12,910
266	Sieciechów	gmina wiejska	26,411	4,402	4,402	4,402	4,402	4,402	4,402
267	Siedlce	gmina wiejska	125,431	20,905	20,905	20,905	20,905	20,905	20,905
268	Siedlce	gmina miejska	118,479	19,747	19,747	19,747	19,747	19,747	19,747

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
269	Siemiatkowo	gmina wiejska	19,39	3,232	3,232	3,232	3,232	3,232	3,232
270	Siennica	gmina wiejska	49,29	8,215	8,215	8,215	8,215	8,215	8,215
271	Sienno	gmina wiejska	36,95	6,158	6,158	6,158	6,158	6,158	6,158
272	Sierpc	gmina miejska	56,641	9,440	9,440	9,440	9,440	9,440	9,440
273	Sierpc	gmina wiejska	42,679	7,113	7,113	7,113	7,113	7,113	7,113
274	Skaryszew	miasto	16,07	2,678	2,678	2,678	2,678	2,678	2,678
275	Skaryszew	obszar wiejski	50,032	8,339	8,339	8,339	8,339	8,339	8,339
276	Skórzec	gmina wiejska	48,72	8,120	8,120	8,120	8,120	8,120	8,120
277	Słubice	gmina wiejska	33,722	5,620	5,620	5,620	5,620	5,620	5,620
278	Słupno	gmina wiejska	58,751	9,792	9,792	9,792	9,792	9,792	9,792
279	Sobienie-Jeziory	gmina wiejska	57,86	9,643	9,643	9,643	9,643	9,643	9,643
280	Sobolew	gmina wiejska	48,981	8,164	8,164	8,164	8,164	8,164	8,164
281	Sochaczew	gmina miejska	167,682	27,947	27,947	27,947	27,947	27,947	27,947
282	Sochaczew	gmina wiejska	91,782	15,297	15,297	15,297	15,297	15,297	15,297
283	Sochocin	gmina wiejska	30,461	5,077	5,077	5,077	5,077	5,077	5,077
284	Sokołów Podlaski	gmina miejska	83,589	13,932	13,932	13,932	13,932	13,932	13,932
285	Sokołów Podlaski	gmina wiejska	47,57	7,928	7,928	7,928	7,928	7,928	7,928
286	Solec nad Wisłą	gmina wiejska	35,169	5,862	5,862	5,862	5,862	5,862	5,862
287	Somianka	gmina wiejska	46,06	7,677	7,677	7,677	7,677	7,677	7,677
288	Sońsk	gmina wiejska	47,94	7,990	7,990	7,990	7,990	7,990	7,990
289	Stanisławów	gmina wiejska	45,1	7,517	7,517	7,517	7,517	7,517	7,517
290	Stara Biała	gmina wiejska	73,3	12,217	12,217	12,217	12,217	12,217	12,217
291	Stara Błotnica	gmina wiejska	32,081	5,347	5,347	5,347	5,347	5,347	5,347
292	Stara Kornica	gmina wiejska	32,76	5,460	5,460	5,460	5,460	5,460	5,460
293	Stare Babice	gmina wiejska	45,899	7,650	7,650	7,650	7,650	7,650	7,650
294	Staroźreby	gmina wiejska	50,72	8,453	8,453	8,453	8,453	8,453	8,453
295	Stary Lubotyń	gmina wiejska	27,671	4,612	4,612	4,612	4,612	4,612	4,612
296	Sterdyń	gmina wiejska	30,23	5,038	5,038	5,038	5,038	5,038	5,038
297	Stoczek	gmina wiejska	46,58	7,763	7,763	7,763	7,763	7,763	7,763

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
298	Strachówka	gmina wiejska	22,232	3,705	3,705	3,705	3,705	3,705	3,705
299	Stromiec	gmina wiejska	29,952	4,992	4,992	4,992	4,992	4,992	4,992
300	Strzegowo	gmina wiejska	38,83	6,472	6,472	6,472	6,472	6,472	6,472
301	Stupsk	gmina wiejska	21,592	3,599	3,599	3,599	3,599	3,599	3,599
302	Suchożebry	gmina wiejska	31,911	5,319	5,319	5,319	5,319	5,319	5,319
303	Sulejówek	gmina miejska	59,622	9,937	9,937	9,937	9,937	9,937	9,937
304	Sypniewo	gmina wiejska	22,91	3,818	3,818	3,818	3,818	3,818	3,818
305	Szczawin Kościelny	gmina wiejska	33,45	5,575	5,575	5,575	5,575	5,575	5,575
306	Szczutowo	gmina wiejska	25,171	4,195	4,195	4,195	4,195	4,195	4,195
307	Szelków	gmina wiejska	32,91	5,485	5,485	5,485	5,485	5,485	5,485
308	Szreńsk	gmina wiejska	18,4	3,067	3,067	3,067	3,067	3,067	3,067
309	Szulborze Wielkie	gmina wiejska	12,29	2,048	2,048	2,048	2,048	2,048	2,048
310	Szydłowiec	miasto	50,109	8,352	8,352	8,352	8,352	8,352	8,352
311	Szydłowiec	obszar wiejski	62,96	10,493	10,493	10,493	10,493	10,493	10,493
312	Szydłowo	gmina wiejska	20,49	3,415	3,415	3,415	3,415	3,415	3,415
313	Świercze	gmina wiejska	23,552	3,925	3,925	3,925	3,925	3,925	3,925
314	Tarczyn	miasto	11,32	1,887	1,887	1,887	1,887	1,887	1,887
315	Tarczyn	obszar wiejski	35,77	5,962	5,962	5,962	5,962	5,962	5,962
316	Tczów	gmina wiejska	24,411	4,069	4,069	4,069	4,069	4,069	4,069
317	Teresin	gmina wiejska	84,8	14,133	14,133	14,133	14,133	14,133	14,133
318	Tłuszcz	miasto	42,63	7,105	7,105	7,105	7,105	7,105	7,105
319	Tłuszcz	obszar wiejski	108,86	18,143	18,143	18,143	18,143	18,143	18,143
320	Trojanów	gmina wiejska	45,271	7,545	7,545	7,545	7,545	7,545	7,545
321	Troszyn	gmina wiejska	27,389	4,565	4,565	4,565	4,565	4,565	4,565
322	Warka	miasto	41,032	6,839	6,839	6,839	6,839	6,839	6,839
323	Warka	obszar wiejski	73,13	12,188	12,188	12,188	12,188	12,188	12,188
324	Warszawa	gmina miejska	629,219	104,870	104,870	104,870	104,870	104,870	104,870
325	Wąsewo	gmina wiejska	26,28	4,380	4,380	4,380	4,380	4,380	4,380
326	Węgrów	gmina miejska	65,139	10,857	10,857	10,857	10,857	10,857	10,857
327	Wiązowna	gmina wiejska	131,572	21,929	21,929	21,929	21,929	21,929	21,929

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
328	Wieczfnia Kościelna	gmina wiejska	18,68	3,113	3,113	3,113	3,113	3,113	3,113
329	Wieliszew	gmina wiejska	102,391	17,065	17,065	17,065	17,065	17,065	17,065
330	Wieniawa	gmina wiejska	39,751	6,625	6,625	6,625	6,625	6,625	6,625
331	Wierzbica	gmina wiejska	50,439	8,407	8,407	8,407	8,407	8,407	8,407
332	Wierzbnio	gmina wiejska	29,92	4,987	4,987	4,987	4,987	4,987	4,987
333	Wilga	gmina wiejska	52,05	8,675	8,675	8,675	8,675	8,675	8,675
334	Winnica	gmina wiejska	18,252	3,042	3,042	3,042	3,042	3,042	3,042
335	Wiskitki	gmina wiejska	101,66	16,943	16,943	16,943	16,943	16,943	16,943
336	Wiśniew	gmina wiejska	40,101	6,684	6,684	6,684	6,684	6,684	6,684
337	Wiśniewo	gmina wiejska	25	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167
338	Wodynie	gmina wiejska	28,601	4,767	4,767	4,767	4,767	4,767	4,767
339	Wolanów	gmina wiejska	53,661	8,944	8,944	8,944	8,944	8,944	8,944
340	Wołomin	miasto	150,629	25,105	25,105	25,105	25,105	25,105	25,105
341	Wołomin	obszar wiejski	69,121	11,520	11,520	11,520	11,520	11,520	11,520
342	Wyszaków	miasto	59,82	9,970	9,970	9,970	9,970	9,970	9,970
343	Wyszaków	obszar wiejski	89,921	14,987	14,987	14,987	14,987	14,987	14,987
344	Wyszogród	miasto	16,319	2,720	2,720	2,720	2,720	2,720	2,720
345	Wyszogród	obszar wiejski	20,379	3,397	3,397	3,397	3,397	3,397	3,397
346	Wyśmierzyce	miasto	5,59	0,932	0,932	0,932	0,932	0,932	0,932
347	Wyśmierzyce	obszar wiejski	14,882	2,480	2,480	2,480	2,480	2,480	2,480
348	Zabrodzie	gmina wiejska	38,65	6,442	6,442	6,442	6,442	6,442	6,442
349	Zakroczym	miasto	20,821	3,470	3,470	3,470	3,470	3,470	3,470
350	Zakroczym	obszar wiejski	20,731	3,455	3,455	3,455	3,455	3,455	3,455
351	Zakrzew	gmina wiejska	96,48	16,080	16,080	16,080	16,080	16,080	16,080
352	Załużki	gmina wiejska	27,891	4,649	4,649	4,649	4,649	4,649	4,649
353	Zaręby Kościelne	gmina wiejska	27,67	4,612	4,612	4,612	4,612	4,612	4,612
354	Zatory	gmina wiejska	31,06	5,177	5,177	5,177	5,177	5,177	5,177
355	Zawidz	gmina wiejska	29,072	4,845	4,845	4,845	4,845	4,845	4,845
356	Ząbki	gmina miejska	99,809	16,635	16,635	16,635	16,635	16,635	16,635
357	Zbuczyn	gmina wiejska	77,181	12,864	12,864	12,864	12,864	12,864	12,864

L.p.	Gmina	Obszar	Pył zawieszony PM2,5 w latach 2021–2026 [Mg]	Pył zawieszony PM2,5 w 2021 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2022 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2023 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2024 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2025 roku [Mg/rok]	Pył zawieszony PM2,5 w 2026 roku [Mg/rok]
358	Zielonka	gmina miejska	52,351	8,725	8,725	8,725	8,725	8,725	8,725
359	Zwoleń	miasto	29,741	4,957	4,957	4,957	4,957	4,957	4,957
360	Zwoleń	obszar wiejski	36,71	6,118	6,118	6,118	6,118	6,118	6,118
361	Żabia Wola	gmina wiejska	64,36	10,727	10,727	10,727	10,727	10,727	10,727
362	Żelechów	miasto	15,05	2,508	2,508	2,508	2,508	2,508	2,508
363	Żelechów	obszar wiejski	22,079	3,680	3,680	3,680	3,680	3,680	3,680
364	Żuromin	miasto	39,332	6,555	6,555	6,555	6,555	6,555	6,555
365	Żuromin	obszar wiejski	38,422	6,404	6,404	6,404	6,404	6,404	6,404
366	Żyrardów	gmina miejska	119,26	19,877	19,877	19,877	19,877	19,877	19,877

Tabela 7 Efekt ekologiczny realizacji działania WMaOePow w gminach województwa mazowieckiego w odniesieniu do benzo(a)pirenu, w kolejnych latach, w okresie 2021–2026

L.p.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
1	Andrzejewo	gmina wiejska	18,911	3,152	3,152	3,152	3,152	3,152	3,152
2	Baboszewo	gmina wiejska	20,279	3,380	3,380	3,380	3,380	3,380	3,380
3	Baranowo	gmina wiejska	20,34	3,390	3,390	3,390	3,390	3,390	3,390
4	Baranów	gmina wiejska	17,25	2,875	2,875	2,875	2,875	2,875	2,875
5	Belsk Duży	gmina wiejska	15,009	2,502	2,502	2,502	2,502	2,502	2,502
6	Białobrzegi	miasto	18,79	3,132	3,132	3,132	3,132	3,132	3,132
7	Białobrzegi	obszar wiejski	14,529	2,422	2,422	2,422	2,422	2,422	2,422
8	Bielany	gmina wiejska	16,412	2,735	2,735	2,735	2,735	2,735	2,735
9	Bielsk	gmina wiejska	27,471	4,579	4,579	4,579	4,579	4,579	4,579
10	Biezuń	miasto	8,93	1,488	1,488	1,488	1,488	1,488	1,488
11	Biezuń	obszar wiejski	14,27	2,378	2,378	2,378	2,378	2,378	2,378

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
12	Błędów	gmina wiejska	28,53	4,755	4,755	4,755	4,755	4,755	4,755
13	Błonie	miasto	23,41	3,902	3,902	3,902	3,902	3,902	3,902
14	Błonie	obszar wiejski	22,109	3,685	3,685	3,685	3,685	3,685	3,685
15	Bodzanów	gmina wiejska	35,751	5,959	5,959	5,959	5,959	5,959	5,959
16	Boguty-Pianki	gmina wiejska	13,04	2,173	2,173	2,173	2,173	2,173	2,173
17	Borkowice	gmina wiejska	23,43	3,905	3,905	3,905	3,905	3,905	3,905
18	Borowie	gmina wiejska	14,311	2,385	2,385	2,385	2,385	2,385	2,385
19	Brańszczyk	gmina wiejska	28,159	4,693	4,693	4,693	4,693	4,693	4,693
20	Brochów	gmina wiejska	19,16	3,193	3,193	3,193	3,193	3,193	3,193
21	Brok	miasto	10,8	1,800	1,800	1,800	1,800	1,800	1,800
22	Brok	obszar wiejski	4,63	0,772	0,772	0,772	0,772	0,772	0,772
23	Brudzeń Duży	gmina wiejska	38,01	6,335	6,335	6,335	6,335	6,335	6,335
24	Brwinów	miasto	22,001	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667
25	Brwinów	obszar wiejski	35,481	5,914	5,914	5,914	5,914	5,914	5,914
26	Bulkowo	gmina wiejska	20,661	3,444	3,444	3,444	3,444	3,444	3,444
27	Ceglów	gmina wiejska	22,012	3,669	3,669	3,669	3,669	3,669	3,669
28	Celestynów	gmina wiejska	53,96	8,993	8,993	8,993	8,993	8,993	8,993
29	Ceranów	gmina wiejska	8,88	1,480	1,480	1,480	1,480	1,480	1,480
30	Chlewiska	gmina wiejska	34,66	5,777	5,777	5,777	5,777	5,777	5,777
31	Chorzele	miasto	10,81	1,802	1,802	1,802	1,802	1,802	1,802
32	Chorzele	obszar wiejski	27,93	4,655	4,655	4,655	4,655	4,655	4,655
33	Chotcza	gmina wiejska	8,64	1,440	1,440	1,440	1,440	1,440	1,440

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
34	Chynów	gmina wiejska	41,2	6,867	6,867	6,867	6,867	6,867	6,867
35	Ciechanów	gmina miejska	77,682	12,947	12,947	12,947	12,947	12,947	12,947
36	Ciechanów	gmina wiejska	33,922	5,654	5,654	5,654	5,654	5,654	5,654
37	Ciepielów	gmina wiejska	17,661	2,944	2,944	2,944	2,944	2,944	2,944
38	Czarnia	gmina wiejska	8,31	1,385	1,385	1,385	1,385	1,385	1,385
39	Czernice Borowe	gmina wiejska	15,93	2,655	2,655	2,655	2,655	2,655	2,655
40	Czerwin	gmina wiejska	18,231	3,039	3,039	3,039	3,039	3,039	3,039
41	Czerwińsk nad Wisłą	gmina wiejska	20,782	3,464	3,464	3,464	3,464	3,464	3,464
42	Czerwonka	gmina wiejska	12,849	2,142	2,142	2,142	2,142	2,142	2,142
43	Czosnów	gmina wiejska	27,881	4,647	4,647	4,647	4,647	4,647	4,647
44	Dąbrówka	gmina wiejska	34,29	5,715	5,715	5,715	5,715	5,715	5,715
45	Dębe Wielkie	gmina wiejska	52,491	8,749	8,749	8,749	8,749	8,749	8,749
46	Długosiodło	gmina wiejska	29,511	4,919	4,919	4,919	4,919	4,919	4,919
47	Dobre	gmina wiejska	25,18	4,197	4,197	4,197	4,197	4,197	4,197
48	Domanice	gmina wiejska	10,039	1,673	1,673	1,673	1,673	1,673	1,673
49	Drobin	miasto	7,289	1,215	1,215	1,215	1,215	1,215	1,215
50	Drobin	obszar wiejski	11,401	1,900	1,900	1,900	1,900	1,900	1,900
51	Dzierżążnia	gmina wiejska	10,162	1,694	1,694	1,694	1,694	1,694	1,694
52	Dzierzgowo	gmina wiejska	8,4	1,400	1,400	1,400	1,400	1,400	1,400
53	Garbatka-Letnisko	gmina wiejska	16,221	2,704	2,704	2,704	2,704	2,704	2,704

L.p.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
54	Garwolin	gmina miejska	19,2	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200	3,200
55	Garwolin	gmina wiejska	36,56	6,093	6,093	6,093	6,093	6,093	6,093
56	Gąbin	miasto	12,081	2,014	2,014	2,014	2,014	2,014	2,014
57	Gąbin	obszar wiejski	28,761	4,794	4,794	4,794	4,794	4,794	4,794
58	Gielniów	gmina wiejska	26,932	4,489	4,489	4,489	4,489	4,489	4,489
59	Głinojeck	miasto	9,19	1,532	1,532	1,532	1,532	1,532	1,532
60	Głinojeck	obszar wiejski	15,33	2,555	2,555	2,555	2,555	2,555	2,555
61	Głowaczów	gmina wiejska	26,831	4,472	4,472	4,472	4,472	4,472	4,472
62	Gniewoszów	gmina wiejska	14,849	2,475	2,475	2,475	2,475	2,475	2,475
63	Gołymin-Osrodek	gmina wiejska	11,941	1,990	1,990	1,990	1,990	1,990	1,990
64	Gostynin	gmina miejska	28,319	4,720	4,720	4,720	4,720	4,720	4,720
65	Gostynin	gmina wiejska	48,431	8,072	8,072	8,072	8,072	8,072	8,072
66	Goszczyń	gmina wiejska	11,131	1,855	1,855	1,855	1,855	1,855	1,855
67	Goworowo	gmina wiejska	29,71	4,952	4,952	4,952	4,952	4,952	4,952
68	Gozdowo	gmina wiejska	14,45	2,408	2,408	2,408	2,408	2,408	2,408
69	Góra Kalwaria	miasto	29,34	4,890	4,890	4,890	4,890	4,890	4,890
70	Góra Kalwaria	obszar wiejski	52,048	8,675	8,675	8,675	8,675	8,675	8,675
71	Górzno	gmina wiejska	16,379	2,730	2,730	2,730	2,730	2,730	2,730
72	Gózd	gmina wiejska	34,981	5,830	5,830	5,830	5,830	5,830	5,830
73	Grabów nad Pilicą	gmina wiejska	18,51	3,085	3,085	3,085	3,085	3,085	3,085
74	Grębków	gmina wiejska	24,239	4,040	4,040	4,040	4,040	4,040	4,040

L.p.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
75	Grodzisk Mazowiecki	miasto	45,75	7,625	7,625	7,625	7,625	7,625	7,625
76	Grodzisk Mazowiecki	obszar wiejski	47,679	7,947	7,947	7,947	7,947	7,947	7,947
77	Grójec	miasto	14,51	2,418	2,418	2,418	2,418	2,418	2,418
78	Grójec	obszar wiejski	17,86	2,977	2,977	2,977	2,977	2,977	2,977
79	Grudusk	gmina wiejska	13,441	2,240	2,240	2,240	2,240	2,240	2,240
80	Gzy	gmina wiejska	9,542	1,590	1,590	1,590	1,590	1,590	1,590
81	Halinów	miasto	9,219	1,537	1,537	1,537	1,537	1,537	1,537
82	Halinów	obszar wiejski	47,451	7,909	7,909	7,909	7,909	7,909	7,909
83	Huszlew	gmina wiejska	10,68	1,780	1,780	1,780	1,780	1,780	1,780
84	Iłów	gmina wiejska	28,741	4,790	4,790	4,790	4,790	4,790	4,790
85	Iłża	miasto	11,582	1,930	1,930	1,930	1,930	1,930	1,930
86	Iłża	obszar wiejski	34,601	5,767	5,767	5,767	5,767	5,767	5,767
87	Izabelin	gmina wiejska	10,4	1,733	1,733	1,733	1,733	1,733	1,733
88	Jabłonna	gmina wiejska	46,499	7,750	7,750	7,750	7,750	7,750	7,750
89	Jabłonna Lacka	gmina wiejska	19,8	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300
90	Jadów	gmina wiejska	39,929	6,655	6,655	6,655	6,655	6,655	6,655
91	Jaktorów	gmina wiejska	45,508	7,585	7,585	7,585	7,585	7,585	7,585
92	Jakubów	gmina wiejska	21,91	3,652	3,652	3,652	3,652	3,652	3,652
93	Jasieniec	gmina wiejska	19,3	3,217	3,217	3,217	3,217	3,217	3,217
94	Jastrząb	gmina wiejska	24,741	4,124	4,124	4,124	4,124	4,124	4,124
95	Jastrzębia	gmina wiejska	25,07	4,178	4,178	4,178	4,178	4,178	4,178

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
96	Jedlińsk	gmina wiejska	46,27	7,712	7,712	7,712	7,712	7,712	7,712
97	Jedlnia-Letnisko	gmina wiejska	55,762	9,294	9,294	9,294	9,294	9,294	9,294
98	Jednorozec	gmina wiejska	25,849	4,308	4,308	4,308	4,308	4,308	4,308
99	Joniec	gmina wiejska	13,13	2,188	2,188	2,188	2,188	2,188	2,188
100	Józefów	gmina miejska	26,06	4,343	4,343	4,343	4,343	4,343	4,343
101	Kadzidło	gmina wiejska	40,652	6,775	6,775	6,775	6,775	6,775	6,775
102	Kałużyn	miasto	10,28	1,713	1,713	1,713	1,713	1,713	1,713
103	Kałużyn	obszar wiejski	12,39	2,065	2,065	2,065	2,065	2,065	2,065
104	Kampinos	gmina wiejska	16,869	2,812	2,812	2,812	2,812	2,812	2,812
105	Karczew	miasto	29,409	4,902	4,902	4,902	4,902	4,902	4,902
106	Karczew	obszar wiejski	34,26	5,710	5,710	5,710	5,710	5,710	5,710
107	Karniewo	gmina wiejska	22,979	3,830	3,830	3,830	3,830	3,830	3,830
108	Kazanów	gmina wiejska	12,651	2,109	2,109	2,109	2,109	2,109	2,109
109	Klembów	gmina wiejska	24,7	4,117	4,117	4,117	4,117	4,117	4,117
110	Klwów	gmina wiejska	17,54	2,923	2,923	2,923	2,923	2,923	2,923
111	Kobyłka	gmina miejska	26,09	4,348	4,348	4,348	4,348	4,348	4,348
112	Kołbiel	gmina wiejska	36,131	6,022	6,022	6,022	6,022	6,022	6,022
113	Konstancin-Jeziorna	miasto	18,521	3,087	3,087	3,087	3,087	3,087	3,087
114	Konstancin-Jeziorna	obszar wiejski	10,069	1,678	1,678	1,678	1,678	1,678	1,678
115	Korczew	gmina wiejska	12,091	2,015	2,015	2,015	2,015	2,015	2,015
116	Korytnica	gmina wiejska	32,011	5,335	5,335	5,335	5,335	5,335	5,335

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
117	Kosów Lacki	miasto	7,05	1,175	1,175	1,175	1,175	1,175	1,175
118	Kosów Lacki	obszar wiejski	13,93	2,322	2,322	2,322	2,322	2,322	2,322
119	Kotuń	gmina wiejska	38,609	6,435	6,435	6,435	6,435	6,435	6,435
120	Kowala	gmina wiejska	45,42	7,570	7,570	7,570	7,570	7,570	7,570
121	Kozienice	miasto	17,259	2,877	2,877	2,877	2,877	2,877	2,877
122	Kozienice	obszar wiejski	41,93	6,988	6,988	6,988	6,988	6,988	6,988
123	Krasne	gmina wiejska	14,21	2,368	2,368	2,368	2,368	2,368	2,368
124	Krasnosielc	gmina wiejska	24,641	4,107	4,107	4,107	4,107	4,107	4,107
125	Krzynowłoga Mała	gmina wiejska	15,18	2,530	2,530	2,530	2,530	2,530	2,530
126	Kuczbork-Osada	gmina wiejska	17,25	2,875	2,875	2,875	2,875	2,875	2,875
127	Łatowicz	gmina wiejska	16,719	2,787	2,787	2,787	2,787	2,787	2,787
128	Legionowo	gmina miejska	48,57	8,095	8,095	8,095	8,095	8,095	8,095
129	Lelis	gmina wiejska	36,239	6,040	6,040	6,040	6,040	6,040	6,040
130	Leoncin	gmina wiejska	25,76	4,293	4,293	4,293	4,293	4,293	4,293
131	Leszno	gmina wiejska	32,232	5,372	5,372	5,372	5,372	5,372	5,372
132	Lesznowola	gmina wiejska	22,001	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667	3,667
133	Lipowiec Kościelny	gmina wiejska	14,08	2,347	2,347	2,347	2,347	2,347	2,347
134	Lipsko	miasto	20,08	3,347	3,347	3,347	3,347	3,347	3,347
135	Lipsko	obszar wiejski	24,449	4,075	4,075	4,075	4,075	4,075	4,075
136	Liw	gmina wiejska	40,461	6,744	6,744	6,744	6,744	6,744	6,744
137	Lubowidz	gmina wiejska	25,58	4,263	4,263	4,263	4,263	4,263	4,263

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
138	Lutocin	gmina wiejska	16,22	2,703	2,703	2,703	2,703	2,703	2,703
139	Łaskarzew	gmina miejska	13,68	2,280	2,280	2,280	2,280	2,280	2,280
140	Łaskarzew	gmina wiejska	17,941	2,990	2,990	2,990	2,990	2,990	2,990
141	Łąck	gmina wiejska	25,69	4,282	4,282	4,282	4,282	4,282	4,282
142	Łochów	miasto	30,599	5,100	5,100	5,100	5,100	5,100	5,100
143	Łochów	obszar wiejski	63,829	10,638	10,638	10,638	10,638	10,638	10,638
144	Łomianki	miasto	1,16	0,193	0,193	0,193	0,193	0,193	0,193
145	Łomianki	obszar wiejski	18,82	3,137	3,137	3,137	3,137	3,137	3,137
146	Łosice	miasto	20,68	3,447	3,447	3,447	3,447	3,447	3,447
147	Łosice	obszar wiejski	17,741	2,957	2,957	2,957	2,957	2,957	2,957
148	Łyse	gmina wiejska	24,95	4,158	4,158	4,158	4,158	4,158	4,158
149	Maciejowice	gmina wiejska	27,31	4,552	4,552	4,552	4,552	4,552	4,552
150	Magnuszew	gmina wiejska	27,911	4,652	4,652	4,652	4,652	4,652	4,652
151	Maków Mazowiecki	gmina miejska	27,31	4,552	4,552	4,552	4,552	4,552	4,552
152	Mała Wieś	gmina wiejska	24,039	4,007	4,007	4,007	4,007	4,007	4,007
153	Małkinia Górna	gmina wiejska	52,181	8,697	8,697	8,697	8,697	8,697	8,697
154	Marki	gmina miejska	58,651	9,775	9,775	9,775	9,775	9,775	9,775
155	Miastków Kościelny	gmina wiejska	14,23	2,372	2,372	2,372	2,372	2,372	2,372
156	Michałowice	gmina wiejska	10,51	1,752	1,752	1,752	1,752	1,752	1,752
157	Miedzna	gmina wiejska	21,302	3,550	3,550	3,550	3,550	3,550	3,550
158	Milanówek	gmina miejska	29,94	4,990	4,990	4,990	4,990	4,990	4,990

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
159	Mińsk Mazowiecki	gmina miejska	92,249	15,375	15,375	15,375	15,375	15,375	15,375
160	Mińsk Mazowiecki	gmina wiejska	79,413	13,236	13,236	13,236	13,236	13,236	13,236
161	Mirów	gmina wiejska	15,52	2,587	2,587	2,587	2,587	2,587	2,587
162	Mława	gmina miejska	60,71	10,118	10,118	10,118	10,118	10,118	10,118
163	Młodzieszyn	gmina wiejska	24,422	4,070	4,070	4,070	4,070	4,070	4,070
164	Młynarze	gmina wiejska	8,19	1,365	1,365	1,365	1,365	1,365	1,365
165	Mochowo	gmina wiejska	16,959	2,827	2,827	2,827	2,827	2,827	2,827
166	Mogielnica	miasto	4,93	0,822	0,822	0,822	0,822	0,822	0,822
167	Mogielnica	obszar wiejski	28,681	4,780	4,780	4,780	4,780	4,780	4,780
168	Mokobody	gmina wiejska	22,071	3,679	3,679	3,679	3,679	3,679	3,679
169	Mordy	miasto	7,53	1,255	1,255	1,255	1,255	1,255	1,255
170	Mordy	obszar wiejski	19,179	3,197	3,197	3,197	3,197	3,197	3,197
171	Mrozy	miasto	19,25	3,208	3,208	3,208	3,208	3,208	3,208
172	Mrozy	obszar wiejski	16,57	2,762	2,762	2,762	2,762	2,762	2,762
173	Mszczonów	miasto	17,462	2,910	2,910	2,910	2,910	2,910	2,910
174	Mszczonów	obszar wiejski	40,11	6,685	6,685	6,685	6,685	6,685	6,685
175	Myszyniec	miasto	15,259	2,543	2,543	2,543	2,543	2,543	2,543
176	Myszyniec	obszar wiejski	24,769	4,128	4,128	4,128	4,128	4,128	4,128
177	Nadarzyn	gmina wiejska	21,629	3,605	3,605	3,605	3,605	3,605	3,605
178	Naruszewo	gmina wiejska	16,379	2,730	2,730	2,730	2,730	2,730	2,730
179	Nasielsk	miasto	15,691	2,615	2,615	2,615	2,615	2,615	2,615
180	Nasielsk	obszar wiejski	44,641	7,440	7,440	7,440	7,440	7,440	7,440
181	Nieporęt	gmina wiejska	43,382	7,230	7,230	7,230	7,230	7,230	7,230

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
182	Nowa Sucha	gmina wiejska	30,32	5,053	5,053	5,053	5,053	5,053	5,053
183	Nowe Miasto	gmina wiejska	18,55	3,092	3,092	3,092	3,092	3,092	3,092
184	Nowe Miasto nad Pilicą	miasto	13,18	2,197	2,197	2,197	2,197	2,197	2,197
185	Nowe Miasto nad Pilicą	obszar wiejski	22,21	3,702	3,702	3,702	3,702	3,702	3,702
186	Nowy Duninów	gmina wiejska	18,66	3,110	3,110	3,110	3,110	3,110	3,110
187	Nowy Dwór Mazowiecki	gmina miejska	49,669	8,278	8,278	8,278	8,278	8,278	8,278
188	Nur	gmina wiejska	16,129	2,688	2,688	2,688	2,688	2,688	2,688
189	Obryte	gmina wiejska	16,552	2,759	2,759	2,759	2,759	2,759	2,759
190	Odrzywół	gmina wiejska	23,059	3,843	3,843	3,843	3,843	3,843	3,843
191	Ojrzeń	gmina wiejska	14,112	2,352	2,352	2,352	2,352	2,352	2,352
192	Olszanka	gmina wiejska	11,83	1,972	1,972	1,972	1,972	1,972	1,972
193	Olszewo-Borki	gmina wiejska	42,78	7,130	7,130	7,130	7,130	7,130	7,130
194	Opinogóra Górna	gmina wiejska	22,23	3,705	3,705	3,705	3,705	3,705	3,705
195	Orońsko	gmina wiejska	28,209	4,702	4,702	4,702	4,702	4,702	4,702
196	Osieck	gmina wiejska	20,58	3,430	3,430	3,430	3,430	3,430	3,430
197	Ostrołęka	gmina miejska	24,719	4,120	4,120	4,120	4,120	4,120	4,120
198	Ostrów Mazowiecka	gmina miejska	56,071	9,345	9,345	9,345	9,345	9,345	9,345
199	Ostrów Mazowiecka	gmina wiejska	62,552	10,425	10,425	10,425	10,425	10,425	10,425
200	Otwock	gmina miejska	127,679	21,280	21,280	21,280	21,280	21,280	21,280
201	Ożarów Mazowiecki	miasto	23,37	3,895	3,895	3,895	3,895	3,895	3,895

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
202	Ożarów Mazowiecki	obszar wiejski	27,091	4,515	4,515	4,515	4,515	4,515	4,515
203	Pacyna	gmina wiejska	13,41	2,235	2,235	2,235	2,235	2,235	2,235
204	Paprotnia	gmina wiejska	11,58	1,930	1,930	1,930	1,930	1,930	1,930
205	Parysów	gmina wiejska	12,482	2,080	2,080	2,080	2,080	2,080	2,080
206	Piaseczno	miasto	80,402	13,400	13,400	13,400	13,400	13,400	13,400
207	Piaseczno	obszar wiejski	54,961	9,160	9,160	9,160	9,160	9,160	9,160
208	Piastów	gmina miejska	22,471	3,745	3,745	3,745	3,745	3,745	3,745
209	Pilawa	miasto	10,38	1,730	1,730	1,730	1,730	1,730	1,730
210	Pilawa	obszar wiejski	18,811	3,135	3,135	3,135	3,135	3,135	3,135
211	Pionki	gmina miejska	22,111	3,685	3,685	3,685	3,685	3,685	3,685
212	Pionki	gmina wiejska	36,19	6,032	6,032	6,032	6,032	6,032	6,032
213	Platerów	gmina wiejska	22,64	3,773	3,773	3,773	3,773	3,773	3,773
214	Płock	gmina miejska	98,949	16,492	16,492	16,492	16,492	16,492	16,492
215	Płoniawy-Bramura	gmina wiejska	20,78	3,463	3,463	3,463	3,463	3,463	3,463
216	Płońsk	gmina miejska	27,74	4,623	4,623	4,623	4,623	4,623	4,623
217	Płońsk	gmina wiejska	29,35	4,892	4,892	4,892	4,892	4,892	4,892
218	Pniewy	gmina wiejska	20,62	3,437	3,437	3,437	3,437	3,437	3,437
219	Podkowa Leśna	gmina miejska	7,75	1,292	1,292	1,292	1,292	1,292	1,292
220	Pokrzywnica	gmina wiejska	18,88	3,147	3,147	3,147	3,147	3,147	3,147
221	Policzna	gmina wiejska	16,48	2,747	2,747	2,747	2,747	2,747	2,747
222	Pomiechówek	gmina wiejska	33,429	5,572	5,572	5,572	5,572	5,572	5,572

L.p.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
223	Poświętne	gmina wiejska	22,432	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739	3,739
224	Potworów	gmina wiejska	18,01	3,002	3,002	3,002	3,002	3,002	3,002
225	Prażmów	gmina wiejska	41,241	6,874	6,874	6,874	6,874	6,874	6,874
226	Promna	gmina wiejska	23,18	3,863	3,863	3,863	3,863	3,863	3,863
227	Pruszków	gmina miejska	91,74	15,290	15,290	15,290	15,290	15,290	15,290
228	Przasnysz	gmina miejska	35,83	5,972	5,972	5,972	5,972	5,972	5,972
229	Przasnysz	gmina wiejska	33,8	5,633	5,633	5,633	5,633	5,633	5,633
230	Przesmyki	gmina wiejska	14,282	2,380	2,380	2,380	2,380	2,380	2,380
231	Przyłęk	gmina wiejska	17,68	2,947	2,947	2,947	2,947	2,947	2,947
232	Przysucha	miasto	14,802	2,467	2,467	2,467	2,467	2,467	2,467
233	Przysucha	obszar wiejski	36,609	6,102	6,102	6,102	6,102	6,102	6,102
234	Przytyk	gmina wiejska	24,62	4,103	4,103	4,103	4,103	4,103	4,103
235	Pułtusk	miasto	37,14	6,190	6,190	6,190	6,190	6,190	6,190
236	Pułtusk	obszar wiejski	19,711	3,285	3,285	3,285	3,285	3,285	3,285
237	Puszcza Mariańska	gmina wiejska	53,16	8,860	8,860	8,860	8,860	8,860	8,860
238	Raciąż	gmina miejska	14,75	2,458	2,458	2,458	2,458	2,458	2,458
239	Raciąż	gmina wiejska	22,979	3,830	3,830	3,830	3,830	3,830	3,830
240	Radom	gmina miejska	141,541	23,590	23,590	23,590	23,590	23,590	23,590
241	Radzanowo	gmina wiejska	48,23	8,038	8,038	8,038	8,038	8,038	8,038
242	Radzanów (powiat mławski)	gmina wiejska	12,4	2,067	2,067	2,067	2,067	2,067	2,067
243	Radzanów (powiat łosicki)	gmina wiejska	9,02	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503	1,503

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
244	Radziejowice	gmina wiejska	34,05	5,675	5,675	5,675	5,675	5,675	5,675
245	Radzymin	miasto	10,929	1,822	1,822	1,822	1,822	1,822	1,822
246	Radzymin	obszar wiejski	43,72	7,287	7,287	7,287	7,287	7,287	7,287
247	Raszyn	gmina wiejska	12,782	2,130	2,130	2,130	2,130	2,130	2,130
248	Regimin	gmina wiejska	16,389	2,732	2,732	2,732	2,732	2,732	2,732
249	Repki	gmina wiejska	20,951	3,492	3,492	3,492	3,492	3,492	3,492
250	Rościszewo	gmina wiejska	10,46	1,743	1,743	1,743	1,743	1,743	1,743
251	Różan	miasto	12,819	2,137	2,137	2,137	2,137	2,137	2,137
252	Różan	obszar wiejski	11,79	1,965	1,965	1,965	1,965	1,965	1,965
253	Rusinów	gmina wiejska	22,331	3,722	3,722	3,722	3,722	3,722	3,722
254	Rybno	gmina wiejska	15,1	2,517	2,517	2,517	2,517	2,517	2,517
255	Rząśnik	gmina wiejska	23,672	3,945	3,945	3,945	3,945	3,945	3,945
256	Rzeczniów	gmina wiejska	19,121	3,187	3,187	3,187	3,187	3,187	3,187
257	Rzekuń	gmina wiejska	38,502	6,417	6,417	6,417	6,417	6,417	6,417
258	Rzewnie	gmina wiejska	13,321	2,220	2,220	2,220	2,220	2,220	2,220
259	Sabnie	gmina wiejska	15,22	2,537	2,537	2,537	2,537	2,537	2,537
260	Sadowne	gmina wiejska	32,751	5,459	5,459	5,459	5,459	5,459	5,459
261	Sanniki	miasto	8,342	1,390	1,390	1,390	1,390	1,390	1,390
262	Sanniki	obszar wiejski	15,901	2,650	2,650	2,650	2,650	2,650	2,650
263	Sarnaki	gmina wiejska	21,651	3,609	3,609	3,609	3,609	3,609	3,609
264	Serock	miasto	8,7	1,450	1,450	1,450	1,450	1,450	1,450
265	Serock	obszar wiejski	46,021	7,670	7,670	7,670	7,670	7,670	7,670

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
266	Sieciechów	gmina wiejska	15,509	2,585	2,585	2,585	2,585	2,585	2,585
267	Siedlce	gmina wiejska	72,909	12,152	12,152	12,152	12,152	12,152	12,152
268	Siedlce	gmina miejska	66,591	11,099	11,099	11,099	11,099	11,099	11,099
269	Siemiatkowo	gmina wiejska	11,28	1,880	1,880	1,880	1,880	1,880	1,880
270	Siennica	gmina wiejska	28,97	4,828	4,828	4,828	4,828	4,828	4,828
271	Sienno	gmina wiejska	21,542	3,590	3,590	3,590	3,590	3,590	3,590
272	Sierpc	gmina miejska	32,781	5,464	5,464	5,464	5,464	5,464	5,464
273	Sierpc	gmina wiejska	25	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167	4,167
274	Skaryszew	miasto	9,331	1,555	1,555	1,555	1,555	1,555	1,555
275	Skaryszew	obszar wiejski	29,322	4,887	4,887	4,887	4,887	4,887	4,887
276	Skórzec	gmina wiejska	28,5	4,750	4,750	4,750	4,750	4,750	4,750
277	Słubice	gmina wiejska	19,89	3,315	3,315	3,315	3,315	3,315	3,315
278	Słupno	gmina wiejska	34,131	5,689	5,689	5,689	5,689	5,689	5,689
279	Sobienie-Jeziory	gmina wiejska	33,97	5,662	5,662	5,662	5,662	5,662	5,662
280	Sobolew	gmina wiejska	28,64	4,773	4,773	4,773	4,773	4,773	4,773
281	Sochaczew	gmina miejska	97,662	16,277	16,277	16,277	16,277	16,277	16,277
282	Sochaczew	gmina wiejska	53,83	8,972	8,972	8,972	8,972	8,972	8,972
283	Sochocin	gmina wiejska	17,789	2,965	2,965	2,965	2,965	2,965	2,965
284	Sokołów Podlaski	gmina miejska	48,18	8,030	8,030	8,030	8,030	8,030	8,030
285	Sokołów Podlaski	gmina wiejska	27,68	4,613	4,613	4,613	4,613	4,613	4,613

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
286	Solec nad Wisłą	gmina wiejska	20,499	3,417	3,417	3,417	3,417	3,417	3,417
287	Somianka	gmina wiejska	27,14	4,523	4,523	4,523	4,523	4,523	4,523
288	Sońsk	gmina wiejska	28,17	4,695	4,695	4,695	4,695	4,695	4,695
289	Stanisławów	gmina wiejska	26,52	4,420	4,420	4,420	4,420	4,420	4,420
290	Stara Biała	gmina wiejska	42,892	7,149	7,149	7,149	7,149	7,149	7,149
291	Stara Błotnica	gmina wiejska	18,74	3,123	3,123	3,123	3,123	3,123	3,123
292	Stara Kornica	gmina wiejska	19,089	3,182	3,182	3,182	3,182	3,182	3,182
293	Stare Babice	gmina wiejska	26,079	4,347	4,347	4,347	4,347	4,347	4,347
294	Staroźreby	gmina wiejska	29,872	4,979	4,979	4,979	4,979	4,979	4,979
295	Stary Lubotyń	gmina wiejska	16,149	2,692	2,692	2,692	2,692	2,692	2,692
296	Sterdyń	gmina wiejska	17,58	2,930	2,930	2,930	2,930	2,930	2,930
297	Stoczek	gmina wiejska	27,2	4,533	4,533	4,533	4,533	4,533	4,533
298	Strachówka	gmina wiejska	13,17	2,195	2,195	2,195	2,195	2,195	2,195
299	Stromiec	gmina wiejska	17,51	2,918	2,918	2,918	2,918	2,918	2,918
300	Strzegowo	gmina wiejska	22,72	3,787	3,787	3,787	3,787	3,787	3,787
301	Stupsk	gmina wiejska	12,62	2,103	2,103	2,103	2,103	2,103	2,103
302	Suchożebry	gmina wiejska	18,629	3,105	3,105	3,105	3,105	3,105	3,105
303	Sulejówek	gmina miejska	33,992	5,665	5,665	5,665	5,665	5,665	5,665
304	Sypniewo	gmina wiejska	13,41	2,235	2,235	2,235	2,235	2,235	2,235
305	Szczawin Kościelny	gmina wiejska	19,59	3,265	3,265	3,265	3,265	3,265	3,265

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
306	Szczutowo	gmina wiejska	14,73	2,455	2,455	2,455	2,455	2,455	2,455
307	Szelków	gmina wiejska	19,25	3,208	3,208	3,208	3,208	3,208	3,208
308	Szreńsk	gmina wiejska	10,73	1,788	1,788	1,788	1,788	1,788	1,788
309	Szulborze Wielkie	gmina wiejska	7,16	1,193	1,193	1,193	1,193	1,193	1,193
310	Szydłowiec	miasto	29,09	4,848	4,848	4,848	4,848	4,848	4,848
311	Szydłowiec	obszar wiejski	36,839	6,140	6,140	6,140	6,140	6,140	6,140
312	Szydłowo	gmina wiejska	11,97	1,995	1,995	1,995	1,995	1,995	1,995
313	Świercze	gmina wiejska	13,822	2,304	2,304	2,304	2,304	2,304	2,304
314	Tarczyn	miasto	6,762	1,127	1,127	1,127	1,127	1,127	1,127
315	Tarczyn	obszar wiejski	21,75	3,625	3,625	3,625	3,625	3,625	3,625
316	Tczów	gmina wiejska	14,279	2,380	2,380	2,380	2,380	2,380	2,380
317	Teresin	gmina wiejska	49,72	8,287	8,287	8,287	8,287	8,287	8,287
318	Tłuszcz	miasto	25,12	4,187	4,187	4,187	4,187	4,187	4,187
319	Tłuszcz	obszar wiejski	64,199	10,700	10,700	10,700	10,700	10,700	10,700
320	Trojanów	gmina wiejska	26,611	4,435	4,435	4,435	4,435	4,435	4,435
321	Troszyn	gmina wiejska	16,071	2,679	2,679	2,679	2,679	2,679	2,679
322	Warka	miasto	23,782	3,964	3,964	3,964	3,964	3,964	3,964
323	Warka	obszar wiejski	42,811	7,135	7,135	7,135	7,135	7,135	7,135
324	Warszawa	gmina miejska	370,029	61,672	61,672	61,672	61,672	61,672	61,672
325	Wąsewo	gmina wiejska	15,34	2,557	2,557	2,557	2,557	2,557	2,557
326	Węgrów	gmina miejska	37,759	6,293	6,293	6,293	6,293	6,293	6,293
327	Wiązowna	gmina wiejska	76,62	12,770	12,770	12,770	12,770	12,770	12,770

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
328	Wieczfnia Kościelna	gmina wiejska	10,91	1,818	1,818	1,818	1,818	1,818	1,818
329	Wieliszew	gmina wiejska	60,602	10,100	10,100	10,100	10,100	10,100	10,100
330	Wieniawa	gmina wiejska	23,159	3,860	3,860	3,860	3,860	3,860	3,860
331	Wierzbica	gmina wiejska	29,641	4,940	4,940	4,940	4,940	4,940	4,940
332	Wierzbnio	gmina wiejska	17,48	2,913	2,913	2,913	2,913	2,913	2,913
333	Wilga	gmina wiejska	30,609	5,102	5,102	5,102	5,102	5,102	5,102
334	Winnica	gmina wiejska	10,68	1,780	1,780	1,780	1,780	1,780	1,780
335	Wiskitki	gmina wiejska	59,99	9,998	9,998	9,998	9,998	9,998	9,998
336	Wiśniew	gmina wiejska	23,409	3,902	3,902	3,902	3,902	3,902	3,902
337	Wiśniewo	gmina wiejska	14,61	2,435	2,435	2,435	2,435	2,435	2,435
338	Wodynie	gmina wiejska	16,719	2,787	2,787	2,787	2,787	2,787	2,787
339	Wolanów	gmina wiejska	31,589	5,265	5,265	5,265	5,265	5,265	5,265
340	Wołomin	miasto	87,691	14,615	14,615	14,615	14,615	14,615	14,615
341	Wołomin	obszar wiejski	39,87	6,645	6,645	6,645	6,645	6,645	6,645
342	Wyszaków	miasto	34,25	5,708	5,708	5,708	5,708	5,708	5,708
343	Wyszaków	obszar wiejski	52,401	8,734	8,734	8,734	8,734	8,734	8,734
344	Wyszogród	miasto	9,55	1,592	1,592	1,592	1,592	1,592	1,592
345	Wyszogród	obszar wiejski	12,021	2,004	2,004	2,004	2,004	2,004	2,004
346	Wyśmierzyce	miasto	3,27	0,545	0,545	0,545	0,545	0,545	0,545
347	Wyśmierzyce	obszar wiejski	8,682	1,447	1,447	1,447	1,447	1,447	1,447
348	Zabrodzie	gmina wiejska	22,701	3,784	3,784	3,784	3,784	3,784	3,784
349	Zakroczym	miasto	12,269	2,045	2,045	2,045	2,045	2,045	2,045

Lp.	Gmina	Obszar	Benzo(a)piren w latach 2021-2026 [kg]	Benzo(a)piren w 2021 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2022 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2023 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2024 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2025 roku [kg/rok]	Benzo(a)piren w 2026 roku [kg/rok]
350	Zakroczym	obszar wiejski	12,169	2,028	2,028	2,028	2,028	2,028	2,028
351	Zakrzew	gmina wiejska	56,469	9,412	9,412	9,412	9,412	9,412	9,412
352	Załużki	gmina wiejska	16,349	2,725	2,725	2,725	2,725	2,725	2,725
353	Zaręby Kościelne	gmina wiejska	16,152	2,692	2,692	2,692	2,692	2,692	2,692
354	Zatory	gmina wiejska	18,22	3,037	3,037	3,037	3,037	3,037	3,037
355	Zawidz	gmina wiejska	17	2,833	2,833	2,833	2,833	2,833	2,833
356	Ząbki	gmina miejska	57,24	9,540	9,540	9,540	9,540	9,540	9,540
357	Zbuczyn	gmina wiejska	45,12	7,520	7,520	7,520	7,520	7,520	7,520
358	Zielonka	gmina miejska	29,941	4,990	4,990	4,990	4,990	4,990	4,990
359	Zwoleń	miasto	17,269	2,878	2,878	2,878	2,878	2,878	2,878
360	Zwoleń	obszar wiejski	21,479	3,580	3,580	3,580	3,580	3,580	3,580
361	Żabia Wola	gmina wiejska	38,091	6,349	6,349	6,349	6,349	6,349	6,349
362	Żelechów	miasto	8,692	1,449	1,449	1,449	1,449	1,449	1,449
363	Żelechów	obszar wiejski	12,96	2,160	2,160	2,160	2,160	2,160	2,160
364	Żuromin	miasto	22,73	3,788	3,788	3,788	3,788	3,788	3,788
365	Żuromin	obszar wiejski	22,37	3,728	3,728	3,728	3,728	3,728	3,728
366	Żyrardów	gmina miejska	68,6	11,433	11,433	11,433	11,433	11,433	11,433

1.1.2. Zwiększanie powierzchni zieleni w wybranych gminach województwa mazowieckiego (kod działania WMaObZi).

Odpowiedzialnymi za realizację działania są samorządy gminne, na terenach których wykonanie działania WMaOePow nie spowodowało wystarczającego efektu ekologicznego, aby osiągnięte zostały poziomy dopuszczalne pyłu zawieszzonego PM10 lub PM2,5, lub z których napływ na pobliskie gminy wiejskie powinien być zmniejszony, aby w gminach tych osiągnąć poziom dopuszczalny pyłu PM2,5 dla fazy II.

Z analiz przeprowadzonych w Programie wynika, że w strefie mazowieckiej, po zrealizowaniu działania WMaOePow, nadal mogą występować przekroczenia:

1. dla pyłu zawieszonego PM10 – obszary przekroczeń: Mz18sMaPM10d02 – gmina Otwock i Mz18sMaPM10d20 – gmina miejska Mińsk Mazowiecki,
2. dla pyłu zawieszonego PM2,5 – obszary przekroczeń: Mz18sMaPM2,5a02 – gmina wiejska Mińsk Mazowiecki, Mz18sMaPM2,5a09 – gmina Michałowice, Mz18sMaPM2,5a11 – gmina Zakrzew, Mz18sMaPM2,5a12 – gmina Pruszków, Mz18sMaPM2,5a14 – gmina Ożarów Mazowiecki, Mz18sMaPM2,5a30 – gmina miejska Mińsk Mazowiecki.

Przyczyną dalszego występowania przekroczeń na terenie gminy wiejskiej Mińsk Mazowiecki, gminy Zakrzew i gminy Michałowice jest emisja napływowa z gmin sąsiednich, odpowiednio z gminy miejskiej Mińsk Mazowiecki, miasta Radom i gminy Pruszków.

Przeprowadzone obliczenia wykazały, że realizacja działania WMaObZi, na obszarach wybranych gmin miejskich strefy mazowieckiej (Otwock, Pruszków, Ożarów Mazowiecki i Mińsk Mazowiecki) oraz na obszarze strefy miasto Radom doprowadzi do obniżenia stężeń pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 poniżej poziomów dopuszczalnych lub do poziomów dopuszczalnych.

Realizacja działania będzie odbywała się poprzez tworzenie zielonej infrastruktury⁶, zieleni miejskiej, w tym obszarów biologicznie czynnych, rewitalizację zieleni oraz wzbogacanie terenów zieleni (zagęszczanie, dosadzenia) w wybranych gminach województwa mazowieckiego sprzyjających poprawie warunków mikroklimatycznych i powodujących poprawę wymiany ciepłej. W ramach działania nie przewiduje się wykonywania nasadzeń zastępczych wykonywanych w ramach budów, przebudów infrastruktury drogowej i przestrzennej.

Realizacja działania będzie odbywała się poprzez tworzenie funkcyjnych obszarów zielonych w wybranych gminach województwa mazowieckiego sprzyjających poprawie warunków mikroklimatycznych i powodujących poprawę wymiany ciepłej.

Obszary mocno zmienione antropogenicznie, czyli miasta, w tym tereny przemysłowe, ciągi komunikacyjne, są jednocześnie obszarami o złej jakości powietrza, a więc o szkodliwych warunkach życia. Jedną z możliwości poprawy jakości powietrza jest zwiększanie i odzyskiwanie powierzchni biologicznie czynnych w miastach. Najlepszym kierunkiem są rozwiązania z grupy tzw. „nature-based solution” (NBS; rozwiązania oparte o naturę), które nie są wyłącznie działaniami zwiększającymi powierzchnię terenów zielonych. NBS definiuje się jako⁷: rozwiązania oparte i inspirowane naturą (przyrodą), które są opłacalne (wydajne ekonomicznie), dostarczają równocześnie korzyści natury ekologicznej, ekonomicznej i społecznej, a także wspierają adaptację do zmian klimatu. Rozwiązania te wprowadzają m.in. do miast elementy i procesy występujące w naturze i w krajobrazie nieprzekształconym, poprzez działania systemowe, zaadaptowane do warunków lokalnych i efektywne pod względem korzystania z zasobów.

Do takich rozwiązań należą:

- ochrona istniejących elementów zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach;
- wprowadzanie elementów odpowiednio zaprojektowanej zielono-niebieskiej infrastruktury w tereny miejskie, również na obszary zdominowane przez gęstą zabudowę;

⁶ sieć wysokiej jakości naturalnych i seminaturalnych obszarów, która jest strategicznie planowana, projektowana i zarządzana w celu dostarczenia szerokiego wachlarza usług ekosystemowych oraz ochrony różnorodności biologicznej

⁷ Red. J. Zwoździaka, K. Kwiecińskiej, Ł. Szałaty, Nature-Based Solutions Handbook, , Wrocław 2018, s.31

- inne.

Powiększając tereny zieleni miejskiej powinno się wziąć pod uwagę m. in. ich efektywność ekonomiczną, czyli nie wprowadzać rozwiązań wymagających intensywnej pielęgnacji, ciągłego nawodnienia czy intensywnego nawożenia. Natomiast należy wykorzystywać nietypowe powierzchnie występujące w miastach: dachy, pionowe powierzchnie budynków, filary mostów, ekrany przyuliczne, betonowe słupy, wiaty (przystankowe, śmietnikowe). Najbardziej korzystną grupą zieleni są rośliny krzewiaste i drzewiaste, pnącza i rośliny okrywowe, przy czym należy stosować gatunki roślin dostosowane do lokalnych warunków siedliskowych. Powierzchnie jak i gęstość zielonej infrastruktury należy szczególnie zwiększać wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu. Zielona infrastruktura oprócz pochłaniania zanieczyszczeń z atmosfery niesie też wiele innych pozytywnych korzyści, w tym: pochłania CO₂, łagodzi zjawisko miejskiej wyspy ciepła (obniżają temperaturę powietrza, zwiększając wilgotność), zielone ściany zwiększają efektywność energetyczną budynków, zwiększają retencję wód opadowych, wspiera bioróżnorodność ekosystemów, a to wszystko poprawia jakość życia mieszkańców miast. Potencjał pochłaniania przez zieleni (wyznaczony średnio dla wszystkich rodzajów zieleni, czyli wysokiej - drzew, średniej-krzewów oraz niskiej – roślin płożących, trawy, itp.) zanieczyszczeń pyłowych (pyłu całkowitego) wynosi ok. 0,2 kg/m²/rok, natomiast ditlenków azotu od 0,03 do 1,2 kg/m²/rok⁸ w zależności od zastosowanej roślinności i wielkości powierzchni liści. W literaturze nie podano potencjału pochłaniania benzo(a)pirenu, a więc nie ma możliwości wyznaczenia dla tego zanieczyszczenia efektu ekologicznego. Szacowany, średni koszt jednego metra kwadratowego zielonej infrastruktury przyjęto na poziomie 50 zł.

Wyznaczając przewidywany efekt ekologiczny działania, wzięto pod uwagę skład frakcyjny pyłu oraz okres wegetacyjny i przyjęto, wartość wskaźnika pochłaniania:

- dla pyłu zawieszonego PM10 – 0,002 kg/m²/rok,
- dla pyłu zawieszonego PM2,5 – 0,001 kg/m²/rok,
- benzo(a)piren – w literaturze nie podano potencjału pochłaniania benzo(a)pirenu, dlatego nie został wyznaczony efekt ekologiczny.

Tabela 8 Działanie WMaObZi – zwiększanie powierzchni zieleni w wybranych gminach województwa mazowieckiego

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaObZi
1	Typ działania naprawczego	Strefa mazowiecka, strefa miasto Radom – III typ działań - powyżej jednego roku, długoterminowe - na okres nie dłuższy niż 6 lat
2	Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa mazowiecka, strefa miasto Radom: I etap – 2021-01-01 – 2021-12-31 II etap – 2022-01-01 - 2022-12-31 III etap – 2023-01-01 - 2023-12-31 IV etap – 2024-01-01 - 2024-12-31 V etap – 2025-01-01 - 2025-12-31 VI etap – 2026-01-01 - 2026-12-31
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa mazowiecka, strefa miasto Radom: I etap – 2021-12-31 II etap - 2022-12-31 III etap - 2023-12-31 IV etap - 2024-12-31

⁸ Dr Kornelia Kwiecińska, „Nature Based Solutions – introduction”, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, dostęp w internecie: <http://nbswroclaw.manifo.com/>

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaObZi
		V etap - 2025-12-31 VI etap - 2026-12-31
4	Obszar działania	gminy miejskie: Otwock, Mińsk Mazowiecki, Pruszków, Ożarów Mazowiecki, Radom w województwie mazowieckim
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	D: źródła związane z handlem i mieszkalnictwem; A: transport
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	Strefa mazowiecka łącznie: 39 000 000 zł, w tym: I etap – 6 500 000 zł II etap - 6 500 000 zł III etap - 6 500 000 zł IV etap – 6 500 000 zł V etap – 6 500 000 zł VI etap – 6 500 000 zł Strefa miasto Radom łącznie: 21 000 000 zł, w tym: I etap – 3 500 000 zł II etap – 3 500 000 zł III etap – 3 500 000 zł IV etap – 3 500 000 zł V etap - 3 500 000 zł VI etap - 3 500 000 zł
8	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	Budżety gmin, Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska
9	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Wielkość powierzchni nasadzonej zieleni [ha]
10	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Strefa mazowiecka. Redukcja wielkości emisji: Pył zawieszony PM10 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 1,56 Mg, w tym: w 2021 r.- 0,26 Mg/rok w 2022 r.- 0,26 Mg/rok w 2023 r.- 0,26 Mg/rok w 2024 r.- 0,26 Mg/rok w 2025 r.- 0,26 Mg/rok w 2026 r.- 0,26 Mg/rok Pył zawieszony PM2,5 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 0,78 Mg, w tym: w 2021 r.- 0,13 Mg/rok w 2022 r.- 0,13 Mg/rok w 2023 r.- 0,13 Mg/rok w 2024 r.- 0,13 Mg/rok w 2025 r.- 0,13 Mg/rok w 2026 r.- 0,13 Mg/rok Strefa miasto Radom. Redukcja wielkości emisji: Pył zawieszony PM10 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 0,84 Mg, w tym: w 2021 r.- 0,14 Mg/rok

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaObZi
		w 2022 r.- 0,14 Mg/rok w 2023 r.- 0,14 Mg/rok w 2024 r.- 0,14 Mg/rok w 2025 r.- 0,14 Mg/rok w 2026 r.- 0,14 Mg/rok Pył zawieszony PM2,5 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 0,42 Mg, w tym: w 2021 r.- 0,07 Mg/rok w 2022 r.- 0,07 Mg/rok w 2023 r.- 0,07 Mg/rok w 2024 r.- 0,07 Mg/rok w 2025 r.- 0,07 Mg/rok w 2026 r.- 0,07 Mg/rok
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Samorządy gminne

Tabela 9 Wskaźniki [ha] realizacji, szacowany efekt ekologiczny [Mg] oraz koszty [zł] dla działania WMaObZi w wybranych miastach strefy mazowieckiej w latach 2021–2026

Miasto	Wskaźnik realizacji - powierzchnia terenów zielonych [ha/rok] w latach 2021–2026	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM10 [Mg] w każdym roku obowiązywania Programu	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM10 [Mg] łącznie w latach 2021–2026	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM2,5 [Mg] w każdym roku obowiązywania Programu	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM2,5 [Mg] łącznie w latach 2021–2026	Koszty [tys. zł] w każdym roku obowiązywania Programu	Koszty [tys. zł] łącznie w latach 2021–2026
Mińsk Mazowiecki	2,5	0,05	0,3	0,025	0,15	1 250 000	7 500 000
Pruszków	1,5	0,03	0,18	0,015	0,09	750 000	4 500 000
Otwock	8	0,16	0,96	0,08	0,48	4 000 000	24 000 000
Ożarów Mazowiecki	1	0,02	0,12	0,01	0,06	500 000	3 000 000

Tabela 10 Wskaźniki [ha] realizacji, szacowany efekt ekologiczny [Mg] oraz koszty [zł] w ramach działania WMaObZi w strefie miasto Radom

L.p.	Wskaźnik realizacji - powierzchnia terenów zielonych [ha/rok] w latach 2021–2026	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM10 [Mg] w każdym roku obowiązywania Programu	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM10 [Mg] łącznie w latach 2021–2026	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM2,5 [Mg] w każdym roku obowiązywania Programu	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM2,5 [Mg] łącznie w latach 2021–2026	Koszty [zł] w każdym roku obowiązywania Programu	Koszty [zł] łącznie w latach 2021–2026
1.	7	0,14	0,84	0,07	0,42	3 500 000	21 000 000

Do wskaźnika realizacji można doliczyć powierzchnie zieleni zrealizowane na terenie spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych i w pasach drogowych dróg innych niż gminne.

Sposób obliczenia wskaźnika realizacji działania:

- nowe tereny zieleni, tereny biologicznie czynne – należy wliczać cały obszar do wskaźnika realizacji;
- zagęszczanie zieleni na terenach już istniejących lub rewitalizacja terenów zieleni – do wskaźnika realizacji należy wliczać 50% powierzchni, na której było realizowane zadanie;
- zazieleniony areał powierzchni dachu, ściany, wiaty, filaru itp. należy wliczać do ogólnej powierzchni terenów powiększonej zieleni.

Ponadto do wskaźnika realizacji można zaliczyć zieloną infrastrukturę, która została utworzona lub zagęszczona w latach 2019-2020.

1.1.3. Edukacja ekologiczna (kod działania WMaEdEk).

Odpowiedzialnymi za realizację działania są samorządy gminne.

Edukacja ekologiczna jest działaniem niezbędnym, aby wszelkie inne działania oraz programy były realizowane. Edukacja jest to system kształcenia, nabywania postaw, umiejętności i wiedzy. Zła jakość powietrza w strefach województwa mazowieckiego powoduje, że niezbędna jest szeroko rozumiana edukacja ekologiczna wszystkich grup społecznych.

Edukacja ekologiczna – zamiennie nazywana środowiskową – oznacza koncepcję wychowania, przedmiot nauczania oraz działalność edukacyjno-wychowawczą, system kształtowania postaw i poglądów wobec otaczającego świata opartego na szacunku dla środowiska. Przez wieloaspektowe i interdyscyplinarne podejście: uwrażliwia na problemy i zagrożenia środowiskowe, uświadamia ich przyczyny i skutki, uczy metod ich rozwiązywania oraz odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze, a także mobilizuje do czynnego podejmowania działań (osobistych i grupowych) na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Człowiek stanowi integralną i nierozdzielną część środowiska przyrodniczego. Każda jego działalność ma skutki dla środowiska przyrodniczego (pozytywne lub negatywne). Dlatego ważną kwestią jest konieczność uświadamiania ogółowi społeczeństwa niezależnie od wieku istnienia tego wpływu, możliwości i metod jak najmniej szkodliwego funkcjonowania w środowisku i korzystania z jego zasobów. Niezbędne jest także wykazanie i uzmysłowienie konieczności dalekowzrocznego postrzegania wpływu aktualnie podejmowanych działań, przemyślanego i odpowiedzialnego sposobu korzystania ze środowiska.⁹

W ramach Programu ochrony powietrza przewidziano działanie w zakresie edukacji ekologicznej odnoszącej się do poprawy jakości powietrza skierowanej do każdej grupy wiekowej. Akcje edukacyjne promować mają wymianę źródeł ciepła, termomodernizację, wspierające zachowania proekologiczne w zakresie ogrzewania indywidualnego i przyzwyczajzeń transportowych. Akcje edukacyjne powinny mieć na celu uświadamianie całego społeczeństwa i wzbogacanie wiedzy w zakresie:

- zachowań wpływających na jakość powietrza (np. szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych; spalania złej jakości paliwa, w szczególności w kotłach bezklasowych, wpływu użytkowanych pojazdów oraz stylu jazdy);

⁹ Red. M.K. Terlecka, Edukacja ekologiczna Wybrane problemy, Krosno 2014

- skutków zdrowotnych i finansowych złej jakości powietrza;
- działań, które można i należy podejmować, aby lokalnie poprawić jakość powietrza, w tym korzyści jakie niesie dla środowiska:
 - podłączenie do scentralizowanych źródeł ciepła,
 - termomodernizacja budynków,
 - nowoczesne niskoemisyjne źródła ciepła,
 - korzystanie ze zbiorowych systemów komunikacji lub alternatywnych systemów transportu (rower, poruszanie się pieszo),
 - zieleń w miastach;
- informowania mieszkańców o przyjęciu uchwały antysmogowej, jej skutkach oraz konieczności przestrzegania zakazów i ograniczeń zawartych w uchwale;
- kształtowania właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej;
- uświadamiania społeczeństwa nt. negatywnego wpływu transportu indywidualnego (szczególnie najstarszych i najwyższej emisyjnych pojazdów) na stan powietrza i na zdrowie ludzi,
- informowanie mieszkańców o możliwości uzyskania dopłat i skorzystania z finansowych programów gminnych, wojewódzkich, ogólnokrajowych.

Nie ma możliwości wyznaczenia wymiernego wskaźnika efektu ekologicznego działania polegającego na edukacji ekologicznej. Jednak wyłącznie świadome skutków (pozytywnych i negatywnych) swoich działań społeczeństwo podejmuje starania w celu wyeliminowania własnych działań przynoszących negatywne skutki dla środowiska i zmiany swoich przyzwyczajzeń i zachowań na takie, które nie szkodzą środowisku lub pomagają w poprawie jego stanu. Bez edukacji ekologicznej ani uchwała antysmogowa, ani żadne programy finansowe, czy programy ochrony powietrza nie przyniosą oczekiwanych rezultatów.

Średni koszt przeprowadzenia jednej akcji edukacyjnej:

- dla gmin z liczbą ludności poniżej 25 000 - 7000 zł,
- dla gmin z liczbą ludności od 25 000 do 50 000 - 12 000 zł,
- dla gmin z liczbą ludności powyżej 50 000 - 20 000 zł.

Akcje powinny obejmować ogół społeczeństwa w całej gminie/powiecie.

Rodzaje akcji edukacyjnych, które mają być w szczególności prowadzone to:

- organizacja warsztatów/spotkań z mieszkańcami,
- przygotowanie i dystrybucja materiałów edukacyjnych (np. ulotki, plakaty, broszury), również z wykorzystaniem aplikacji mobilnych, stron internetowych, mediów społecznościowych, nośników elektronicznych, ekranów i paneli reklamowych np. w komunikacji miejskiej,
- organizacja wydarzeń, skierowanych do mieszkańców, upowszechniających wiedzę i podnoszących świadomość społeczną np. szkoleń, kampanii informacyjnych, konkursów, promocji, wystaw organizowanych na szczeblu lokalnym,
- organizacja akcji bezpośrednich przy udziale m.in. straży miejskiej/gminnej, kominiarzy, urzędników, duchownych, nauczycieli, lekarzy, którzy podczas wykonywanych rutynowych obowiązków będą przekazywali informacje w zakresie ochrony powietrza,
- podejmowanie inicjatyw mających na celu promocję innowacyjnych rozwiązań.

Akcje edukacyjne mogą być prowadzone przy współudziale lokalnych grup działania i organizacji pozarządowych.

Tabela 11 Działanie WMaEdEk - edukacja ekologiczna

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaEdEk
1	Typ działania naprawczego	Strefa mazowiecka, Strefa aglomeracja warszawska, Strefa miasto Plock, Strefa miasto Radom – III typ działań – powyżej jednego roku, długoterminowe - na okres nie dłuższy niż 6 lat
2	Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa mazowiecka, strefa aglomeracja warszawska, strefa miasto Plock, strefa miasto Radom: I etap – 2021-01-01 - 2021-12-31 II etap – 2022-01-01 - 2022-12-31 III etap – 2023-01-01 - 2023-12-31 IV etap – 2024-01-01 - 2024-12-31 V etap – 2025-01-01 - 2025-12-31 VI etap – 2026-01-01 - 2026-12-31
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa mazowiecka, strefa aglomeracja warszawska, strefa miasto Plock, strefa miasto Radom: I etap – 2021-12-31 II etap - 2022-12-31 III etap - 2023-12-31 IV etap - 2024-12-31 V etap - 2025-12-31 VI etap - 2026-12-31
4	Obszar działania	gminy w województwie mazowieckim
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	D: źródła związane z handlem i mieszkalnictwem
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	Strefa mazowiecka łącznie: 21 888 000 zł, w tym: I etap – 3 648 000 zł II etap – 3 648 000 zł III etap – 3 648 000 zł IV etap – 3 648 000 zł V etap – 3 648 000 zł VI etap – 3 648 000 zł Strefa aglomeracja warszawska łącznie: 600 000 zł, w tym: I etap –100 000 zł II etap – 100 000 zł III etap – 100 000 zł IV etap – 100 000 zł V etap – 100 000 zł VI etap – 100 000 zł Strefa miasto Plock łącznie: 600 000 zł, w tym: I etap –100 000 zł II etap – 100 000 zł III etap – 100 000 zł IV etap – 100 000 zł V etap – 100 000 zł VI etap – 100 000 zł Strefa miasto Radom łącznie: 600 000 zł, w tym: I etap –100 000 zł II etap – 100 000 zł III etap – 100 000 zł IV etap – 100 000 zł V etap – 100 000 zł

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaEdEk
		VI etap – 100 000 zł
8	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	Budżety gminne, Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza, Otwarte Konkursy Ofert
9	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych, w tym w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – liczba osób objętych działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi (szacunkowa liczba osób będących odbiorcami poszczególnych akcji edukacyjnych) – liczba szkół i jednostek oświatowych będących odbiorcami zadania, – liczba egzemplarzy publikacji, ulotek, materiałów informacyjnych i edukacyjnych dostarczonych do odbiorców zadania, – liczba świadczeń udzielonych odbiorcom zadania, np.: liczba godzin szkoleniowych, – liczba usług udzielona odbiorcom np. warsztatów, wykładów, audycji
10	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Brak możliwości oszacowania – działanie wspomagające realizację działania WMaOeUa
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Samorządy gminne

Tabela 12 Wymagana minimalna roczna liczba działań edukacyjnych w gminach województwa mazowieckiego

L.p.	Liczba mieszkańców gminy	Minimalna liczba wymaganych działań edukacyjnych w każdym roku obowiązywania Programu
1	>100 000 osób	minimum 5
2	>50 000 ÷ 100 000 osób	minimum 4
3	>25 000 ÷ 50 000 osób	minimum 3
4	>10 000 ÷ 25 000 osób	minimum 2
5	≤10 000 osób	minimum 1

1.1.4. Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych (kod działania WMaKoUa)

Odpowiedzialnymi za realizację działania są wszystkie samorządy gminne na terenie województwa mazowieckiego w odniesieniu do osób fizycznych niebędących podmiotami korzystającymi ze środowiska.

W odniesieniu do podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, w zakresie zwykłego korzystania ze środowiska za realizację działania odpowiedzialny jest wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

Kontrola jest działaniem niezbędnym, polegającym na weryfikacji stopnia wdrażania uchwały antysmogowej (zestawienia stanu faktycznego ze stanem wymaganym), a także przestrzegania zakazów wprowadzonych tą uchwałą, zakazu spalania odpadów

i pozostałości roślinnych. Kontrola powinna dotyczyć w szczególności wykorzystywanego źródła ciepła lub stosowanego paliwa lub popiołów paleniskowych. Przeprowadzone kontrole mogą wpłynąć na dostosowanie użytkowanych systemów grzewczych do obowiązujących wymagań, a także na zmianę stosowanych paliw, co pośrednio przyczyni się do poprawy jakości powietrza w strefach województwa mazowieckiego. W przypadku, kiedy odpady bądź pozostałości roślinne spalane będą na powierzchni terenu, kontrolą powinny zostać objęte również te działania.

Kontrolę przestrzegania uchwały antysmogowej w odniesieniu do osób fizycznych niebędących podmiotami korzystającymi ze środowiska powinny prowadzić: straż miejska/gminna lub przeszkoleni i upoważnieni pracownicy gminy. Możliwe jest również realizowanie tego działania przez straże międzygminne, których tworzenie jest dobrą praktyką w przypadku gmin, które dotąd nie posiadały własnych organów tego typu. Kontrole należy prowadzić regularnie, ze zwiększoną intensywnością w okresie grzewczym (październik – kwiecień). Kontrole powinny być prowadzone w miejscach, w których istnieje prawdopodobieństwo spalania nieekologicznych paliw, eksploatacja bezklasowego źródła ciepła, bądź niewłaściwego eksploatacja źródła ciepła. Ponowne przeprowadzenie kontroli w tym samym obiekcie może być podyktowane jedynie uzasadnionym podejrzeniem o niedostosowanie się do zalecenia wydanego przez kontrolera podczas poprzedniej kontroli. Zgodnie z art. 380 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219) czynności kontrolne powinny zostać zakończone sporządzeniem protokołu, zawierającym adnotację o czasie reakcji na zgłoszenie.

Prowadzone kontrole mogą być łączone z innymi czynnościami, jak np. inwentaryzacja, przegląd kominiarski, edukacja ekologiczna. Ponadto średni czas reakcji na zgłoszenia mieszkańców dot. nieprawidłowości w korzystaniu z kotłów na paliwo stałe lub dotyczące spalania odpadów powinien wynosić nie więcej niż 12 godzin od zgłoszenia.

Biorąc pod uwagę wynagrodzenie osób przeprowadzających kontrolę, koszty dojazdu do kontrolowanego podmiotu, koszty sprzętu i odzieży roboczej oraz analiz laboratoryjnych, średni koszt kontroli oszacowano na 500 zł.

Tabela 13 Działanie WMaKoUa - kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaKoUa
1	Typ działania naprawczego	Strefa mazowiecka Strefa aglomeracja warszawska Strefa miasto Plock Strefa miasto Radom – III typ działań – powyżej jednego roku, długoterminowe - na okres nie dłuższy niż 6 lat
2	Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa mazowiecka, strefa aglomeracja warszawska, strefa miasto Plock, strefa miasto Radom: I etap – 2021-01-01 - 2021-12-31 II etap – 2022-01-01 - 2022-12-31 III etap – 2023-01-01 - 2023-12-31 IV etap – 2024-01-01 - 2024-12-31 V etap – 2025-01-01 - 2025-12-31 VI etap – 2026-01-01 - 2026-12-31
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa mazowiecka, strefa aglomeracja warszawska, strefa miasto Plock, strefa miasto Radom: I etap - 2021-12-31 II etap - 2022-12-31 III etap - 2023-12-31 IV etap - 2024-12-31 V etap - 2025-12-31 VI etap – 2026-12-31

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaKoUa
4	Obszar działania	gminy w województwie mazowieckim
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	D: źródła związane z handlem i mieszkalnictwem
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	<p>Strefa mazowiecka łącznie: 37 440 000 zł, w tym:</p> <p>I etap – 6 240 000 zł II etap – 6 240 000 zł III etap – 6 240 000 zł IV etap – 6 240 000 zł V etap – 6 240 000 zł VI etap – 6 240 000 zł</p> <p>Strefa aglomeracja warszawska łącznie: 1 500 000 zł, w tym:</p> <p>I etap – 250 000 zł II etap – 250 000 zł III etap – 250 000 zł IV etap – 250 000 zł V etap – 250 000 zł VI etap – 250 000 zł</p> <p>Strefa miasto Płock łącznie: 420 000 zł, w tym:</p> <p>I etap – 70 000 zł II etap – 70 000 zł III etap – 70 000 zł IV etap – 70 000 zł V etap – 70 000 zł VI etap – 70 000 zł</p> <p>Strefa miasto Radom łącznie: 750 000 zł, w tym:</p> <p>I etap – 125 000 zł II etap – 125 000 zł III etap – 125 000 zł IV etap – 125 000 zł V etap – 125 000 zł VI etap – 125 000 zł</p>
8	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	Budżety gminne
9	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie przestrzegania wymagań określonych w uchwale, o której mowa w art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, wraz z podaniem liczby popełnionych wykroczeń, udzielonych pouczeń, wystawionych mandatów oraz spraw skierowanych do sądu 2. Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie spalania odpadów i pozostałości roślinnych wraz z podaniem liczby popełnionych wykroczeń, udzielonych pouczeń, wystawionych mandatów, spraw skierowanych do sądu
10	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Brak możliwości oszacowania – działanie wspomagające realizację działania WMaOeUa

L.p.	Kod działania naprawczego	WMAKoUa
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Samorządy gminne Wojewódzki inspektor ochrony środowiska

Liczba kontroli wymaganych do przeprowadzenia została uzależniona od liczby mieszkańców w gminie oraz od liczby kotłów niezbędnych do wymiany.

Tabela 14 Wymagana minimalna liczba kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych do przeprowadzenia rocznie w zależności od liczby mieszkańców i liczby kotłów do wymiany w gminie [szt.]

L.p.	Gmina	Rodzaj gminy	Wymagana minimalna liczba kontroli [szt.]
1	Andrzejewo	gmina wiejska	25
2	Baboszewo	gmina wiejska	25
3	Baranowo	gmina wiejska	25
4	Baranów	gmina wiejska	25
5	Belsk Duży	gmina wiejska	25
6	Białobrzegi	miasto	25
7	Białobrzegi	obszar wiejski	25
8	Bielany	gmina wiejska	10
9	Bielsk	gmina wiejska	25
10	Biezuń	miasto	10
11	Biezuń	obszar wiejski	25
12	Błędów	gmina wiejska	25
13	Błonie	miasto	25
14	Błonie	obszar wiejski	10
15	Bodzanów	gmina wiejska	25
16	Boguty-Pianki	gmina wiejska	10
17	Borkowice	gmina wiejska	25
18	Borowie	gmina wiejska	25
19	Brańszczyk	gmina wiejska	25
20	Brochów	gmina wiejska	25
21	Brok	miasto	10
22	Brok	obszar wiejski	10
23	Brudzeń Duży	gmina wiejska	25
24	Brwinów	miasto	25
25	Brwinów	obszar wiejski	25
26	Bulkowo	gmina wiejska	25
27	Cegłów	gmina wiejska	25
28	Celestynów	gmina wiejska	50
29	Ceranów	gmina wiejska	10
30	Chlewiska	gmina wiejska	25
31	Chorzele	miasto	10
32	Chorzele	obszar wiejski	25
33	Chotcza	gmina wiejska	10
34	Chynów	gmina wiejska	50

L.p.	Gmina	Rodzaj gminy	Wymagana minimalna liczba kontroli [szt.]
35	Ciechanów	gmina miejska	25
36	Ciechanów	gmina wiejska	140
37	Ciepielów	gmina wiejska	25
38	Czarnia	gmina wiejska	10
39	Czernice Borowe	gmina wiejska	10
40	Czerwin	gmina wiejska	25
41	Czerwińsk nad Wisłą	gmina wiejska	50
42	Czerwonka	gmina wiejska	10
43	Czosnów	gmina wiejska	50
44	Dąbrówka	gmina wiejska	25
45	Dębe Wielkie	gmina wiejska	50
46	Długosiodło	gmina wiejska	25
47	Dobre	gmina wiejska	25
48	Domanice	gmina wiejska	10
49	Drobin	obszar wiejski	10
50	Drobin	miasto	10
51	Dzierżążnia	gmina wiejska	10
52	Dzierzgowo	gmina wiejska	10
53	Garbatka-Letnisko	gmina wiejska	25
54	Garwolin	gmina miejska	70
55	Garwolin	gmina wiejska	70
56	Gąbin	miasto	10
57	Gąbin	obszar wiejski	25
58	Gielniów	gmina wiejska	25
59	Głinojeck	miasto	10
60	Głinojeck	obszar wiejski	10
61	Głowaczów	gmina wiejska	25
62	Gniewoszków	gmina wiejska	10
63	Gołymin-Ośrodek	gmina wiejska	10
64	Gostynin	gmina miejska	70
65	Gostynin	gmina wiejska	70
66	Goszczyn	gmina wiejska	10
67	Goworowo	gmina wiejska	50
68	Gozdowo	gmina wiejska	25
69	Góra Kalwaria	miasto	10
70	Góra Kalwaria	obszar wiejski	50
71	Górzno	gmina wiejska	25
72	Gózd	gmina wiejska	50
73	Grabów nad Pilicą	gmina wiejska	25
74	Grębków	gmina wiejska	25
75	Grodzisk Mazowiecki	miasto	140
76	Grodzisk Mazowiecki	obszar wiejski	70
77	Grójec	miasto	50

L.p.	Gmina	Rodzaj gminy	Wymagana minimalna liczba kontroli [szt.]
78	Grójec	obszar wiejski	25
79	Grudusk	gmina wiejska	10
80	Gzy	gmina wiejska	25
81	Halinów	miasto	25
82	Halinów	obszar wiejski	70
83	Huszew	gmina wiejska	25
84	Ilów	gmina wiejska	25
85	Ilża	miasto	25
86	Ilża	obszar wiejski	50
87	Izabelin	gmina wiejska	25
88	Jabłonna	gmina wiejska	50
89	Jabłonna Lacka	gmina wiejska	25
90	Jadów	gmina wiejska	25
91	Jaktorów	gmina wiejska	70
92	Jakubów	gmina wiejska	25
93	Jasieniec	gmina wiejska	25
94	Jastrząb	gmina wiejska	25
95	Jastrzębia	gmina wiejska	25
96	Jedlińsk	gmina wiejska	70
97	Jedlnia-Letnisko	gmina wiejska	50
98	Jednoróżec	gmina wiejska	25
99	Joniec	gmina wiejska	25
100	Józefów	gmina miejska	150
101	Kadzidło	gmina wiejska	70
102	Kałużyn	miasto	10
103	Kałużyn	obszar wiejski	25
104	Kampinos	gmina wiejska	10
105	Karczew	miasto	25
106	Karczew	obszar wiejski	50
107	Karniewo	gmina wiejska	25
108	Kazanów	gmina wiejska	25
109	Klembów	gmina wiejska	25
110	Klwów	gmina wiejska	10
111	Kobyłka	gmina miejska	50
112	Kołbiel	gmina wiejska	25
113	Konstancin-Jeziorna	miasto	50
114	Konstancin-Jeziorna	obszar wiejski	25
115	Korczew	gmina wiejska	25
116	Korytnica	gmina wiejska	50
117	Kosów Lacki	miasto	10
118	Kosów Lacki	obszar wiejski	25
119	Kotuń	gmina wiejska	50
120	Kowala	gmina wiejska	50

L.p.	Gmina	Rodzaj gminy	Wymagana minimalna liczba kontroli [szt.]
121	Kozienice	miasto	50
122	Kozienice	obszar wiejski	50
123	Krasne	gmina wiejska	10
124	Krasnosielc	gmina wiejska	25
125	Krzynowłoga Mała	gmina wiejska	10
126	Kuczbork-Osada	gmina wiejska	25
127	Latowicz	gmina wiejska	25
128	Legionowo	gmina miejska	25
129	Lelis	gmina wiejska	50
130	Leoncin	gmina wiejska	25
131	Leszno	gmina wiejska	25
132	Lesznowola	gmina wiejska	50
133	Lipowiec Kościelny	gmina wiejska	10
134	Lipsko	miasto	25
135	Lipsko	obszar wiejski	50
136	Liw	gmina wiejska	50
137	Lubowidz	gmina wiejska	25
138	Lutocin	gmina wiejska	25
139	Łaskarzew	gmina miejska	25
140	Łaskarzew	gmina wiejska	25
141	Łąck	gmina wiejska	25
142	Łochów	miasto	50
143	Łochów	obszar wiejski	70
144	Łomianki	miasto	25
145	Łomianki	obszar wiejski	25
146	Łosice	miasto	25
147	Łosice	obszar wiejski	25
148	Łyse	gmina wiejska	25
149	Maciejowice	gmina wiejska	25
150	Magnuszew	gmina wiejska	25
151	Maków Mazowiecki	gmina miejska	25
152	Mała Wieś	gmina wiejska	25
153	Małkinia Górna	gmina wiejska	70
154	Marki	gmina miejska	140
155	Miastków Kościelny	gmina wiejska	25
156	Michałowice	gmina wiejska	50
157	Miedzna	gmina wiejska	25
158	Milanówek	gmina miejska	25
159	Mińsk Mazowiecki	gmina miejska	140
160	Mińsk Mazowiecki	gmina wiejska	70
161	Mirów	gmina wiejska	10
162	Mława	gmina miejska	140
163	Młodzieszyn	gmina wiejska	25

L.p.	Gmina	Rodzaj gminy	Wymagana minimalna liczba kontroli [szt.]
164	Młynarze	gmina wiejska	10
165	Mochowo	gmina wiejska	25
166	Mogielnica	obszar wiejski	10
167	Mogielnica	miasto	25
168	Mokobody	gmina wiejska	25
169	Mordy	miasto	10
170	Mordy	obszar wiejski	25
171	Mrozy	miasto	10
172	Mrozy	obszar wiejski	25
173	Mszczonów	miasto	10
174	Mszczonów	obszar wiejski	25
175	Myszyniec	miasto	10
176	Myszyniec	obszar wiejski	25
177	Nadarzyn	gmina wiejska	50
178	Naruszewo	gmina wiejska	25
179	Nasielsk	miasto	25
180	Nasielsk	obszar wiejski	50
181	Nieporęt	gmina wiejska	50
182	Nowa Sucha	gmina wiejska	25
183	Nowe Miasto	gmina wiejska	25
184	Nowe Miasto nad Pilicą	miasto	10
185	Nowe Miasto nad Pilicą	obszar wiejski	10
186	Nowy Duninów	gmina wiejska	10
187	Nowy Dwór Mazowiecki	gmina miejska	50
188	Nur	gmina wiejska	25
189	Obryte	gmina wiejska	25
190	Odrzywół	gmina wiejska	25
191	Ojrzeń	gmina wiejska	10
192	Olszanka	gmina wiejska	25
193	Olszewo-Borki	gmina wiejska	50
194	Opinogóra Górna	gmina wiejska	10
195	Orońsko	gmina wiejska	25
196	Osieck	gmina wiejska	10
197	Ostrołęka	gmina miejska	50
198	Ostrów Mazowiecka	gmina miejska	70
199	Ostrów Mazowiecka	gmina wiejska	70
200	Otwock	gmina miejska	70
201	Ożarów Mazowiecki	miasto	25
202	Ożarów Mazowiecki	obszar wiejski	25
203	Pacyna	gmina wiejska	10
204	Paprotnia	gmina wiejska	25
205	Parysów	gmina wiejska	25
206	Piaseczno	miasto	140

L.p.	Gmina	Rodzaj gminy	Wymagana minimalna liczba kontroli [szt.]
207	Piaseczno	obszar wiejski	50
208	Piastów	gmina miejska	50
209	Pilawa	miasto	25
210	Pilawa	obszar wiejski	25
211	Pionki	gmina miejska	50
212	Pionki	gmina wiejska	50
213	Platerów	gmina wiejska	25
214	Płock	gmina miejska	140
215	Płoniawy-Bramura	gmina wiejska	25
216	Płońsk	gmina miejska	50
217	Płońsk	gmina wiejska	50
218	Pniewy	gmina wiejska	10
219	Podkowa Leśna	gmina miejska	10
220	Pokrzywnica	gmina wiejska	25
221	Policzna	gmina wiejska	25
222	Pomiechówek	gmina wiejska	50
223	Poświętne	gmina wiejska	25
224	Potworów	gmina wiejska	25
225	Prażmów	gmina wiejska	50
226	Promna	gmina wiejska	25
227	Pruszków	gmina miejska	10
228	Przasnysz	gmina miejska	25
229	Przasnysz	gmina wiejska	50
230	Przesmyki	gmina wiejska	25
231	Przyłęk	gmina wiejska	25
232	Przysucha	miasto	25
233	Przysucha	obszar wiejski	25
234	Przytyk	gmina wiejska	25
235	Pułtusk	miasto	50
236	Pułtusk	obszar wiejski	50
237	Puszcza Mariańska	gmina wiejska	25
238	Raciąż	gmina miejska	25
239	Raciąż	gmina wiejska	50
240	Radom	gmina miejska	250
241	Radzanowo	gmina wiejska	50
242	Radzanów	gmina wiejska	10
243	Radzanów	gmina wiejska	10
244	Radziejowice	gmina wiejska	25
245	Radzymin	miasto	50
246	Radzymin	obszar wiejski	25
247	Raszyn	gmina wiejska	70
248	Regimin	gmina wiejska	10
249	Repki	gmina wiejska	25

L.p.	Gmina	Rodzaj gminy	Wymagana minimalna liczba kontroli [szt.]
250	Rościszewo	gmina wiejska	25
251	Różan	miasto	10
252	Różan	obszar wiejski	10
253	Rusinów	gmina wiejska	25
254	Rybno	gmina wiejska	25
255	Rząśnik	gmina wiejska	25
256	Rzecznów	gmina wiejska	25
257	Rzekuń	gmina wiejska	50
258	Rzewnie	gmina wiejska	10
259	Sabnie	gmina wiejska	25
260	Sadowne	gmina wiejska	25
261	Sanniki	miasto	10
262	Sanniki	obszar wiejski	10
263	Sarnaki	gmina wiejska	25
264	Serock	miasto	10
265	Serock	obszar wiejski	50
266	Sieciechów	gmina wiejska	25
267	Siedlce	gmina wiejska	140
268	Siedlce	gmina miejska	140
269	Siemiatkowo	gmina wiejska	25
270	Siennica	gmina wiejska	25
271	Sienno	gmina wiejska	50
272	Sierpc	gmina miejska	50
273	Sierpc	gmina wiejska	70
274	Skaryszew	miasto	25
275	Skaryszew	obszar wiejski	50
276	Skórzec	gmina wiejska	50
277	Słubice	gmina wiejska	10
278	Słupno	gmina wiejska	50
279	Sobienie-Jeziory	gmina wiejska	25
280	Sobolew	gmina wiejska	50
281	Sochaczew	gmina miejska	140
282	Sochaczew	gmina wiejska	140
283	Sochocin	gmina wiejska	25
284	Sokołów Podlaski	gmina miejska	50
285	Sokołów Podlaski	gmina wiejska	70
286	Solec nad Wisłą	gmina wiejska	25
287	Somianka	gmina wiejska	25
288	Sońsk	gmina wiejska	25
289	Stanisławów	gmina wiejska	25
290	Stara Biała	gmina wiejska	50
291	Stara Błotnica	gmina wiejska	25
292	Stara Kornica	gmina wiejska	25

L.p.	Gmina	Rodzaj gminy	Wymagana minimalna liczba kontroli [szt.]
293	Stare Babice	gmina wiejska	50
294	Staroźreby	gmina wiejska	25
295	Stary Lubotyń	gmina wiejska	25
296	Sterdyń	gmina wiejska	25
297	Stoczek	gmina wiejska	25
298	Strachówka	gmina wiejska	10
299	Stromiec	gmina wiejska	25
300	Strzegowo	gmina wiejska	25
301	Stupsk	gmina wiejska	25
302	Suchożebry	gmina wiejska	25
303	Sulejówek	gmina miejska	140
304	Sypniewo	gmina wiejska	10
305	Szczawin Kościelny	gmina wiejska	25
306	Szczutowo	gmina wiejska	25
307	Szelków	gmina wiejska	25
308	Szreńsk	gmina wiejska	25
309	Szulborze Wielkie	gmina wiejska	10
310	Szydłowiec	miasto	25
311	Szydłowiec	obszar wiejski	25
312	Szydłowo	gmina wiejska	25
313	Świercze	gmina wiejska	25
314	Tarczyn	miasto	10
315	Tarczyn	obszar wiejski	10
316	Tczów	gmina wiejska	25
317	Teresin	gmina wiejska	70
318	Tłuszcz	miasto	10
319	Tłuszcz	obszar wiejski	50
320	Trojanów	gmina wiejska	50
321	Troszyn	gmina wiejska	25
322	Warka	miasto	50
324	Warka	obszar wiejski	50
324	Warszawa	gmina miejska	500
325	Wąsewo	gmina wiejska	25
326	Węgrów	gmina miejska	50
327	Wiązowna	gmina wiejska	70
328	Wieczfnia Kościelna	gmina wiejska	10
329	Wieliszew	gmina wiejska	50
330	Wieniawa	gmina wiejska	25
331	Wierzbica	gmina wiejska	50
332	Wierzbno	gmina wiejska	25
333	Wilga	gmina wiejska	25
334	Winnica	gmina wiejska	25
335	Wiskitki	gmina wiejska	25

L.p.	Gmina	Rodzaj gminy	Wymagana minimalna liczba kontroli [szt.]
336	Wiśniew	gmina wiejska	25
337	Wiśniewo	gmina wiejska	25
338	Wodynie	gmina wiejska	25
339	Wolanów	gmina wiejska	50
340	Wołomin	miasto	70
341	Wołomin	obszar wiejski	70
342	Wyszaków	miasto	70
343	Wyszaków	obszar wiejski	50
344	Wyszogród	miasto	10
345	Wyszogród	obszar wiejski	10
346	Wyśmierzyce	miasto	10
347	Wyśmierzyce	obszar wiejski	10
348	Zabrodzie	gmina wiejska	25
349	Zakroczym	miasto	10
350	Zakroczym	obszar wiejski	25
351	Zakrzew	gmina wiejska	140
352	Załuski	gmina wiejska	25
353	Zaręby Kościelne	gmina wiejska	25
354	Zatory	gmina wiejska	25
355	Zawidz	gmina wiejska	25
356	Ząbki	gmina miejska	70
357	Zbuczyn	gmina wiejska	70
358	Zielonka	gmina miejska	50
359	Zwoleń	miasto	25
360	Zwoleń	obszar wiejski	25
361	Żabia Wola	gmina wiejska	50
362	Żelechów	miasto	25
363	Żelechów	obszar wiejski	25
364	Żuromin	miasto	25
365	Żuromin	obszar wiejski	50
366	Żyrardów	gmina miejska	140

Wymagana minimalna liczba kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych do przeprowadzenia rocznie w całym województwie mazowieckim wyniosła łącznie 13 370.

1.1.5. Ograniczanie wtórnej emisji pyłu – czyszczenie ulic na mokro w gminach miejskich województwa mazowieckiego, w granicach obszaru zabudowanego, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści we wszystkich gminach województwa mazowieckiego (kod działania WMaMMu).

Odpowiedzialnymi za czyszczenie ulic na mokro są samorządy gminne na terenie województwa mazowieckiego oraz zarządy dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych.

Odpowiedzialnymi za stosowanie zakazu używania dmuchaw są samorządy gminne na terenie województwa mazowieckiego, zarządy dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych oraz podmioty korzystające ze środowiska¹⁰ i osoby fizyczne niebędące podmiotami korzystającymi ze środowiska.

Działanie polega na:

1. czyszczeniu utwardzonych ulic na mokro - prowadzone będzie przy temperaturach powietrza powyżej 3°C, w okresach bezdeszczowych,
2. wyeliminowaniu dmuchaw do liści.

Przeprowadzone analizy stężeń pyłów pochodzących od transportu drogowego wskazują, że powodem wysokich stężeń pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 jest znaczny udział emisji wtórnej pyłu wzniesanego z powierzchni ulic przez przejeżdżające pojazdy. Na podstawie tych analiz szacuje się, że wielkość tego typu emisji wtórnej wynosi: dla pyłu zawieszonego PM10 – do 60% i dla pyłu zawieszonego PM2,5 – do 15% łącznej emisji pyłu. Jedynym sposobem na zmniejszenie jego udziału jest poprawa czystości jezdni oraz ich otoczenia poprzez częste ich czyszczenie na mokro. W rocznej ocenie jakości powietrza w województwie mazowieckim za 2018 rok, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wskazuje, że niezwykle ważne jest czyszczenie ulic na mokro z zalegających na nich osadów (zwłaszcza po okresie zimowym). Prace czyszczące muszą odbywać się na mokro, w przeciwnym razie pył jest rozwiewany, a nie usuwany.

Jak pokazuje poniższa tabela, w porównaniu z innymi metodami czyszczenia jezdni, czyszczenie ulic na mokro daje skuteczność redukcji emisji wtórnej pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 do 100%.

Tabela 15 Skuteczność [%] obniżania emisji pyłu zawieszonego z unosu poprzez sprzątnięcie dróg

Metoda	Typ ulicy	Skuteczność (obniżenie emisji pyłu zawieszonego)	Uwagi
Zamiatanie ulic na sucho, bez odkurzania z częstotliwością raz na 14 dni	Ulice lokalne	7%	Średnio po 5,5 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
Zamiatanie ulic na sucho, bez odkurzania z częstotliwością raz na 14 dni	Główne arterie	11%	Średnio po 5,5 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
Zamiatanie ulic na sucho, z odkurzaniem pyłu zawieszonego PM10 z częstotliwością raz na 14 dni	Ulice lokalne	16%	Średnio po 8,6 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
Zamiatanie ulic na sucho, z odkurzaniem pyłu zawieszonego PM10 z częstotliwością raz na 14 dni	Główne arterie	26%	Średnio po 8,6 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
Zamiatanie ulic na sucho, bez odkurzania z częstotliwością raz na miesiąc	Ulice lokalne	4%	Średnio po 5,5 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania
Zamiatanie ulic na sucho, bez odkurzania z częstotliwością raz na miesiąc	Główne arterie	4%	Średnio po 5,5 dniach od zamiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zamiatania

¹⁰ w rozumieniu art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219)

Metoda	Typ ulicy	Skuteczność (obniżenie emisji pyłu zawieszonego)	Uwagi
Zmiatanie ulic na sucho, z odkurzaniem pyłu zawieszonego PM10 z częstotliwością raz na miesiąc	Ulice lokalne	9%	Średnio po 8,6 dniach od zmiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zmiatania
Zmiatanie ulic na sucho, z odkurzaniem pyłu zawieszonego PM10 z częstotliwością raz na miesiąc	Główne arterie	9%	Średnio po 8,6 dniach od zmiatania osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed zmiatania
Mycie na mokro	Wszystkie ulice	do 100%	W celu uzyskania skuteczności 100% zakłada się całkowite wysuszenie drogi przed wznowieniem ruchu ¹¹ Średnio po ok. 3 dniach od mycia osiągnięty zostaje stan zabrudzenia sprzed mycia, w przypadku, gdy jezdnia jest wysuszona po ok. 7 dniach, w przypadku opadów deszczu po więcej niż 7 dniach

Źródło: Wrap Fugitive Dust Handbook

Bardzo ważnym elementem całego procesu jest częstotliwość zmywania ulic i chodników. Działanie należy wykonywać poprzez:

1. mycie dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych, przynajmniej 6 razy w roku, w okresie wiosennym, letnim i jesiennym, w okresach bezdeszczowych
2. mycie wszystkich ulic w obszarach zabudowanych¹², raz w roku, po okresie zimowym (najpóźniej do 30 kwietnia).

Koszt działania uzależniony jest od długości dróg w danej gminie i wynosi od 200 – 800 zł/km.

Wtórna emisja pyłu, w wielkościach porównywalnych z emisją wniecaną przez przejeżdżające pojazdy powstaje również w wyniku używania dmuchaw do liści. Jedynym sposobem na wyeliminowanie tej emisji jest nieużywanie ww. urządzeń. Dlatego też, dodatkowo, w ramach działania zakazuje się używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści we wszystkich gminach województwa mazowieckiego.

Tabela 16 Działanie WMaMMu - Ograniczanie wtórnej emisji pyłu – czyszczenie ulic na mokro w gminach miejskich województwa mazowieckiego, w granicach obszaru zabudowanego, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści we wszystkich gminach województwa mazowieckiego

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaMMu
1	Typ działania naprawczego	Strefa mazowiecka Strefa aglomeracja warszawska Strefa miasto Płock Strefa miasto Radom – III typ działań – powyżej jednego roku, długoterminowe - na okres nie dłuższy niż 6 lat
2	Planowane daty rozpoczęcia i	Strefa mazowiecka, strefa aglomeracja warszawska, strefa miasto Płock, strefa miasto Radom:

¹¹ W praktyce niemożliwe jest uzyskanie całkowitej redukcji emisji z unosu, ze względu na brak praktyki zamykania dróg na czas mycia na mokro.

¹² Obszar zabudowany wyznaczony znakami drogowymi: D-42 i D-43 określonymi w rozporządzeniu Ministrów Infrastruktury oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2310)

L.p.	Kod działania naprawczego	WMaMMu
	zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	I etap – 2021-01-01 - 2021-12-31 II etap – 2022-01-01 - 2022-12-31 III etap – 2023-01-01 - 2023-12-31 IV etap – 2024-01-01 - 2024-12-31 V etap – 2025-01-01 - 2025-12-31 VI etap – 2026-01-01 - 2026-12-31
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa mazowiecka, strefa aglomeracja warszawska, strefa miasto Płock, strefa miasto Radom: I etap - 2021-12-31 II etap - 2022-12-31 III etap - 2023-12-31 IV etap - 2024-12-31 V etap - 2025-12-31 VI etap – 2026-12-31
4	Obszar działania	gminy miejskie w województwie mazowieckim
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	A: transport
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	Koszt działania uzależniony jest od długości dróg w danej gminie i wynosi od 200 – 800 zł/km. Przyjmując średni koszt miotły – 30 zł i średni koszt dmuchawy 300 zł – uniknięty koszt zakazu używania dmuchaw wynosi 270 zł na jedną dmuchawę.
8	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	Budżet gminy, budżety zarządców dróg
9	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Częstotliwość mycia dróg [ilość myć/rok]
10	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Ze względu na resuspensję pyłu działanie ma czasowy efekt ekologiczny. Efekt ekologiczny utrzymuje się od kilku do kilkunastu dni, w zależności od warunków pogodowych (opad – powodujący wymywanie), temperatury ujemne powodujące konieczność solenia, wysokie temperatury dodatnie powodujące wysychanie gruntów i unoszenie pyłu z gruntu na drogi, itp.)
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Samorząd gminny, zarządcy dróg – w zakresie czyszczenia ulic i zakazu używania dmuchaw do liści. Podmioty korzystające ze środowiska oraz osoby fizyczne niebędące podmiotami korzystającymi ze środowiska – w zakresie zakazu używania dmuchaw do liści

1.2. Dodatkowe działania naprawcze w strefie aglomeracja warszawska.

Bardzo duże natężenie ruchu na głównych ciągach komunikacyjnych w Warszawie powoduje przekraczanie średniorocznego poziomu dopuszczalnego ditlenku azotu oraz średniodobowego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10. Ze względu na rosnącą z roku na rok ilość pojazdów poruszających się po drogach oraz ograniczone możliwości przenoszenia tego ruchu na inne odcinki dróg, czy poza miasto działania muszą skupić się na rozwoju ekologicznej komunikacji miejskiej, ograniczeniu ruchu samochodów

osobowych, upłynnieniu ruchu oraz zwiększaniu powierzchni zieleni wzdłuż dróg, która mogłaby pochłaniać zanieczyszczenia.

Wskazuje się następujące działania:

1.2.1. Zwiększanie powierzchni zieleni, w tym nasadzenia zieleni średniej wzdłuż największych ciągów komunikacyjnych w Warszawie, o średnim dobowym ruchu pojazdów w roku (SDR) > 30 000 pojazdów (kod działania SaWaObZi).

Za wykonanie działania odpowiedzialny jest samorząd gminny.

Z analiz przeprowadzonych w Programie wynika, że w strefie aglomeracja warszawska, po zrealizowaniu działania WMaOePow, nadal mogą występować przekroczenia dla pyłu zawieszonego PM10 w obszarze - Mz18aWaPM10d01. W związku z powyższym, w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 konieczne jest podjęcie dodatkowych działań. Jednocześnie nasadzenia zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych przyczyniać się będą do obniżenia stężeń ditlenku azotu.

Realizacja działania będzie odbywała się poprzez tworzenie zielonej infrastruktury¹³, zieleni miejskiej, w tym obszarów biologicznie czynnych, rewitalizację zieleni, wzbogacanie terenów zieleni (zagęszczanie, dosadzenia) oraz nasadzenia roślinności pełniące m.in. funkcje izolacji przeciwpylowej i przeciwigazowej wzdłuż dróg, co może wpłynąć na ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych i innych oraz na poprawę warunków mikroklimatycznych.

W ramach działania nie przewiduje się wykonywania nasadzeń zastępczych wykonywanych w ramach budów, przebudów infrastruktury drogowej i przestrzennej.

Wartość wskaźnika pochłaniania przez zieleni wynosi:

- dla pyłu zawieszonego PM10 – 0,002 kg/m²/rok,
- dla pyłu zawieszonego PM2,5 - 0,001 kg/m²/rok,
- dla ditlenku azotu - NO₂ - 0,7 kg/m²/rok.

Tabela 17 Działanie SaWaZiDr - zwiększanie powierzchni zieleni, w tym nasadzenia zieleni średniej wzdłuż największych ciągów komunikacyjnych w Warszawie, o średnim dobowym ruchu pojazdów w roku (SDR) > 30 000 pojazdów

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWaZiDr
1	Typ działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska - III typ działań - powyżej jednego roku, długoterminowe - na okres nie dłuższy niż 6 lat
2	Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: I etap – 2021-01-01 – 2021-12-31 II etap – 2022-01-01 - 2022-12-31 III etap – 2023-01-01 - 2023-12-31 IV etap – 2024-01-01 - 2024-12-31 V etap – 2025-01-01 - 2025-12-31 VI etap – 2026-01-01 - 2026-12-31
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: I etap – 2021-12-31 II etap - 2022-12-31 III etap - 2023-12-31 IV etap - 2024-12-31 V etap - 2025-12-31 VI etap - 2026-12-31
4	Obszar działania	Strefa aglomeracja warszawska

¹³ sieć wysokiej jakości naturalnych i seminaturalnych obszarów, która jest strategicznie planowana, projektowana i zarządzana w celu dostarczenia szerokiego wachlarza usług ekosystemowych oraz ochrony różnorodności biologicznej

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWaZiDr
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	D: źródła związane z handlem i mieszkalnictwem; A: transport
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska łącznie: 225 000 000 zł, w tym: I etap – 37 500 000 zł II etap – 37 500 000 zł III etap – 37 500 000 zł IV etap – 37 500 000 zł V etap - 37 500 000 zł VI etap - 37 500 000 zł
8	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	Budżet gminy, Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza
9	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Wzrost powierzchni [ha] zieleni
10	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska. Redukcja wielkości emisji: Pył zawieszony PM10 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 9,0 Mg, w tym: w 2021 r.- 1,5 Mg/rok w 2022 r.- 1,5 Mg/rok w 2023 r.- 1,5 Mg/rok w 2024 r.- 1,5 Mg/rok w 2025 r.- 1,5 Mg/rok w 2026 r.- 1,5 Mg/rok Pył zawieszony PM2,5 – łącznie po zrealizowaniu Programu – 4,5 Mg, w tym: w 2021 r.- 0,75 Mg/rok w 2022 r.- 0,75 Mg/rok w 2023 r.- 0,075 Mg/rok w 2024 r.- 0,075 Mg/rok w 2025 r.- 0,075 Mg/rok w 2026 r.- 0,75 Mg/rok Ditlenek azotu – łącznie po zrealizowaniu Programu – 3 150,0 Mg, w tym: w 2021 r.- 525,0 Mg/rok w 2022 r.- 525,0 Mg/rok w 2023 r.- 525,0 Mg/rok w 2024 r.- 525,0 Mg/rok w 2025 r.- 525,0 Mg/rok w 2026 r.- 525,0 Mg/rok
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za	Samorząd gminny

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWaZiDr
	realizację działania naprawczego	

Tabela 18 Wskaźniki [ha] realizacji, szacowany efekt ekologiczny [Mg] oraz koszty [tys. zł] dla działania SaWaObZi w strefie aglomeracja warszawska w latach 2021–2026

L.p.	Wskaźnik realizacji - powierzchnia terenów zielonych [ha/rok] w latach 2021–2026	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM10 [Mg] w każdym roku obowiązywania Programu	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM10 [Mg] łącznie w latach 2021–2026	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM2,5 [Mg] w każdym roku obowiązywania Programu	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu PM2,5 [Mg] łącznie w latach 2021–2026	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu NO ₂ [Mg] w każdym roku obowiązywania Programu	Efekt ekologiczny – obniżenie emisji pyłu NO ₂ [Mg] łącznie w latach 2021–2026	Koszty [tys. zł] w każdym roku obowiązywania Programu	Koszty [tys. zł] łącznie w latach 2021–2026
1.	75	1,5	9,00	0,75	4,5	525,0	3 150	37 500	225 000

Do wskaźnika realizacji można doliczyć powierzchnie zieleni zrealizowane na terenie spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych i w pasach drogowych dróg innych niż gminne.

Sposób obliczenia wskaźnika realizacji działania:

- nowe tereny zieleni, tereny biologicznie czynne – należy wliczać cały obszar do wskaźnika realizacji;
- zagęszczanie zieleni na terenach już istniejących lub rewitalizacja terenów zieleni – do wskaźnika realizacji należy wliczać 50% powierzchni, na której było realizowane zadanie;
- zazieleniony areał powierzchni dachu, ściany, wiaty, filaru itp. należy wliczać do ogólnej powierzchni terenów powiększonej zieleni.

Ponadto do wskaźnika realizacji można zaliczyć zieloną infrastrukturę, która została utworzona lub zagęszczona w latach 2019-2020.

1.2.2. Poprawa jakości taboru komunikacji miejskiej poprzez wymianę autobusów na autobusy o napędzie elektrycznym lub spełniające przynajmniej normę EURO VI, w strefie aglomeracja warszawska (kod działania SaWaKoMi).

Za realizację działania odpowiedzialne są Miejskie Zakłady Autobusowe Sp. z o.o. W ramach działania przewidziano:

- zakup 130 sztuk autobusów o napędzie elektrycznym do końca roku 2021,
- w latach 2020–2022 wycofanie co najmniej 245 szt. autobusów, w tym:
 - w 2020 r. co najmniej 135 szt. (EURO III i EURO IV),
 - w 2021 r. co najmniej 50 szt. (EURO IV),
 - w 2022 r. co najmniej 60 szt. (EURO IV),
- w latach 2022–2026 corocznie wymiana co najmniej 10 autobusów niespełniających normy EURO VI.

Tabela 19 Współczynniki emisji dla autobusów w zależności od normy pojazdu¹⁴

Rodzaj pojazdu	Norma pojazdu	NO _x ¹⁵ [g/km]	PM ¹⁶ [g/km]	B(a)P[g/km]
Autobusy zasilane CNG	Euro I – 91/542/EEC I	16,5	0,02	Nie dotyczy
Autobusy zasilane CNG	Euro II – 91/542/EEC II	15,0	0,01	Nie dotyczy
Autobusy zasilane CNG	Euro III – 2000	10,0	0,01	5,00E-08
Autobusy zasilane CNG	Norma EEV	2,50	0,005	3,00E-08
Autobusy Miejskie	Tradycyjne	16,5	0,909	9,00E-07
Autobusy Miejskie	HD Euro I – 31/542/EEC I	10,1	0,479	9,00E-07
Autobusy Miejskie	HD Euro II – 91/542/EEC II	10,7	0,22	9,00E-07
Autobusy Miejskie	HD Euro III – 2000	9,38	0,207	9,00E-07
Autobusy Miejskie	HD Euro IV – 2005	5,42	0,0462	9,00E-07
Autobusy Miejskie	HD Euro V – 2008	3,09	0,0462	9,00E-07
Autobusy Miejskie	HD – Euro VI	0,597	0,0023	9,00E-07

Tabela 20 Działanie SaWaKoMi - poprawa jakości taboru komunikacji miejskiej poprzez wymianę autobusów na autobusy o napędzie elektrycznym lub spełniające przynajmniej normę EURO VI, w strefie aglomeracja warszawska

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWaKoMi
1	Typ działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska - III typ działań - powyżej jednego roku, długoterminowe - na okres nie dłuższy niż 6 lat
2	Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: I etap – 2021-01-01 – 2021-12-31 II etap – 2022-01-01 - 2022-12-31 III etap – 2023-01-01 - 2023-12-31 IV etap – 2024-01-01 - 2024-12-31 V etap – 2025-01-01 - 2025-12-31 VI etap – 2026-01-01 - 2026-12-31
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska: rok-miesiąc-dzień I etap – 2021-12-31 II etap - 2022-12-31 III etap - 2023-12-31 IV etap - 2024-12-31 V etap - 2025-12-31 VI etap - 2026-12-31
4	Obszar działania	Strefa aglomeracja warszawska
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	A: transport
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska łącznie: 695 000 000 zł, w tym: I etap – 125 000 000 zł II etap – 125 000 000 zł III etap – 125 000 000 zł IV etap – 125 000 000 zł V etap - 125 000 000 zł

¹⁴ Źródło: EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2016¹⁵ wartość wskaźnika jest ekwiwalentem NO₂¹⁶ wartość wskaźnika jest identyczna dla PM_{2,5}, PM₁₀ i TSP

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWaKoMi
		VI etap - 70 000 000 zł
8	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	Budżet gminy
9	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Liczba wymienionych autobusów oraz udział autobusów niskoemisyjnych i bezemisyjnych w ogólnej liczbie taboru [%]
10	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska. Redukcja wielkości emisji uzależniona jest od ilości kilometrów przejeżdżanych przez autobusy, a więc niemożliwa to określenia na tym etapie.
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Samorząd gminny

1.2.3. Rozwój komunikacji tramwajowej (kod działania SaWaKoSz).

Odpowiedzialne za realizację działania są Tramwaje Warszawskie Sp. z o.o.

W ramach działania przewidziano:

- w latach 2020–2022 budowę kolejnego odcinka trasy tramwajowej na Tarchomin na odcinku Nowodwory – Winnica, o długości co najmniej 900 m,
- w latach 2022–2024 budowę nowej trasy tramwajowej w ciągu ul. Kasprzaka na odcinku od ul. Wolskiej do ul. Skierniewickiej, o długości co najmniej 2 km.

Tabela 21 Działanie SaWaKoSz - rozwój komunikacji tramwajowej w strefie aglomeracja warszawska

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWaKoSz
1	Typ działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska - III typ działań - powyżej jednego roku, średnioterminowe - na okres nie dłuższy niż 4 lata
2	Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: 2021-01-01 – 2024-12-31
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: 2024-12-31
4	Obszar działania	Strefa aglomeracja warszawska
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	A: transport
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska Łącznie 397,8 mln zł

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWaKoSz
8	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	Budżet gminy
9	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Długość [km] wybudowanych tras tramwajowych
10	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Brak możliwości oszacowania
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Samorząd gminny

1.2.4. Opracowanie raportu dotyczącego możliwości zminimalizowania zatorów i obniżenia emisji ditlenku azotu na skrzyżowaniach objętych systemem ITS w strefie aglomeracja warszawska oraz jego wdrażanie (kod działania SaWaRaRu).

Odpowiedzialnym za realizację działania jest samorząd gminny.

Działanie polega na wykonaniu analiz (etap I) i opracowaniu raportu dotyczącego możliwości zminimalizowania zatorów i obniżenia emisji ditlenku azotu na skrzyżowaniach objętych systemem ITS w strefie aglomeracja warszawska (etap II), a także wdrażanie zmian jeżeli analizy wykażą ich możliwość i efektywność (etap III). Optymalna prędkość ruchu w strefie aglomeracja warszawska powinna utrzymywać się w zakresie 30-50 km/h. Zmianę wskaźnika emisji przy zmianie średniej prędkości poruszających się pojazdów, z podziałem na rodzaje pojazdów podano w poniższej tabeli. Dla pojazdów dostawczych i ciężarowych znacznie spada emisja zanieczyszczeń, gdy poruszają się one z prędkością od 20 do 100 km/h, w stosunku do emisji w czasie postoju i ruszania oraz przy prędkości powyżej 100 km/h. To pokazuje jak duży wpływ na wielkość zanieczyszczeń komunikacyjnych ma płynność ruchu.

Tabela 22 Wskaźniki emisji pyłu i tlenków azotu z pojazdów w zależności od prędkości poruszania¹⁷

V _{śr} [km/h]	Emisja pyłu ogółem [g/km] - pojazdy osobowe	Emisja pyłu ogółem [g/km] - pojazdy dostawcze	Emisja pyłu ogółem [g/km] - pojazdy ciężarowe	Emisja tlenków azotu [g/km] – pojazdy osobowe	Emisja tlenków azotu [g/km] – pojazdy dostawcze	Emisja tlenków azotu [g/km] – pojazdy ciężarowe
0	0,069	0,762	4,062	0,7	1,7	27,4
1	0,063	0,702	3,645	0,7	1,7	25,9
10	0,029	0,331	1,427	0,7	1,5	15,4
20	0,016	0,166	0,717	0,7	1,3	8,9
30	0,014	0,125	0,558	0,7	1,2	6,0
40	0,015	0,127	0,461	0,7	1,1	5,1

¹⁷ Źródło: Aktualizacja prognoz pyłu PM10 i PM2,5 dla lat 2015, 2020 na podstawie modelowania z wykorzystaniem nowych wskaźników emisyjnych, GIOŚ 2012

V_{sr} [km/h]	Emisja pyłu ogółem [g/km] - pojazdy osobowe	Emisja pyłu ogółem [g/km] - pojazdy dostawcze	Emisja pyłu ogółem [g/km] - pojazdy ciężarowe	Emisja tlenków azotu [g/km] - pojazdy osobowe	Emisja tlenków azotu [g/km] - pojazdy dostawcze	Emisja tlenków azotu [g/km] - pojazdy ciężarowe
50	0,015	0,129	0,363	0,7	1,0	5,1
60	0,013	0,121	0,324	0,7	1,0	5,3
70	0,011	0,108	0,344	0,6	1,1	5,3
80	0,010	0,103	0,344	0,6	1,1	5,1
90	0,011	0,118	0,265	0,7	1,2	5,3
100	0,014	0,158	0,323	0,7	1,3	6,7
120	0,024	0,264	5,575	1,0	1,4	19,0
140	0,029	0,151	41,675	1,3	1,2	57,1

Tabela 23 Działanie SaWaRaRu - opracowanie raportu dotyczącego możliwości zminimalizowania zatorów i obniżenia emisji ditlenku azotu na skrzyżowaniach objętych systemem ITS w strefie aglomeracja warszawska oraz jego wdrażanie

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWaRaRu
1	Typ działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska - III typ działań - powyżej jednego roku, średnioterminowe - na okres nie dłuższy niż 4 lata
2	Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: I etap – 2021-01-01 – 2021-12-31 – wykonanie analiz II etap – 2022-01-01 – 2022-12-31 – opracowanie raportu III etap – 2023-01-01 – 2023-12-31 - wdrażanie rozwiązań
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: I etap – 2021-12-31 II etap - 2022-12-31 III etap - 2023-12-31
4	Obszar działania	Strefa aglomeracja warszawska
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	A: transport
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska I etap – brak możliwości oszacowania II etap - 40 000 zł III etap – brak możliwości oszacowania – koszt wdrażania będzie zależny od wniosków wynikających z raportu
8	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	Budżet gminy
9	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Dokument [szt] zawierający raport Liczba wdrożonych usprawnień w ruchu
10	Planowany do osiągnięcia efekt	Brak możliwości oszacowania

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWaRaRu
	ekologiczny działania naprawczego	
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Samorząd gminny

1.2.5. Przygotowanie i przedłożenie Zarządowi Województwa Mazowieckiego szczegółowego planu stworzenia i wdrożenia stref ograniczonego transportu w oparciu o normy emisji EURO, Wdrożenie stref ograniczonego transportu w wersji pilotażowej, Wdrożenie stref ograniczonego transportu w wersji docelowej (kod działania SaWaStrOgTr)

Za działanie odpowiedzialny jest samorząd gminny. Przed przystąpieniem do realizacji zadania niezbędne jest wykonanie badań, analiz i pomiarów umożliwiających podjęcie decyzji co do wyboru podstaw prawnych utworzenia strefy, jej formy i zastosowanych ograniczeń z uwzględnieniem ochrony zdrowia i aspektów społecznych. Przygotowanie do realizacji działania powinno obejmować wykonanie badań emisji spalin, z wykorzystaniem metody pozwalającej na określenie rzeczywistych emisji z pojazdów użytkowanych na drogach w Warszawie, np. metody teledetekcji. Dobrą praktyką byłoby zastosowanie wielu punktów pomiarowych (np. 15) obejmujących przede wszystkim drogi główne, w kilku dzielnicach Warszawy i prowadzenie pomiarów przynajmniej przez 30 dni (zarówno w okresie zimowym jak i letnim, ze szczególnym uwzględnieniem wakacji letnich). Niezbędne jest także wykonanie analiz prawnych, technicznych, organizacyjnych, na podstawie których możliwe będzie wprowadzenie stref czystego transportu, stref ograniczonego ruchu i rozszerzenie stref TEMPO 30 na obszarze Warszawy. Uzyskane wyniki stanowić powinny dane wyjściowe do przeprowadzenia modelowania stężeń zanieczyszczeń pyłów zawieszonych PM10, PM2,5 oraz NO2. Solidne przygotowanie do realizacji zadania pozwoli na stworzenie solidnych podstaw do utworzenia trwałej strefy ograniczonego transportu i pozwoli na jej swobodne rozwijanie w przyszłości.

Działanie obejmuje:

1. Etap I - przygotowanie planu stworzenia i wdrożenia stref ograniczonego transportu w oparciu o normy EURO;
2. Etap II - wdrożenie strefy ograniczonego transportu w wersji pilotażowej, obejmującej np. ograniczenie dla pojazdów dostawczych, ciężarowych i pojazdów transportu zbiorowego w zależności od standardów emisyjnych EURO. Plan wdrożenia strefy powinien zawierać szczegóły ograniczeń, zasięg strefy, wyłączenia w okresie przejściowym, lokalizację oznakowań, plan kontroli, propozycje tras alternatywnych oraz wyłączeń stosowanych w strefie.
3. Etap III - wdrożenie strefy ograniczonego transportu w wersji docelowej, obejmującej wszystkie pojazdy – osobowe, lekkie samochody ciężarowe (dostawcze) i samochody ciężarowe, pojazdy transportu zbiorowego. Mieszkańcy strefy powinni zostać objęci wymaganiami strefy na tych samych zasadach, co inni użytkownicy. Wjazd do strefy powinien być uzależniony od norm emisyjnych EURO.

Tabela 24 Działanie SaWaStrOgTr - Przygotowanie i przedłożenie Zarządowi Województwa Mazowieckiego szczegółowego planu stworzenia i wdrożenia stref ograniczonego transportu w oparciu o normy emisji EURO, Wdrożenie stref ograniczonego transportu w wersji pilotażowej, Wdrożenie stref ograniczonego transportu w wersji docelowej

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWaStrOgTr
1	Typ działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska - – III typ działań – powyżej jednego roku, długoterminowe - na okres nie dłuższy niż 6 lat
2	Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: I etap – 2021-01-01 – 2022-12-31 – przygotowanie planu II etap – 2022-01-01 - 2023-12-31 – wdrożenie strefy ograniczonego transportu w wersji pilotażowej III etap – 2024-01-01 - 2026-12-31 - wdrożenie strefy ograniczonego transportu w wersji docelowej
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: I etap – 2022-12-31 – przygotowanie planu II etap – 2023-12-31 – wdrożenie strefy ograniczonego transportu w wersji pilotażowej III etap – 2026-12-31 - wdrożenie strefy ograniczonego transportu w wersji docelowej
4	Obszar działania	Strefa aglomeracja warszawska
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	A: transport
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska Łącznie: 1 000 000 zł
8	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	Budżet gminy
9	Wskaźniki monitorowania postępu dla działania naprawczego	Dokument [szt.] zawierający plan stworzenia i wdrożenia stref ograniczonego transportu Wielkość obszaru w km ² objętego strefą ograniczonego transportu w wersji pilotażowej Wielkość obszaru w km ² objętego strefą ograniczonego transportu w wersji docelowej Wielkość redukcji emisji pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i ditlenku azotu [Mg]
10	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Efekt ekologiczny zależny od wielkości stref i wprowadzonych ograniczeń – niemożliwy do oceny na obecnym etapie
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Samorząd gminny

1.2.6. Przygotowanie i wdrożenie systemu monitorowania emisji z transportu, pozwalającego na bieżący monitoring wpływu ruchu drogowego na jakość powietrza (kod działania SaWaSyMon)

Za działanie odpowiedzialny jest samorząd gminny.

Działanie obejmuje przygotowanie i wdrożenie systemu monitorowania emisji z transportu, pozwalającego na bieżący monitoring wpływu ruchu drogowego na jakość powietrza, obejmującego:

- system automatycznego pomiaru natężenia i struktury ruchu pojazdów oraz prędkości odcinkowych pojazdów (wykorzystanie systemu kamer rozpoznających numery rejestracyjne pojazdów),
- wykorzystanie modelowania natężenia i struktury ruchu dla wszystkich odcinków dróg w mieście oraz prowadzenie obliczeń prognostycznych,
- informacje o rzeczywistej emisji pojazdów według rodzajów pojazdów i kategorii EURO na podstawie zdalnych badań emisji z pojazdów aktualizowane corocznie,
- informacje o liczbie pasażerów na poszczególnych ciągach komunikacyjnych, określanie zmian zachowań komunikacyjnych,
- powiązanie poszczególnych punktów pomiaru natężenia ruchu z informacjami o stężeniach PM10, PM2,5 i NO2.

Tabela 25 Działanie SaWaSyMon - Przygotowanie i wdrożenie systemu monitorowania emisji z transportu, pozwalającego na bieżący monitoring wpływu ruchu drogowego na jakość powietrza

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWa TrPI
1	Typ działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska - – III typ działań – powyżej jednego roku, długoterminowe - na okres nie dłuższy niż 6 lat
2	Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: 2021-01-01 – 2026-12-31
3	Planowany termin osiągnięcia efektu realizacji działania naprawczego (rok-miesiąc-dzień)	Strefa aglomeracja warszawska: 2026-12-31
4	Obszar działania	Strefa aglomeracja warszawska
5	Sektor będący przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji	A: transport
6	Kategoria działań	Działanie zintegrowane z programem ochrony powietrza
7	Szacowane koszty realizacji działania naprawczego	Strefa aglomeracja warszawska 1 mln zł
8	Wskazanie proponowanych źródeł finansowania działania naprawczego	Budżet gminy
9	Wskaźniki monitorowania postępu	Baza danych o emisji pojazdów (szt.)

L.p.	Kod działania naprawczego	SaWa TrPI
	dla działania naprawczego	
10	Planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działania naprawczego	Działanie kontrolne
11	Podmioty/organy odpowiedzialne za realizację działania naprawczego	Samorząd gminny

2. Sumaryczny efekt ekologiczny.

Tabela 26 Sumaryczny efekt ekologiczny realizacji działań naprawczych dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie mazowieckiej

Efekt ekologiczny	Substancja	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Łącznie
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	Pył zawieszony PM10	Mg/rok	2794,26	2794,26	2794,26	2794,26	2794,26	2794,26	16765,56
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaObZi	Pył zawieszony PM10	Mg/rok	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	1,56
Redukcja stężeń w powietrzu	Pył zawieszony PM10	µg/m ³	4,4	6,8	0,05	0,05	0,05	0,05	11,4
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	Pył zawieszony PM 2,5	Mg/rok	2713,185	2713,185	2713,185	2713,185	2713,185	2713,185	16279,11
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaObZi	Pył zawieszony PM2,5	Mg/rok	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,78
Redukcja stężeń w powietrzu	Pył zawieszony PM2,5	µg/m ³	5,4	8,0	0,06	0,06	0,06	0,06	13,64
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	benzo(a)piren	kg/rok	1584,180 5	1584,180 5	1584,180 5	1584,180 5	1584,180 5	1584,180 5	9505,083

Efekt ekologiczny	Substancja	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Łącznie
Redukcja stężeń w powietrzu	benzo(a)piren	ng/m ³	1,255	1,92	0,02	0,01	0,01	0,01	3,225

Tabela 27 Sumaryczny efekt ekologiczny realizacji działań naprawczych dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie aglomeracja warszawska

Efekt ekologiczny	Substancja	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Łącznie
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	Pył PM10	Mg/rok	108,615	108,615	108,615	108,615	108,615	108,615	651,691
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaObZi	Pył zawieszony PM10	Mg/rok	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	9,0
Redukcja stężeń w powietrzu	Pył zawieszony PM10	µg/m ³	6,18	9,21	0,06	0,06	0,06	0,06	15,63
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	Pył zawieszony PM2,5	Mg/rok	104,870	104,870	104,870	104,870	104,870	104,870	629,219
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaObZi	Pył zawieszony PM2,5	Mg/rok	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	4,5
Redukcja stężeń w powietrzu	Pył zawieszony PM2,5	µg/m ³	3,59	5,39	0,04	0,04	0,04	0,04	9,14
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	benzo(a)piren	kg/rok	61,6715	61,6715	61,6715	61,6715	61,6715	61,6715	370,029
Redukcja stężeń w powietrzu	benzo(a)piren	ng/m ³	1,61	2,41	0,015	0,015	0,015	0,015	4,08
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaObZi	NO2	Mg/rok	525,0	525,0	525,0	525,0	525,0	525,0	3150,0
Redukcja stężeń w powietrzu	NO2	µg/m ³	1,43	1,43	1,43	1,43	1,43	1,43	8,58

Tabela 28 Sumaryczny efekt ekologiczny realizacji działań naprawczych dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie miasto Płock

Efekt ekologiczny	Substancja	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Łącznie
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	Pył zawieszony PM10	Mg/rok	28,938	28,938	28,938	28,938	28,938	28,938	173,63

Efekt ekologiczny	Substancja	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Łącznie
Redukcja stężeń w powietrzu	Pył zawieszony PM10	µg/m ³	5,44	8,2	0,05	0,05	0,05	0,05	13,84
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	Pył zawieszony PM2,5	Mg/rok	28,125	28,125	28,125	28,125	28,125	28,125	168,751
Redukcja stężeń w powietrzu	Pył zawieszony PM2,5	µg/m ³	2,7	4,1	0,04	0,04	0,04	0,04	6,96
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	benzo(a)piren	kg/rok	16,4915	16,4915	16,4915	16,4915	16,4915	16,4915	98,949
Redukcja stężeń w powietrzu	benzo(a)piren	ng/m ³	1,35	2,0	0,01	0,01	0,01	0,01	3,39

Tabela 29 Sumaryczny efekt ekologiczny realizacji działań naprawczych dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie miasto Radom

Efekt ekologiczny	Substancja	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Łącznie
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	Pył zawieszony PM10	Mg/rok	41,085	41,085	41,085	41,085	41,085	41,085	246,51
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaObZi	Pył zawieszony PM10	Mg/rok	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,84
Redukcja stężeń w powietrzu	Pył zawieszony PM10	µg/m ³	6,5	9,8	0,05	0,05	0,05	0,05	16,5
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	Pył zawieszony PM2,5	Mg/rok	39,845	39,845	39,845	39,845	39,845	39,845	239,07
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaObZi	Pył zawieszony PM2,5	Mg/rok	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,42
Redukcja stężeń w powietrzu	Pył zawieszony PM2,5	µg/m ³	3,28	5,0	0,04	0,04	0,04	0,04	8,44
Redukcja wielkości emisji w wyniku działania WMaOePow	benzo(a)piren	kg/rok	23,5902	23,5902	23,5902	23,5902	23,5902	23,5902	141,541
Redukcja stężeń w powietrzu	benzo(a)piren	ng/m ³	1,16	1,8	0,02	0,02	0,02	0,02	3,0

Efekty ekologiczne dla wymiany/likwidacji źródeł ciepła oblicza się ze wzorów:

1. Pył zawieszony PM10:

$$E_{fPM10} = W_{efPM10} \times F \times 10^{-3}$$

gdzie:

E_{fPM10} – efekt ekologiczny dla pyłu zawieszonego PM10 (wielkość redukcji emisji pyłu zawieszonego PM10) w Mg/rok

W_{efPM10} – wskaźnik efektu ekologicznego dla pyłu zawieszonego PM10 w kg/m²rok

F – łączna powierzchnia lokali (budynków), której dotyczy działanie naprawcze w m²

2. Pył zawieszony PM2,5:

$$E_{fPM2,5} = W_{efPM2,5} \times F \times 10^{-3}$$

gdzie:

$E_{fPM2,5}$ – efekt ekologiczny dla pyłu zawieszonego PM2,5 (wielkość redukcji emisji pyłu zawieszonego PM2,5) w Mg/rok

$W_{efPM2,5}$ – wskaźnik efektu ekologicznego dla pyłu zawieszonego PM2,5 w kg/m²rok

F – łączna powierzchnia lokali (budynków), której dotyczy działanie naprawcze w m²

3. Benzo(a)piren:

$$E_{fBap} = W_{efBap} \times F \times 10^{-3}$$

gdzie:

E_{fBap} – efekt ekologiczny dla benzo(a)pirenu (wielkość redukcji emisji benzo(a)pirenu) w Mg/rok

W_{efBap} – wskaźnik efektu ekologicznego dla benzo(a)pirenu w kg/m²rok

F – łączna powierzchnia lokali (budynków), której dotyczy działanie naprawcze w m²

Wskaźniki efektu ekologicznego dla poszczególnych działań i substancji podano w tabelach 30, 31, 32, 33 i 34.

Tabela 30 Wskaźniki efektu ekologicznego W_{ef} [kg/m²rok] dla wymiany ogrzewania z kotła bezklasowego opalanego węglem kamiennym na niskoemisyjny lub zeroemisyjny rodzaj ogrzewania

Typ nowego kotła	Pył zawieszony PM10 W_{efPM10}	Pył zawieszony PM2,5 $W_{efPM2,5}$	Benzo(a)piren W_{efBap}
Kocioł węglowy spełniający normy ekoprojektu	0,7126	0,527	0,0002689
Kocioł opalany peletem spełniający normy ekoprojektu	0,74636	0,55898	0,00027073
Kocioł gazowy (gaz ziemny)	0,7498316	0,562332	0,0002805
Kocioł olejowy	0,73376	0,5463	0,00028045
Kocioł opalany gazem LPG	0,749556	0,562056	0,0002805
Źródła bezemisyjne: ogrzewanie z sieci ciepłowniczej, ogrzewanie prądem lub z wykorzystaniem OZE	0,75	0,5625	0,0002805

Tabela 31 Wskaźniki efektu ekologicznego W_{ef} [kg/m²rok] dla wymiany ogrzewania z kotła bezklasowego opalanego węglem brunatnym na niskoemisyjny lub zeroemisyjny rodzaj ogrzewania

Typ nowego kotła	Pył zawieszony PM10 W_{efPM10}	Pył zawieszony PM2,5 $W_{efPM2,5}$	Benzo(a)piren W_{efBap}
Kocioł węglowy spełniający normy ekoprojektu	0,8684	0,6439	0,00047537
Kocioł opalany peletem spełniający normy ekoprojektu	0,90216	0,67588	0,0004772
Kocioł gazowy (gaz ziemny)	0,9056316	0,679232	0,00048697

Typ nowego kotła	Pył zawieszony PM10 W_{efPM10}	Pył zawieszony PM2,5 $W_{efPM2,5}$	Benzo(a)piren W_{efBap}
Kocioł olejowy	0,88956	0,6632	0,00048692
Kocioł opalany gazem LPG	0,905356	0,678956	0,00048697
Źródła bezemisyjne: ogrzewanie z sieci ciepłowniczej, ogrzewanie prądem lub z wykorzystaniem OZE	0,9058	0,6794	0,00048697

Tabela 32 Wskaźniki efektu ekologicznego W_{ef} [kg/m²rok] dla wymiany ogrzewania z kotła klasy 3 i 4 opalanego węglem kamiennym na niskoemisyjny lub zeroemisyjny rodzaj ogrzewania

Typ nowego kotła	Pył zawieszony PM10 W_{efPM10}	Pył zawieszony PM2,5 $W_{efPM2,5}$	Benzo(a)piren W_{efBap}
Kocioł węglowy spełniający normy ekoprojektu	0,3327	0,2421	0,00025643
Kocioł opalany peletem spełniający normy ekoprojektu	0,36646	0,27408	0,00025826
Kocioł gazowy (gaz ziemny)	0,3699316	0,277432	0,00026803
Kocioł olejowy	0,35386	0,2614	0,00026798
Kocioł opalany gazem LPG	0,369656	0,277156	0,00026803
Źródła bezemisyjne: ogrzewanie z sieci ciepłowniczej, ogrzewanie prądem lub z wykorzystaniem OZE	0,3701	0,2776	0,00026803

Tabela 33 Wskaźniki efektu ekologicznego W_{ef} [kg/m²rok] dla wymiany ogrzewania z kotła bezklasowego opalanego drewnem na niskoemisyjny lub zeroemisyjny rodzaj ogrzewania

Typ nowego kotła	Pył zawieszony PM10 W_{efPM10}	Pył zawieszony PM2,5 $W_{efPM2,5}$	Benzo(a)piren W_{efBap}
Kocioł węglowy spełniający normy ekoprojektu	0,6166	0,59419	0,0001556
Kocioł opalany peletem spełniający normy ekoprojektu	0,65036	0,62617	0,00015738
Kocioł gazowy (gaz ziemny)	0,6538	0,62952	0,00016715
Kocioł olejowy	0,6378	0,61349	0,00016715
Kocioł opalany gazem LPG	0,6536	0,62925	0,00016715
Źródła bezemisyjne: ogrzewanie z sieci ciepłowniczej, ogrzewanie prądem lub z wykorzystaniem OZE	0,654	0,62969	0,00016715

Tabela 34 Wskaźniki efektu ekologicznego W_{ef} [kg/m²rok] dla wymiany ogrzewania z kotła klasy 3 i 4 opalanego drewnem na niskoemisyjny lub zeroemisyjny rodzaj ogrzewania

Typ nowego kotła	Pył zawieszony PM10 W_{efPM10}	Pył zawieszony PM2,5 $W_{efPM2,5}$	Benzo(a)piren W_{efBap}
Kocioł węglowy spełniający normy ekoprojektu	0,11	0,1069	0,00001347
Kocioł opalany peletem spełniający normy ekoprojektu	0,14376	0,13888	0,0000153
Kocioł gazowy (gaz ziemny)	0,1472316	0,142232	0,00002507
Kocioł olejowy	0,13116	0,1262	0,00002502
Kocioł opalany gazem LPG	0,146956	0,141956	0,00002507
Źródła bezemisyjne: ogrzewanie z sieci ciepłowniczej, ogrzewanie prądem lub z wykorzystaniem OZE	0,1474	0,1424	0,00002507

Powyższe tabele przedstawiają wskaźniki efektu ekologicznego wymiany źródła ogrzewania zgodne ze wskaźnikami emisji przyjętymi w programie do wyznaczania prognozowanej, rocznej wielkości emisji dla poszczególnych źródeł ciepła stosowanych na

terenie województwa mazowieckiego do ogrzewania mieszkań. Wskaźniki opracowano na podstawie:

- „Wskaźniki emisji zanieczyszczeń powietrza ze źródeł spalania paliw w sektorze bytowo-komunalnym”, przygotowane na zlecenie Ministra Środowiska przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami, funkcjonujący w strukturach Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego (KOBiZE-PIB),
- danych Głównego Urzędu Statystycznego zakresie gospodarki mieszkaniowej i zużycia paliw 2017 r.

Efekty ekologiczne dla zwiększania zieleni oblicza się ze wzorów:

1. Pył zawieszony PM10:

$$E_{fPM10} = W_{efPM10} \times F \times 10^{-3}$$

gdzie:

E_{fPM10} – efekt ekologiczny dla pyłu zawieszonego PM10 (wielkość redukcji emisji pyłu zawieszonego PM10) w Mg/rok

W_{efPM10} – wskaźnik efektu ekologicznego dla pyłu zawieszonego PM10 w kg/m²rok

F – łączna powierzchnia zielonej infrastruktury w m²

2. Pył zawieszony PM2,5:

$$E_{fPM2,5} = W_{efPM2,5} \times F \times 10^{-3}$$

gdzie:

$E_{fPM2,5}$ – efekt ekologiczny dla pyłu zawieszonego PM2,5 (wielkość redukcji emisji pyłu zawieszonego PM2,5) w Mg/rok

$W_{efPM2,5}$ – wskaźnik efektu ekologicznego dla pyłu zawieszonego PM2,5 w kg/m²rok

F – łączna powierzchnia zielonej infrastruktury w m²

Wskaźniki efektu ekologicznego dla poszczególnych substancji podano w tabeli 35.

Tabela 35 Wskaźniki efektu ekologicznego W_{ef} [kg/m²rok] dla zwiększania powierzchni zieleni

Działanie	Pył zawieszony PM10 W_{efPM10}	Pył zawieszony PM2,5 $W_{efPM2,5}$
Zwiększanie powierzchni zieleni	0,002	0,001

3. Podmioty korzystające ze środowiska oraz osoby fizyczne niebędące podmiotem korzystającym ze środowiska oraz wskazanie ich ograniczeń i obowiązków związanych z realizacją programu.

Podmioty korzystające ze środowiska¹⁸ oraz osoby fizyczne niebędące podmiotami korzystającymi ze środowiska są zobowiązane do:

1. współpracy z organami samorządu gminnego przy realizacji działania WMaOePow „Ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej”,
2. przekazywania wójtom (burmistrzom, prezydentom miast) deklaracji o wymianie bądź instalacji dodatkowych źródeł ciepła we wszelkich budynkach służących celom mieszkalnym bądź gospodarczym znajdujących się na terenie nieruchomości, w

¹⁸ W rozumieniu art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219)

- przypadku, gdy wymiana realizowana jest bez pośrednictwa lub współfinansowania przez gminę,
3. realizacji działania WmaMMu „Ograniczanie wtórnej emisji pyłu – czyszczenie ulic na mokro w gminach miejskich województwa mazowieckiego, w granicach obszaru zabudowanego, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści we wszystkich gminach województwa mazowieckiego w zakresie zakazu używania dmuchaw do liści,
 4. przestrzegania ograniczeń i zakazów zawartych w aktualnie obowiązującej uchwale Sejmiku Województwa Mazowieckiego wprowadzającej ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, określonej w trybie art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zarządcy dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych przebiegających przez tereny zabudowane w gminach miejskich zobowiązani są do realizacji działania WMaMMu - Ograniczanie wtórnej emisji pyłu – czyszczenie ulic na mokro w gminach miejskich województwa mazowieckiego, w granicach obszaru zabudowanego, zakaz używania spalinowych i elektrycznych dmuchaw do liści we wszystkich gminach województwa mazowieckiego.

Organy samorządu powiatowego są zobowiązane do przekazywania zarządowi województwa informacji o:

- wydawanych decyzjach, w szczególności: decyzjach administracyjnych zawierających informacje o emisji zanieczyszczeń do powietrza, pozwoleniach na wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, pozwoleniach zintegrowanych oraz informacji o przyjmowanych w trybie art. 152 ustawy Poś – zgłoszeniach eksploatacji instalacji. Informacje o przyjmowanych w trybie art. 152 ustawy Poś zgłoszeniach instalacji należy przekazywać co najmniej raz do roku łącznie ze sprawozdaniami lub w sposób zwyczajowo przyjęty, tak jak przekazywane są informacje o pozwoleniach emisyjnych,
- podejmowanych decyzjach dotyczących realizacji działań wynikających z podstawowych kierunków i zakresów działań mających na celu w szczególności ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł bytowo-komunalnych,
- działaniach podjętych w celu wdrożenia zadań wynikających z realizacji programu ochrony powietrza.

Organy samorządu gminnego są zobowiązane do:

1. realizacji działań zawartych w harmonogramie realizacji działań,
2. przekazywania organowi przyjmującemu program ochrony powietrza informacji o działaniach podjętych w celu wdrożenia zadań wynikających z realizacji programu ochrony powietrza.

4. Lista działań, nieobjętych programem, planowanych lub już przygotowanych i przewidzianych do realizacji w perspektywie długoterminowej.

Poniżej, wykorzystując informacje z aktualnych dokumentów lokalnych (gminnych) oraz informacje przekazane przez samorządy gminne przedstawiono listę działań nieobjętych Programem, których realizacja może przyczynić się do poprawy jakości powietrza w strefach województwa mazowieckiego.

4.1. Strefa mazowiecka.

Lista działań nieobjętych programem w strefie mazowieckiej:

1. Zalesianie nowych terenów, w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo –krajobrazowych.
2. Ujawnianie oraz zgłaszanie WIOŚ nowych źródeł zanieczyszczeń powietrza w celu podjęcia działań kontrolnych.
3. Rozwój i modernizacja przedsiębiorstw energetyki ciepłej oraz kotłowni miejskich.
4. Budowa lub rozbudowa sieci gazowej na obszarze gminy.
5. Kompleksowe zarządzania energią w budynkach publicznych.
6. Budowa elektrowni wiatrowych, wodnych.
7. Wprowadzenie procesu zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej.
8. Modernizacja i przebudowa dróg powiatowych i gminnych.
9. Redukcja zanieczyszczeń pochodzących z transportu poprzez budowę, przebudowę oraz modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych, budowa ścieżek i ciągów rowerowych i pieszo rowerowych. Budowa sieci tras rowerowych wraz z infrastrukturą.
10. Obniżenie cen biletów transportu zbiorowego.
11. Promocja komunikacji publicznej.
12. Umożliwienie osobom o ograniczonej sprawności ruchowej korzystania z komunikacji publicznej.
13. Szkolenia z zakresu EcoDrivingu.
14. Poprawa komfortu oraz bezpieczeństwa podróżowania pociągami i autobusami podmiejskimi. Modernizacja przystanków PKP, autobusowych i tramwajowych.
15. Działania na rzecz rozwiązań alternatywnych dla indywidualnego transportu samochodowego:
 - a. budowa i rozwój parkingów typu Parkuj i Jedź i centr przesiadkowych,
 - b. poprawa jakości, wzrost dostępności oraz promocja usług zbiorowego transportu publicznego,
 - c. rozbudowa sieci dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
16. Ograniczenie emisji substancji do powietrza poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego.
17. Zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego spełniającego normę EURO VI, z preferencją dla taboru zasilanego paliwem alternatywnym w stosunku do silników spalinowych.
18. Upięknienia ruchu i usprawnienia komunikacji publicznej.
19. Budowa sieci oraz popularyzacja lokalnych linii autobusowych, w tym wzmacnianie obsługi terenów podmiejskich.
20. Zwiększenie mobilności miejskiej poprzez poprawę jakości infrastruktury transportowej na obszarze miasta (w tym między innymi: wytyczenie nowych ścieżek rowerowych, ścieżek tematycznych, ekologicznych, utworzenie punktów czasowego wypożyczalni rowerów miejskich, poprawa jakości i dostępności małej architektury, programy promujące różnorodne formy mobilności miejskiej).
21. Tworzenie ulic uspokojonego ruchu typu woonerf.
22. Budowa miejskiej wypożyczalni rowerowej i/lub systemu roweru miejskiego.
23. Budowa stacji car-sharing (wypożyczalni samochodów elektrycznych).
24. Niskoemisyjne planowanie przestrzenne.
25. Utworzenie centrum informacji o efektywności energetycznej.
26. Stosowanie w ramach procedur zamówień publicznych kryteriów efektywności energetycznej i ograniczenia emisji CO₂.

4.2. Strefa aglomeracja warszawska

Lista działań nieobjętych programem w strefie aglomeracja warszawska:

1. Modernizacja warszawskiej sieci ciepłowniczej na terenie Miasta Stołecznego Warszawy w celu ograniczenia emisji dwutlenku węgla i poprawy efektywności energetycznej.
2. Projekt i budowa II linii metra, w tym:
 - a. odcinek zachodni: od szlaku za stacją "Rondo Daszyńskiego" do stacji "Księcia Janusza",
 - b. odcinek wschodnio-północny: od szlaku za stacją "Dworzec Wileński" do stacji "Targówek 2",
 - c. dokończenie budowy odcinka wschodniego-północnego II linii metra (do stacji "Bródno"),
 - d. kontynuacja budowy odcinka zachodniego od szlaku za stacją "Księcia Janusza" do stacji "Powstańców Śląskich",
 - e. dokończenie budowy odcinka zachodniego od szlaku za stacją "Powstańców Śląskich" do stacji "Połczyńska" wraz ze Stacją Techniczno-Postojową "Mory",
3. Rozwój systemu Wspólnego Biletu dla transportu publicznego w obszarze aglomeracji.
4. Wprowadzenie rozwiązań w organizacji ruchu, w szczególności w sygnalizacji świetlnej przyznających priorytet dla transportu publicznego.
5. Warszawski rower publiczny „Veturilo”- utrzymanie i rozwój systemu wypożyczalni rowerowych wraz z rozwojem infrastruktury rowerowej.
6. Zwracanie uwagi na sposób prowadzenia prac budowlanych ze szczególną dbałością o stan powietrza w mieście w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
7. Kontrole w związku z zanieczyszczeniem dróg przez pojazdy opuszczające teren budowy oraz kontrole pod kątem utrzymania czystości w rejonie budowy.
8. Tworzenie stref ograniczonego transportu budowa tzw. "pl. Pięciu Rogów". Jest to nieformalna nazwa placu znajdującego się u zbiegu ulic: Brackiej, Kruczej, Zgody, Szpitalnej i Chmielnej w Warszawie, stanowiącego jedną z najważniejszych przestrzeni publicznych Śródmieścia. Przejazd przez plac zostanie zachowany dla autobusów i rowerów w ciągu ul. Kruczej i Szpitalnej, a nadrzędną rolę otrzyma tam ruch pieszy. Na placu pojawią się również drzewa i spójna mała architektura, w tym kilkadziesiąt siedzisk.
9. Wprowadzenie Strefy Płatnego Parkowania Niestrzeżonego (SPPN) na dotychczas nie objętych nią obszarach Dzielnicy Wola i Dzielnicy Praga-Północ.
10. Wprowadzenie Strefy Płatnego Parkowania Niestrzeżonego (SPPN) obejmującej cały Żoliborz, Górny i Dolny Mokotów (do linii ul. Raławickiej i Beethoveena) oraz rozszerzenie o pozostały obszar Ochoty od ul. Grzymały-Sokołowskiego - Wawelskiej do ul. Instalatorów.
11. Wprowadzenie Strefy Płatnego Parkowania Niestrzeżonego (SPPN) obejmującego Odolany w rejonie ul. Jana Kazimierza oraz kolejne części Mokotowa (Wyględów i Służewiec).
12. Wprowadzenie e-kontroli SPPN, tj. usługi polegająca na zdalnej, mobilnej kontroli SPPN przy użyciu pojazdów elektrycznych wyposażonych w system kamer, odbiorniki GPS i oprogramowanie rozpoznające numery rejestracyjne.
13. Realizacja parkingów przesiadkowych przy stacjach PKP Warszawa Żerań i PKP Warszawa Jeziorki.

14. Zapewnienie funkcjonowania korytarzy wymiany powietrza.

4.3. Strefa miasto Płock

Lista działań nieobjętych programem w strefie miasto Płock

1. Zachowywanie i uwzględnianie w polityce przestrzennej korytarzy powietrznych stanowiących wolne pasy przestrzeni i zieleni w mieście Płocku w kontekście stworzenia spójnego systemu zieleni miejskiej.
2. Tworzenie preferencji dla budownictwa zeroemisyjnego.
3. Wprowadzenie efektywnej organizacji ruchu pojazdów na terenie miasta wraz z intensyfikacją działań na rzecz komunikacji zbiorowej, pieszej i rowerowej.
4. Wprowadzenie eko-stref w śródmiejskich obszarach (stref z ograniczonym dostępem dla pojazdów w celu zmniejszenia emisji substancji szkodliwych z pojazdów).
5. Poprawa mobilności w mieście, poprzez rozwój sieci transportu zbiorowego oraz zintegrowany system ruchu rowerowego - rozwój transportu niskoemisyjnego.
6. Lobbowanie na rzecz rozwoju zewnętrznej infrastruktury transportowej - połączeń kolejowych i drogowych, w tym bezpośredni dostęp do drogi ekspresowej S10, bezpośrednie połączenie kolejowe z Warszawą oraz połączenia z lotniskiem międzynarodowym.
7. Tworzenie kluczowych bezkolizyjnych węzłów i skrzyżowań na głównych drogach oraz rozdział poszczególnych korytarzy uczestników ruchu.
8. Modernizacja i rozbudowa sieci dróg i ulic.
9. Wyprowadzenie tranzytowego ruchu towarowego poza tereny zurbanizowane, w tym transportu materiałów niebezpiecznych.
10. Poprawa płynności ruchu samochodowego, w tym zastosowanie rozwiązań ITS.

4.4. Strefa miasto Radom

Lista działań nieobjętych programem w strefie miasto Radom:

1. Stosowanie przez przedsiębiorców nowoczesnych, energooszczędnych i niskoemisyjnych technologii oraz inwestowanie w rozwiązania sprzyjające ochronie środowiska, w tym także w zakresie korzystania z odnawialnych źródeł energii.
2. Optymalizacja warunków ruchu drogowego w celu zwiększenia płynności transportu (ze szczególnym uwzględnieniem dróg o dużym natężeniu ruchu) poprzez remonty i modernizacje istniejących dróg oraz budowę nowych ich odcinków.
3. Promowanie komunikacji zbiorowej oraz alternatywnych form transportu w stosunku do pojazdów spalinowych.
4. Zapewnienie zasad dostępności do usług transportu publicznego, w tym dla osób niepełnosprawnych, wymaganych i określonych w dyrektywach Unii Europejskiej i przepisach krajowych oraz w tzw. dobrych praktykach.
5. Funkcjonowanie transportu publicznego w sposób tworzący z tego podsystemu transportu miejskiego realną alternatywę dla realizacji podróży samochodami osobowymi – poprzez zapewnienie wysokiej jakości usług i uprzywilejowanie pojazdów transportu zbiorowego w ruchu drogowym.
6. Integracja transportu publicznego, obejmująca transport miejski i transport regionalny – przede wszystkim w zakresie taryfowo-biletowym, koordynacji rozkładów jazdy, informacji o usługach – oraz budowa węzłów integracyjnych.
7. Zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko – poprzez utrzymanie założonego udziału transportu publicznego w przewozach miejskich, dalsza

rozbudowa taboru zasilanego CNG i sukcesywna wymiana pozostałych autobusów na spełniające coraz wyższe normy czystości spalin.

5. Przykłady dobrych praktyk, które wspomagają obniżanie stężeń substancji w powietrzu i utrzymanie ich poniżej poziomów dopuszczalnych i docelowych lub co najmniej na tych poziomach.

Poniżej znajdują się przykłady dobrych praktyk wspomagających obniżanie stężeń substancji w powietrzu w podziale na dotyczące ograniczenia emisji, zatrzymania i pochłaniania zanieczyszczeń, obszarów do doskonalenia.

Dobre praktyki w zakresie:

1. Emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno-bytowej i technologicznej) – przedsiębiorstwa energetyczne, jednostki samorządu terytorialnego, mieszkańcy:
 - a. nawiązanie współpracy przez samorzady z dostawcami ciepła sieciowego, paliw gazowych,
 - b. rozbudowa centralnych systemów zaopatrywania w energię cieplną i sieci gazowych,
 - c. zapewnienie ciepła systemowego z wykorzystaniem lokalnych/indywidualnych rozwiązań (np. biogazownie, stacje regazyfikacji, instalacje wykorzystujące gaz ziemny, instalacje wykorzystujące ciepło termalne, innowacyjne systemy),
 - d. dążenie do likwidacji kotłów na paliwa stałe,
 - e. zapewnienie mieszkańcom systemu wsparcia wymiany kotłów na niskoemisyjne źródła energii w zakresie pomocy finansowej, pośrednictwa i/lub doradztwa w uzyskiwaniu dofinansowania,
 - f. zmiana (jeżeli jest stosowane) paliwa stałego na paliwa gazowe, energię elektryczną, indywidualne źródła energii odnawialnej, względnie na inne paliwa stałe o mniejszej zawartości popiołu,
 - g. stosowanie się do ustawowego zakazu spalania odpadów oraz zakazów i ograniczeń wynikających z uchwały antysmogowej,
 - h. zmniejszanie zapotrzebowania na energię cieplną poprzez ograniczanie strat ciepła – termomodernizacja budynków, budownictwo pasywne,
 - i. ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych, poprzez zmiany technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływające na ograniczanie emisji substancji zanieczyszczających do powietrza,
 - j. regularne czyszczenie kominów przy spalaniu paliw stałych.
 - k. montaż niskoemisyjnych lub zeroemisyjnych źródeł ciepła w nowo wybudowanych budynkach mieszkalnych.
2. Emisji z transportu drogowego – jednostki samorządu terytorialnego, zarządcy dróg:
 - a. modernizacja lub wymiana taboru komunikacji miejskiej/gminnej, ze szczególnym uwzględnieniem korelacji ekonomiczno-ekologicznej, tzn. współmierność zaangażowanych środków finansowych do spodziewanych efektów ekologicznych,
 - b. tworzenie międzygminnych systemów transportu zbiorowego, w tym przywracanie lub tworzenie połączeń kolejowych,
 - c. wykorzystanie istniejących sieci kolejowych do wzmocnienia transportu i łączenia stolicy z gminami podwarszawskimi,

- d. rozwój i rozbudowa komunikacji szynowej (tramwaj, metro, kolej) ze szczególnym uwzględnieniem korelacji ekonomiczno-ekologicznej,
- e. dążenie do wprowadzenia niskoemisyjnych paliw i technologii, również innowacyjnych, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich/gminnych,
- f. szkolenia dla prowadzących pojazdy (w szczególności obsługujących pojazdy w systemie transportu publicznego i służb miejskich/gminnych) dotyczące takiego użytkowania pojazdów i sposobu jazdy, aby ograniczać emisję zanieczyszczeń,
- g. podejmowanie działań mających na celu stosowanie zachęt do wymiany pojazdów na bardziej przyjazne środowisku (np. uprzywilejowane miejsca parkingowe, większa dostępność stacji ładowania dla samochodów elektrycznych),
- h. kanalizowanie ruchu tranzytowego z ominięciem centralnych części miast i stref zamieszkania, budowa obwodnic,
- i. wprowadzanie bezkolizyjnych rozwiązań drogowych (wiadukty, podziemne lub nadziemne przejścia dla pieszych, ronda) usprawniających ruch drogowy,
- j. poprawy przepustowości dróg np. poprzez uporządkowanie organizacji pasów na jezdni tak aby jadąc prawym pasem można było bez jego zmiany cały czas jechać „prosto”, tworzenie „prawoskrętów”, stosowanie „zielonych strzałek” na prawoskrętach,
- k. tworzenie stref ograniczonego ruchu i stref uspokojonego ruchu,
- l. rozwój i zwiększanie efektywności systemu transportu publicznego,
- m. podejmowanie działań mających na celu stosowanie zachęt do korzystania ze środków transportu zbiorowego (np. polityka cenowa opłat za przejazdy, zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego, dostępność dla osób z ograniczeniami ruchowymi, itp.),
- n. usprawnienie ruchu pieszego (budowa infrastruktury pieszej nie tylko w obszarach centralnych, ale również na przedmieściach - w szczególności w wydzielone chodniki powinny być wyposażone wszystkie ulice i drogi o klasie L - lokalnej i wyższej, likwidacja barier architektonicznych, tworzenie miejsc odpoczynku, itp.), oddzielanie ruchu pieszego od ruchu kołowego pasami zieleni,
- o. zrównoważony rozwój systemu tras rowerowych i infrastruktury rowerowej, w tym przy stacjach kolejowych,
- p. rozwój i modernizacja systemu płatnego parkowania w centrach miast (polityka cenowa opłat za korzystanie z parkingów buforowych, P&R, K&R, parkingi podziemne),
- q. intensyfikacja czyszczenia ulic metodą moką (szczególnie w okresach bezdeszczowych),
- r. poprawa organizacji ruchu samochodowego w miastach, priorytet dla ruchu pieszego, ruchu rowerowego i transportu zbiorowego w centrach miast, wdrażanie inteligentnych systemów zarządzania transportem (np. system sterowania ruchem tzw. „zielona fala”, system informacji pasażerskiej),
- s. wprowadzanie infrastrukturalnych form uspokajania ruchu:
 - i. zwiększanie ilości ulic lokalnych i dojazdowych objętych strefą „tempo 30”,
 - ii. montowanie „progów zwalniających” na ulicach lokalnych,
- t. tworzenie buspasów oraz wydzielanie przejazdów dla autobusów,
- u. budowa węzłów przesiadkowych, parkingów P&R oraz parkingów buforowych wraz z systemem informacji o zajętości miejsc postojowych,
- v. budowa parkingów w okolicach stacji kolejowych,

- w. wspieranie rozwiązań proekologicznych w zakresie transportu (np. stacji ładowania pojazdów elektrycznych),
 - x. kontrola Stacji Kontroli Pojazdów pod kątem rzetelności dopuszczania do ruchu pojazdów,
 - y. ulepszanie infrastruktury drogowej.
3. Emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw – przedsiębiorstwa energetyczne:
- a. ograniczenie emisji pyłu i benzo(a)pirenu w pyłe poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii,
 - b. zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości zanieczyszczeń,
 - c. stosowanie wysokoefektywnych technik ochrony atmosfery gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza,
 - d. stopniowe dostosowywanie instalacji do wymogów emisyjnych zawartych w Dyrektywie 2010/75/UE z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie emisji przemysłowych (IED) i zatwierdzonych konkluzji dla poszczególnych gałęzi przemysłu,
 - e. stosowanie odnawialnych źródeł energii,
 - f. zmniejszanie strat przesyłu energii.
4. Emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne – zakłady przemysłowe:
- a. stosowanie wysokoefektywnych technik ochrony atmosfery gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza,
 - b. optymalizacja procesów produkcji w celu ograniczenia emisji substancji do powietrza,
 - c. zmiana technologii produkcji prowadząca do zmniejszenia emisji pyłów, stopniowe wprowadzanie BAT,
 - d. stopniowe dostosowywanie instalacji do wymogów emisyjnych zawartych w Dyrektywie 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie emisji przemysłowych (IED) i zatwierdzonych konkluzji dla poszczególnych gałęzi przemysłu,
 - e. podejmowanie działań ograniczających do minimum ryzyko wystąpienia awarii urządzeń ochrony atmosfery (ze szczególnym uwzględnieniem dużych obiektów przemysłowych), a także ich skutków poprzez utrzymywanie urządzeń w dobrym stanie technicznym.
5. Emisji niezorganizowanej ze zwirowni, kopalni kruszyw, tereny przeróbki kopalin oraz place budowy:
- a. utwardzanie dróg gruntowych na terenie zakładów,
 - b. w okresie bezdeszczowym, systematyczne zwilżanie dróg gruntowych na terenie zakładów,
 - c. wprowadzenie ograniczenia prędkości na terenie zakładów,
 - d. obudowa przenośników taśmowych,
 - e. zwilżanie materiału przenoszonego na przenośnikach taśmowych oraz hałd składowanych materiałów przy pomocy wody lub środków chemicznych,
 - f. ograniczenie wysokości spadku materiału w punktach łączenia przenośników oraz na zakończeniu np. poprzez zastosowanie zsypów teleskopowych, spiralnych lub drabinowych,
 - g. obudowywanie lub stabilizacja hałd składowanych materiałów,
 - h. bieżąca rekultywacja terenów poeksploatacyjnych,

- i. w celu zapobieżenia erozji powierzchniowej z odkrywek materiałów łatwo ulegających erozji np. piasku, stosowanie barier z materiałów o większej średnicy np. żwir,
 - j. ograniczenie przestrzenne wydobywania,
 - k. osłanianie materiału wyprodukowanego w zakładzie przewożonego wagonami oraz samochodami transportującymi, np. poprzez przykrywanie plandekami,
 - l. stosowanie kurtyn lub zieleni wysokiej ograniczających prędkość wiatru, a poprzez to wywiewanie materiału z obszaru wydobywania lub składowania,
 - m. czyszczenie pojazdów opuszczających place budowy i obszary przeróbki kopalin,
 - n. zastosowanie bezpyłowych technologii na placach budowy.
6. Emisji powstającej w czasie pożarów lasów i wypalania łąk, ściernisk, pól – ogół społeczeństwa:
- a. zapobieganie pożarom w lasach (uświadamianie społeczeństwa, zakazy wchodzenia w trakcie suszy, sprzątanie lasów),
 - b. użytkowanie terenów publicznych z wykorzystaniem bezpiecznych praktyk dotyczących używania otwartego ognia,
 - c. skuteczne egzekwowanie zakazu wypalania łąk, ściernisk i pól,
 - d. prowadzenie działań związanych z poprawą stosunków wodnych na obszarach objętych suszą (np. mała retencja wodna).

Dobre praktyki w zakresie pochłaniania i zatrzymywania zanieczyszczeń to:

1. zwiększanie powierzchni terenów zielonych,
2. ochrona istniejącego drzewostanu i środowiska roślinnego we wszystkich gminach województwa mazowieckiego jak również parkach narodowych i innych skupiskach leśnych,
3. zalesianie nowych terenów, w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo –krajobrazowych,
4. tworzenie zielonej infrastruktury (zielone ściany, przystanki, słupy, ekrany akustyczne),
5. zwiększanie i odzyskiwanie powierzchni biologicznie czynnych,
6. wprowadzanie elementów odpowiednio zaprojektowanej zielono-niebieskiej, infrastruktury w tereny miejskie, również na obszary zdominowane przez gęstą zabudowę,
7. tworzenie parków kieszonkowych,
8. rewitalizacja zieleni,
9. wzbogacanie terenów zieleni (zagęszczanie, dosadzenia),
10. zwiększanie bioróżnorodności istniejących terenów zieleni.
11. nasadzenia nowych drzew w miejscu wycinki lub przewrócenia się starych. Jeżeli wykonanie nasadzenia w tym samym miejscu nie jest możliwe ze względu np. na nową inwestycję budowlaną, proponuje się następujące rozwiązania:
 - a. nasadzenia w najbliższym możliwym miejscu (np. poza obszarem inwestycji),
 - b. nasadzenia w tym samym miejscu innych gatunków roślin, niekolidujących z inwestycją lub infrastrukturą techniczną.
12. budowa wałów ziemnych z zielenią przy autostradach, drogach szybkiego ruchu i innych wymagających osłony akustycznej.

Ponadto w następujących obszarach należy wprowadzać zasady i działania, które pomogą ograniczać emisję substancji zanieczyszczających do powietrza:

1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi – jednostki samorządu terytorialnego:
 - a. egzekwowanie zakazu spalania odpadów,
 - b. usprawnianie infrastruktury recyklingu, w celu ułatwienia zbiórki odpadów,

- c. zachęcenie do stosowania kompostowników,
 - d. stworzenie specjalnego systemu programów zbiórki odpadów zielonych pochodzących z ogrodów,
 - e. prowadzenie kampanii edukacyjnych, informujących społeczeństwo o zagrożeniach dla zdrowia płynących ze spalania odpadów poza instalacjami do tego przystosowanymi.
2. Edukacja ekologiczna i reklama – jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, lokalne grupy działania:
- a. informowanie społeczeństwa o bieżącej jakości powietrza, w sposób umożliwiający dotarcie do informacji jak najszerszej grupie odbiorców, np. poprzez artykuły w prasie lokalnej, aplikacje mobilne, strony internetowe, media społecznościowe, nośniki elektroniczne, ekrany i panele reklamowe np. w komunikacji miejskiej z uwzględnieniem lokalnych warunków w danej gminie i potrzeb społeczeństwa,
 - b. informowanie mieszkańców o podjętych działaniach samorządów, np. poprzez udostępnianie przez samorzady gminne sprawozdania z działań w ramach POP,
 - c. informowanie mieszkańców województwa o zakazach i ograniczeniach wynikających z uchwały antysmogowej oraz karach administracyjnych za spalanie paliw niekwalifikowanych i odpadów,
 - d. uświadamianie społeczeństwa nt. negatywnego wpływu spalania paliw niskiej jakości i odpadów na zdrowie,
 - e. kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz informowanie o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci ciepłowniczej, gazowej, przeprowadzenia termomodernizacji i podejmowania innych działań związanych z ograniczeniem emisji niskiej,
 - f. promocja nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła oraz źródeł energii odnawialnej,
 - g. informowanie o możliwym ograniczeniu emisji z transportu, np. poprzez korzystanie z komunikacji zbiorowej, wykorzystanie alternatywnych środków transportu, np. roweru, uczestnictwo w systemie grupowych dojazdów – tzw. carpooling,
 - h. informowanie mieszkańców o możliwości uzyskania dopłat i skorzystania z programów finansowych oraz wspieranie mieszkańców w uzyskiwaniu dofinansowania,
 - i. wspieranie przedsięwzięć polegających na reklamie oraz innych rodzajach promocji towaru i usług propagujących model konsumpcji zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w zakresie ochrony powietrza,
 - j. wsparcie pracodawców w celu organizacji wydarzeń, skierowanych do pracowników i ich rodzin, upowszechniających wiedzę i podnoszących świadomość społeczną dot. ochrony powietrza np. szkoleń, kampanii informacyjnych, konkursów, promocji, wystaw.
3. Planowanie przestrzenne – jednostki samorządu terytorialnego:
- a. uwzględnianie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłów poprzez działania polegające na:
 - i. ustalaniu minimalnego współczynnika terenów biologicznie czynnych (zieleni) na poziomie nie mniejszym niż 20% w obrębie zabudowy mieszkaniowej i usługowej,

- ii. wprowadzaniu zieleni ochronnej i urządzonej (w szczególności w otoczeniu placówek edukacyjnych zlokalizowanych w dróg o dużym natężeniu ruchu) oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych obszarów zabudowanych (placze, skwery, „zielone” miejsca wypoczynku dla dzieci i osób starszych),
 - iii. tworzeniu tzw. zielonej infrastruktury,
 - iv. zachowaniu istniejących terenów zieleni i terenów wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miast,
 - v. zmniejszaniu liczby koszeń terenów zielonych, zakładanie łąk kwietnych,
 - vi. ustalaniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem podłączania nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym bądź instalowania ogrzewania niskoemisyjnego w nowo planowanej zabudowie,
 - vii. modernizowaniu układu komunikacyjnego celem przeniesienia ruchu poza ścisłe centra miast, stosowaniu zieleni wysokiej (szpalerów drzew) wzdłuż dróg, w szczególności w terenie zabudowanym,
 - viii. reorganizacji układu komunikacyjnego oraz wprowadzaniu stref ograniczających ruch samochodowy w ścisłych centrach miast,
 - ix. zapewnieniu obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy w miastach,
 - x. zatrudnianiu urbanistów,
- b. w decyzjach środowiskowych dla budowy i przebudowy dróg:
- i. zalecenie stosowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych pasów zieleni (z roślin o dużych zdolnościach fitoremediacyjnych) oraz późniejszego dbania o ich dobry stan jakościowy,
 - ii. zalecenie stosowania ekranów akustycznych pochłaniających typu „zielona ściana” zamiast najczęściej stosowanych ekranów odbijających,
- c. planowanie rozbudowy miast w sposób zapobiegający eksurbanizacji.
4. Zamówienia publiczne – podmioty prawne:
- a. Uwzględnianie przez podmioty, wobec których stosowane są przepisy prawne dotyczące zamówień publicznych:
 - i. kryteriów efektywności energetycznej w definiowaniu wymagań dotyczących zakupów produktów (np. klasa efektywności energetycznej, niskie zużycie paliwa, spełnienie najnowszego europejskiego standardu emisji spalin, nisko lub zeroemisyjność, itp.),
 - ii. kryteriów efektywności energetycznej w ramach zakupów usług (np. stosowania zabezpieczeń przed pyleniem w czasie robót budowlanych, segregacji odpadów itp.).
 - iii. wymagań związanych z zakupem taboru autobusowego - konieczność zamawiania pojazdów spełniających normy nisko lub zeroemisyjne.
5. Inne działania:
- a. stworzenie przez samorządy gminne w strefie mazowieckiej systemu dotacji wymiany źródeł ciepła na ekologiczne dla osób fizycznych,
 - b. zatrudnienie w gminach strefy mazowieckiej doradcy energetycznego,
 - c. pozyskiwanie funduszy w ramach programu Stop Smog,
 - d. zamieszczenie na stronie internetowej gminy informacji o jakości powietrza i możliwości zgłoszenia ekointerwencji, współpraca między samorządami polegająca

- na m. in. wymianie dobrych praktyk, podejmowaniu wspólnych inicjatyw, wdrażaniu rozwiązań ponad lokalnych, tworzenie międzygminnych centrów doradztwa,
- e. budowa lub modernizacja obiektów użyteczności publicznej np. szkół, przedszkoli itp., w celu zademonstrowania wzorów technologicznych i ekonomicznych sposobów ograniczenia zużycia energii i emisji zanieczyszczeń,
 - f. możliwość zgłaszania interwencji w zakresie spalania paliw przez mieszkańców za pośrednictwem strony internetowej, formularzy elektronicznych, aplikacji mobilnych, itp.